

HASAN
ÂLİ
YÜCEL

KLASİKLER
DİZİSİ

CCCLIX

BEAUMARCHAIS

FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ VEYA ÇILGIN GÜN

BEAUMARCHAIS

FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ
VEYA ÇILGIN GÜN

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: BERNA GÜKEN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Genel Yayın: 4563

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili
Hasan Âli Yücel

HASAN ALİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**BEAUMARCHAIS
FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ VEYA ÇILGIN GÜN**

**ÖZGÜN ADI
LA FOLLE JOURNÉE, OU LE MARIAGE DE FIGARO (1785)**

**FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN
BERNA GÜKEN**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077**

**EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

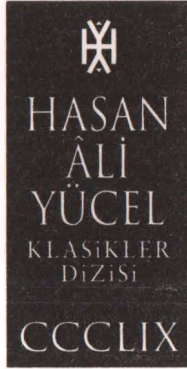
1. BASIM, AĞUSTOS 2019, İSTANBUL

**ISBN 978-605-295-905-3 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-295-904-6 (KARTON KAPAKLI)**

**BASKI-CİLT
DERYA MÜCELLİT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
MALTEPE MAH. LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/80-81 TOPKAPI
ZEYTİNBURNU İSTANBUL
Tel: (0212) 501 02 72 - (0212) 501 35 91 Faks: (0212) 480 09 14
Sertifika No: 40514**

**Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultuz.com.tr**

BEAUMARCHAIS

FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ
VEYA ÇILGIN GÜN

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN:
BERNA GÜKEN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kişiler

KONT ALMAVIVA, Endülüs corregidoru*

KONTES, karısı

FIGARO, Kont'un özel uşağı, şatonun kâhyası

SUZANNE, Kontes'in baş oda hizmetçisi,

Figaro'nun nişanlısı

MARCELINE, kâhya kadın

ANTONIO, şatonun bahçıvanı, Suzanne'ın dayısı,

Fanchette'in babası

FANCHETTE, Antonio'nun kızı

CHÉRUBIN, Kont'un uşağı

BARTHOLO, Sevilalı bir hekim

BAZILE, Kontes'in klavsen öğretmeni

DON GUSMAN BRID'OISON, bölge yargıcı

DOUBLE-MAIN, kâtip, Don Gusman'ın sekreteri

BİR MÜBAŞİR

GRIPE-SOLEIL, genç bir çoban

GENÇ BİR ÇOBAN KIZI

PÉDRILLE, Kont'un atlı uşağı

UŞAKLAR

KÖYLÜ KADINLAR

KÖYLÜ ERKEKLER

} Sessiz karakterler

Oyun Sevilla'ya üç fersah uzaklıktaki Aguas-Frescas Şatosu'nda geçer.

* Eski çağlarda İspanyol hâkimiyetindeki topraklara kralın temsilcisi olarak atanan idari ve adli yönetici. (ç.n.)

Oyundaki Karakterler ve Kıyafetleri

KONT ALMAVIVA son derece asil, fakat zarif ve tek-lifsiz bir tavırla oynanmalıdır. Karakterin duygusal yozluğu davranışlarındaki zarafete hanel getirmemelidir. O çağdaki ahlak anlayışına göre toplumun ileri gelenleri kadınlara yönelik her türlü girişimi hafife alırlardı. Karakterin pek de sevimli olmaması bu rolün layığıyla oynanmasını daha da güç kılmaktadır. Ancak mükemmel bir aktör tarafından oynanınca (*Bay Molé*), diğer rollerin özelliklerini vurgulamış ve oyunun başarıya ulaşmasını sağlamıştır.

Kont birinci ve ikinci perdede eski İspanyol tarzı dize kadar botlarla avcı kıyafeti giyer. Üçüncü perdeden oyunun sonuna kadar yine eski İspanyol tarzı gösterişli bir kıyafet giyer.

KONTES birbirine zıt iki duygu arasında gidip gelse de ancak zapt edilmiş bir duygusallık veya son derece ölçülü bir hiddet göstermelidir. Kontes'in nazik ve erdemli karakteri izleyicinin gözünde asla zarar görmemelidir. Oyunun en zor rollerinden biri olan bu rol *Matmazel Saint-Val*'in büyük yeteneğini ortaya koymaktadır.

Kontes birinci, ikinci ve dördüncü perdede rahat bir sabahlık giyer, başında herhangi bir süs yoktur. Kendi odasıdır ve sözde rahatsızdır. Beşinci perdede Suzanne'ın kıyafetlerini giyer, saç da yine Suzanne'ınki gibidir.

FIGARO rolünü oynayacak aktöre, tıpkı *Bay Dazincourt*'un yaptığı gibi, karakterin ruhuna iyice nüfuz etmesi gerektiği ne kadar söylene azdır. Şayet aktör bu rolde neşe ve nüktelerle bezeli bir sağduyu dışında başka bir şey görmeye kalkar ve bilhassa role abartı katarsa, tiyatromuzun baş komedyeni *Bay Prévile*'in karakterdeki çok sayıdaki nüansı kavradıkları ve hakkını verdikleri takdirde aktörlerin yeteneğini yücelteceğini düşündüğü bu rolü alçaltacaktır.

Figaro'nun kıyafeti *Sevilla Berberi*'ndekiyle aynıdır.

SUZANNE becerikli, zeki, şen şakrak bir kızdır. Ancak onun neşesi bizim ahlaksız oda hizmetçilerinin neredeyse arsızlığa varan neşesinden değildir. Suzanne'ın güzel karakteri önsözde* tasvir edilmiştir. *Matmazel Contat*'yı seyretmemiş olan aktrisler bu rolün hakkını vermek için bu önsözü okumalıdır.

Suzanne ilk dört perdede son derece zarif, beyaz, fırfırlı bir korse, aynı tarzda bir etek ve şapka satıcılarının temsilden bu yana "Suzanne şapkası" olarak adlandırdıkları bir başlık giyer. Kont dördüncü sahnedeki tören sırasında Suzanne'ın başına uzun tüllü, uzun tüylü ve beyaz kurdeleli bir başlık takar. Suzanne beşinci perdede hanımının sabahlığını giyer, başına herhangi bir süs takmaz.

MARCELINE zeki bir kadındır. Gençliğindeki fevri mizacı, yaptığı hatalar ve tecrübe sayesinde törpülenmiştir. Bu rolü oynayacak olan aktris üçüncü perdede yaşanan anne-oğul kavuşmasının ardından söz konusu perdenin eriştiği yüksek ahlaklı azametın hakkını ölçülü bir gururla vermeyi başardığı takdirde eserin ilgi çekiciliğini daha da artıracaktır.

Marceline İspanyol *duennaları*** gibi mütevazı renkte bir kıyafet giyer. Başında siyah bir bone vardır.

* Beaumarchais kamuoyundaki eleştirilere karşı kendini, oyununu ve karakterlerini savunmak için uzun bir önsöz yazmıştır. (ç.n.)

** (İsp.) Dadı, genç bir kıza eşlik eden yaşlı nedime. (ç.n.)

ANTONIO oyun boyunca gittikçe dağlanan yarı yarıya bir sarhoşluk sergilemelidir. Öyle ki beşinci perdede sarhoşluğu neredeyse fark edilmemelidir.

Antonio İspanyol köylülerinin yenleri arkaya sarkık kıyafetini giyer, şapka takar. Ayakkabıları beyazdır.

FANCHETTE on iki yaşında son derece saf bir çocuktur. Gümüş rengi kordonlar ve düğmelerle süslenmiş kahverengi bir korse ile çarpıcı renkte bir etek giyer, başına tüylü, siyah bir başlık takar. Düğüne katılan köylü kadınlar da onun gibi giyinecektir.

CHÉRUBIN rolünü ilk temsilde olduğu gibi ancak genç ve çok güzel bir kadın oynayabilir. Tiyatromuz çok genç, fakat bu rolün inceliklerini kavrayacak olgunlukta erkek oyunculara sahip değildir. Chérubin Kontes'in karşısında aşırı çekingen, diğer zamanlarda sevimli ve haylazdır. Karakterinin özü endişeli, belli belirsiz bir arzu şeklinde özetlenebilir. Ergenliğe adım atmakta olan Chérubin'in hayata dair hiçbir tasarısı, hiçbir bilgisi yoktur ve olaylara balıklama atlar. Chérubin en nihayetinde belki de her annenin bundan fena hâlde çekeceği de olsa kalbinin derinliklerinde sahip olmak istediği oğuldur.

Chérubin birinci ve ikinci perdede İspanyol saray tarzı beyaz, gümüş işlemeli, şaşaalı bir uşak kıyafeti ile hafif, mavi bir pelerin giyer, tüylü bir şapka takar. Dördüncü perdede birlikte geldiği köylü kızların korsesini, eteğini ve başlığını giyer. Beşinci perdede subay üniforması giyer, kokart ve kılıcı vardır.

BARTHOLO karakter ve kıyafet olarak *Sevilla Berberi*'ndekiyle aynıdır. Bu oyunda ikincil bir rolü vardır.

BAZILE karakter ve kıyafet olarak *Sevilla Berberi*'ndekiyle aynıdır. Bazile de ikincil bir role sahiptir.

BRID'OISON çekingenliklerinden sıyrılmış hayvanların o açık yürekli ve dürüst güvenine sahip olmalıdır. Kekeme-

liği karakterin inceliklerinden biri olup neredeyse fark edilmemelidir. Bu rolü eğlenceli hâle getirmeye çalışacak aktör feci şekilde yanılacak ve karakteri yanlış yorumlamış olacaktır. Rolün eğlenceli yanı tamamen mevkiünün ciddiyeti ile karakterin gülünçlüğü arasındaki tezatta gizlidir. Aktör rolünü abartmadığı nispette gerçek yeteneğini ortaya koyabilecektir.

Brid'oison İspanyol hâkimlerinin giydiği kıyafeti giyer. Bu bizim savcılarımızın giydiğinden daha dar olup neredeyse rahip cübbesini andırır. Başında kocaman bir peruk, boyunda bir boyun bağı veya İspanyol tarzı bir yakalılık, elinde uzun, beyaz bir değnek vardır.

DOUBLE-MAIN tıpkı hâkim gibi giyinir, fakat beyaz değneği daha kısadır.

MÜBAŞİR veya ALGUACIL* Crispino'nun** kıyafetlerini, pelerinini giyer, onun kılıcını taşır. Fakat kılıcı deri kemer olmadan yan tarafına takılmıştır. Uzun botlar yerine siyah ayakkabılar giyer, bol bukledi, upuzun, beyaz bir peruk takar, elinde kısa, beyaz bir değnek vardır.

GRİPE-SOLEIL sarkık kollu bir köylü kıyafeti, çarpıcı renkte bir ceket ve beyaz şapka giyer.

GENÇ BİR ÇOBAN KIZI'nın kıyafetleri Fanchette'in-kilerle aynıdır.

PÉDRİLLE ceket, yelek ve binici çizimleri giyer, kemer takar, elinde kamçı vardır. Başına bir saç filesi ile kurye şapkası takar.

SESSİZ KARAKTERLER'in kimi hâkim, kimi köylü, kimi uşak kıyafeti giyer.

* (İsp.) Kolluk görevlisi. (ç.n.)

** İtalyan Commedia dell'Arte geleneğine dâhil gülünç uşak tiplerinden biri. (ç.n.)

Aktörlerin Konumu

Aktörlerin oyununu kolaylaştırmak için her sahnenin başına sahnede yer alan aktörleri seyircinin karşısına çıktıkları sıraya göre yazmaya özen gösterdik. Sahnede önemli bir harekette bulundukları zamanlarda isim sıralaması değiştirildi, sahneye geldikleri anlar not edildi. Tiyatroda konumlar çok önemlidir. İlk aktörlerin ortaya koyduğu kadim gelenekteki gevşeme oyunların sahneye konuluşunda tam bir gevşekliğe yol açmış, bu durum ihmalkâr tiyatro topluluklarını tiyatro camiasının en zayıf oyuncularına hâline getirmiştir.

I. Perde

(Yarı yarıya döşeli bir oda, ortada büyük bir hasta koltuğu. Figaro elinde cetvelle zemini ölçmektedir. Suzanne gelin şapkası denen portakal çiçeklerinden küçük tacı ayna karşısında başına takmaktadır.)

1. Sahne

Figaro, Suzanne

FIGARO

Yirmi altıya on dokuz ayak.

SUZANNE

Bak Figaro, işte benim minik şapkam. Böyle güzel mi sence?

FIGARO

(Suzanne'ın ellerini tutarak.)

Eşsiz, güzelim benim. Ah! Düğün sabahı güzel bir kızın başına takılmış bu sevimli gelin demetini görmek bir kocanın âşık gözleri için nasıl bir şölendir!

SUZANNE

(Geri çekilerek.)

Sen ne ölçüyorsun orada bakalım?

FIGARO

Monsenyör'ün bize verdiği güzel yatak buraya sığacak mı ona bakıyorum benim tatlı Suzanne'ım.

SUZANNE

Bu odaya mı?

FIGARO

Burayı bize bağışladı.

SUZANNE

Ben istemiyorum ama.

FIGARO

Neden?

SUZANNE

İstemiyorum işte.

FIGARO

Peki neden?

SUZANNE

Hoşuma gitmiyor.

FIGARO

İnsan bir sebep gösterir.

SUZANNE

Peki ya sebebini söylemek istemiyorsam?

FIGARO

Ah! Şu kadınlar bizden emin olmayagörsünler..

SUZANNE

Haklı olduğumu kanıtlamak yanılmış olabileceğimi de kabul etmek olur. Sen benim emrime amade değil misin?

FIGARO

Şatonun en rahat, iki dairenin tam ortasındaki dairesini istemiyorsun. Şayet gece Hanımefendi rahatsızlanırsa kendi dairesinden zili çalacak, hop, iki adımda dairesindedin. Monsenyör bir şey mi istiyor? Kendi zilini bir kez çalsa yeter, üç sıçrayışta çat diye onun dairesindeyim.

SUZANNE

Aman ne güzel! Ama sabahleyin sana şöyle adamakıllı ve uzun bir sipariş vermek için zili çaldığında hop kendisi iki adımda benim kapımda ve üç sıçrayışta çat diye...

FIGARO

Bu sözlerle ne demeye çalışıyorsun?

SUZANNE

Beni sakın sakın dinlemen gerek.

FIGARO

E ama ne var canım, söylesene!

SUZANNE

Olay şu sevgili dostum, civardaki güzel kızlara kur yapmaktan usanan Kont Almaviva beyimiz şatoya geri dönmek istiyor, fakat karısının yanına değil. Hedefinde senin karın var, anlıyor musun? Bu odanın da tasarılarına zarar vermeyeceğini umuyor. Onun hazlarının dürüst aracı ve benim asil şan öğretmenim olacak o sadık Bazile'in her gün bana ders verirken tekrar ettiği şey işte bu.

FIGARO

Bazile! Ah şeker şey, şayet bel kemiği üzerine tatbik edilecek bir darbe kişinin omuriliğini gerektiği gibi dikleştirebiliyorsa...

SUZANNE

İyi niyetli çocuk, bana verilen o drahome liyakatinin güzel gözleri için mi verildi sanıyordun?

FIGARO

Bunu umacak kadar hizmetim dokundu.

SUZANNE

Zeki insanlar ne kadar da ahmak oluyorlar!

FIGARO

Öyle derler.

SUZANNE

Ama buna inanmak da istemezler!

FIGARO

Hata ederler.

SUZANNE

O drahomayı çeyrek saat gizli gizli, baş başa eski bir de-

rebeyi hakkının¹ bahsettiklerini elde etmek için verdiğini bil... Bu ne kadar acımasız bir haktı biliyorsun!

FIGARO

Bilmez miyim! Öyle ki Kont Hazretleri evlenirken bu utanç verici hakkı lağvetmeseydi, seninle asla onun top-raklarında evlenmezdim.

SUZANNE

İyi o zaman! O hakkı ortadan kaldırıdıysa bile şimdi buna pişman. Bunu da bugün gizlice nişanlın üzerinden geri almak istiyor.

FIGARO

(Başını kaşıyarak.)

Başım şaşkınlıktan yumuşadı, sürgün veren alnım ise...²

SUZANNE

Sen de kaşıyıp durma o zaman!

FIGARO

Ne zararı var ki?

SUZANNE

(Gülerek.)

Şimdi ufacak bir sivilce çıksa batıl inançlı insanlar..

FIGARO

Bir de gülüyorsun, seni kurnaz! Ah! O baş düzenbazı yakalamanın, güzelce tuzağa düşürmenin ve altınlarını cebe indirmenin bir yolu olsa...

SUZANNE

Entrika ve para, işte şimdi özüne döndün.

FIGARO

Elimi tutan utanç değil.

SUZANNE

Korku mu?

FIGARO

Tehlikeli bir işe kalkışmak bir şey değil, asıl mesele o işi

1 Feodal dönemde derebeylerinin sahip olduğu "ilk gece hakkı". (ç.n.)

2 Aldatılan kocalar için kullanılan boynuzlu mecazına alaycı bir gönderme. (ç.n.)

başarıya ulaştırırken tehlikeden kaçınabilmek. Gecele-
yin bir adamın evine girip, karısının kulağına bir şeyler
fısıldayıp karşılığında yüz kırbaç yemekten kolayı yok.
Binlerce ahmak çapkın yapmıştır bunu. Fakat...

(İçeriden zil çalar.)

SUZANNE

İşte Hanımefendi uyandı. Düğün sabahımda ilk onunla
konuşmamı istemişti.

FIGARO

Bunun altında da mı bir şeyler gizli?

SUZANNE

Çoban bunun ihmal edilen gelinlere uğurlu geldiğini söy-
lemiş. Elveda cicim, benim küçük Fi-Fi-Figaro'm. Bizim
iş unutmama.

FIGARO

Zihnimi açmak için ufak bir öpücük versene.

SUZANNE

Bugün âşığıma mı? Daha neler! Yarın kocam ne der sonra!
(Figaro onu öper.)

İyi bakalım, hadi hadi.

FIGARO

Seni ne kadar sevdiğimi anlamıyorsun da ondan.

SUZANNE

(Üstünü başını düzelterek.)

Ne zaman sabahtan akşama bundan bahsetmeyi kese-
ceksin acaba densiz?

FIGARO

(Gizemli bir tavırla.)

Sana bunu akşamdan sabaha kanıtlayabildiğim zaman.

(Zil ikinci kez çalar.)

SUZANNE

(Uzaktan, parmaklarını dudaklarına götürerek.)

İşte öpücüğünüz beyefendi, size verecek başka bir şeyim
yok.

FIGARO

(*Arkasından koşarak.*)

Ah! Ama benim size verdiğim böyle değildi ki...

2. Sahne

FIGARO

(*Yalnız.*)

Tatlı kız! Daima güleç, capcanlı, neşe, zekâ, aşk ve mutlulukla dolu! Ama uslu da...

(*Ellerini ovuşturarak canlı bir şekilde yürümeye başlar.*)

Ah Monsenyör! Sevgili Monsenyör! Demek beni... enayi yerine koymak istiyorsunuz ha! Beni kâhya yaptıktan sonra bir de elçiliğe götürüp niye kurye yapmak istediğini anlamaya çalışıyordum. Şimdi anlıyorum Kont Hazretleri. Aynı anda üç terfi: Siz bakan refakatçısı, ben siyasi fazlalık, Suzanne'cığım evin hanımı, cep elçisi. Sonra da şak, koş bakalım kurye! Ben bir tarafta dörtlüyle koştururken, siz diğer tarafta sevgilimin yollarını aşındıracaksınız! Ben ailenizin şanı uğruna üstümü başımı pisletip belimi kıracağım, siz benimkini genişletmeye tenezzül edeceksiniz! Aman ne hoş mütekabiliyet! Yok Monsenyör, ortada suistimal var. Londra'da aynı anda hem efendinizin hem de uşağınızın işlerine koşmak, yabancı bir sarayda hem kralı hem beni temsil etmek, bu kadarı çok fazla, çok fazla! – Sana gelince Bazile, acemi düzenbaz, sana nabza göre şerbet vermesini öğreteceğim, sana... Ama hayır, onlara hiçbir şey belli etmeyelim ki kendi oyunlarına gelsinler. Bugüne dikkat Bay Figaro! Önce evliliği garantiye almak için küçük düğününüzü öne alın, etrafınızda fır dönen Marceline'i bertaraf edin, altınları ve hediyeleri cebe indirin, Kont

Hazretlerinin minik tutkularını oyuna getirin, Bazile Efendi'yi bir güzel pataklayın ve...

3. Sahne

Marceline, Bartholo, Figaro

FIGARO

(Birden durarak.)

... Ah işte şişman Doktor'umuz da gelmiş, şenlik şimdi başlasın. Hey, iyi günler sevgili Doktor, kalbimin hekim-i! Sizi şatoya Suzanne'cığımla olan düğünümüz mü getirdi?

BARTHOLO

(Küçümser bir tavırla.)

Aman beyim, ne alakası var.

FIGARO

Oysa ne de cömert bir hareket olurdu bu!

BARTHOLO

Şüphesiz. Bir o kadar da ahmakça.

FIGARO

Ben ki sizinkini bozmak talihsizliğinde bulunmuştum!

BARTHOLO

Bize söyleyeceğiniz başka bir şey var mı?

FIGARO

Katınnıza bakacak kimse kalmamıştır şimdi!³

BARTHOLO

(Öfkeyle.)

Şamatacı geveze, bizi yalnız bırakın!

FIGARO

Kızdınız mı Doktor? Sizin mevkiinizdeki adamlar da pek katı canım! Zavallı hayvancıklara hiç acımanız yok...

3 Figaro *Sevilla Berberi*'nde Bartholo'nun kör katırına tedavi kisvesi altında epey eziyet etmişti, (II. Perde, 4. Sahne; III. Perde, 5. Sahne). (ç.n.)

aslında insanlara da yok ya! Elveda Marceline. Hâlâ bana dava açmak niyetinde misiniz? *Sevmiyoruz diye birbirimizden nefret mi etmeliyiz?*⁴ Ben Doktor'a güveniyorum.

BARTHOLO

Bu da ne şimdi?

FIGARO

Marceline size gerisini anlatır.

(Çıkar.)

4. Sahne

Marceline, Bartholo

BARTHOLO

(*Figaro'nun arkasından bakarak.*)

Bu herif hiç değişmeyecek! Canlı canlı yüzülmedikçe dünyanın en gururlu küstahının kalın derisiyle ölecek...

MARCELINE

(*Bartholo'yu döndürerek.*)

İşte yine başladınız Doktor. Her zaman o kadar ciddi ve ölçülüsünüz ki insan sizin yardımınızı beklerken can verebilir. Tıpkı bir zamanlar aldığınız onca tedbire rağmen evlendikleri gibi.

BARTHOLO

Her zamanki gibi sivri dilli ve kışkırtıcı! Pekâlâ! Benim illa şatoda olmamı gerektiren şey nedir? Kont Hazretleri kaza mı geçirdi?

MARCELINE

Hayır Doktor.

BARTHOLO

O Rosine, düzenbaz Kontes mi rahatsızlandı, Tanrı'ya şükür?

4 Voltaire, *Nanine*, (III. Perde, 4. Sahne). (ç.n.)

MARCELINE

Mum gibi eriyor.

BARTHOLO

Sebep?

MARCELINE

Kocasını onu ihmal ediyor.

BARTHOLO

(Sevinçle.)

Ah! Saygıdeğer koca intikamımı alıyor demek!

MARCELINE

İnsan Kont'u nasıl tanımlayacağını bilemiyor. Hem kıskanç hem çapkın.

BARTHOLO

Can sıkıntısından çapkın, kibrinden kıskanç. Buna hiç şüphe yok.

MARCELINE

Mesela bugün Suzanne'ımızı Figaro'yla evlendiriyor, bu evlilik nedeniyle Figaro'yu ihsana gark ediyor..

BARTHOLO

Haşmetlileri bunu zorunlu kılmadı mı ki?

MARCELINE

Tam olarak öyle değil. Haşmetlileri bu mutlu olayı gelinle gizli gizli kutlamak istiyor da...

BARTHOLO

Bay Figaro'nunkiyle mi? Bu onunla halledilebilecek bir pazarlık.

MARCELINE

Bazile öyle olmadığına yemin ediyor.

BARTHOLO

O namussuz da mı burada? Burası da batakhaneye dönmüş! O burada ne yapıyor?

MARCELINE

Elinden gelen her türlü kötülüğü. Fakat en kötüsü bana karşı uzun zamandır beslemekte olduğu o bezdirici tutku.

BARTHOLO

Ben olsam ondan elli kere kurtulurdum.

MARCELINE

Nasıl?

BARTHOLO

Onunla evlenerek.

MARCELINE

Tatsız ve zalim şakacı! O hâlde siz neden benimkinden aynı bedeli ödeyerek kurtulmuyorsunuz? Bunu yapmak boynunuzun borcu değil mi? Hani verdiğiniz sözler? Bizi mürüvvetimize erdirecek olan küçük Emmanuel'imize, mazide kalan aşkımızın meyvesine ne oldu?

BARTHOLO

(Şapkasını çıkararak.)

Beni Sevilla'dan bu safsataları, bir anda sizi yakıp tutuşturmuş bu evlilik tutkusunu dinlemek için mi getirttiniz?

MARCELINE

Peki öyle olsun, bu konuyu kapatalım. Şayet geçmişte hiçbir güç sizi benimle evlenmek üzere mahkemeye çıkarmaya yetmediyse, siz de hiç olmazsa bugün bir başkasıyla evlenmem için bana yardım edin.

BARTHOLO

Hayhay! Söyleyin bakalım, Tanrı'nın ve kadınların yüz çevirdiği hangi zavallı fâni...

MARCELINE

E ama Doktor, yakışıklı, neşeli, tatlı Figaro'dan başka kim olabilir ki?

BARTHOLO

O düzenbaz mı?

MARCELINE

Asla öfkelenmeyen, daima keyifli, bugünü neşeye hasreden, geçmiş de geleceği de umursamayan, şen şakrak ve cömert, evet cömert...

BARTHOLO

Bir hırsız kadar cömert.

MARCELINE

Bir beyefendi gibi cömert. Tabii sevimli de. Fakat tam bir canavar!

BARTHOLO

Peki ya Suzanne'ı?

MARCELINE

O hınzır kız asla ona sahip olamayacak. Şayet Figaro'dan almış olduğum bir taahhüdün yerine getirilmesi için bana yardım ederseniz...

BARTHOLO

Tam da düğün günü?

MARCELINE

Bundan çok daha ileri tarihte bozulan evlilikler var. Şayet kadınların küçük sırrını ifşa etmekten çekinmesem...

BARTHOLO

Kadınların bir hekimden saklayacakları sırları olabilir mi hiç?

MARCELINE

Ah, sizden saklayacak sırrım olmadığını biliyorsunuz. Benim cinsim ateşli fakat çekingendir. Büyülü bir güç bizi istediği kadar hazza çeksin, en maceraperest kadın bile içinden bir sesin ona şöyle dediğini duyar: Elinden geliyorsa güzel, istiyorsan uslu ol, fakat ihtiyatlı olman şart. Şimdi, madem hiç olmazsa ihtiyatlı olmak şart ve bütün kadınlar da bunun öneminin farkında, işe Suzanne'ı kendisine yapılan teklifleri ifşa etmekle korkutarak başlayalım.

BARTHOLO

Bu bizi nereye götürecekt?

MARCELINE

Utanç yakasına yapıştığında Kont'u reddetmeye devam edecek. Kont da intikam almak için bu evlilik aleyhine yaptığım itirazı destekleyecek ve böylece benim evliliğim kesinleşecek.

BARTHOLO

Kadın haklı. Hay şeytan! Yaşlı dadımı genç nişanlımın elimden alınmasına aracı olan hergeleyle evlendirmek, bu çok harika bir dümen.

MARCELINE

(Hızlı hızlı.)

Benim ümitlerimi boşa çıkarırken kendisinin sefa sürebileceğini sanan o hergeleyle.

BARTHOLO

(Hızlı hızlı.)

Zamanında benden hâlâ içimde yara olan yüz ekü çalmış olan o hergeleyle.

MARCELINE

Ah, ne zevk...

BARTHOLO

Bir namussuzu cezalandırmak...

MARCELINE

Ve onunla evlenmek Doktor, onunla evlenmek!

5. Sahne

Marceline, Bartholo, Suzanne

SUZANNE

(Elinde geniş kurdeleli bir kadın bonesi, kolunda bir elbiseyle.)

Evlenmek? Evlenmek mi? Kiminle? Benim Figaro'mla mı?

MARCELINE

(Ters bir tavırla.)

Neden olmasın? Siz onunla pekâlâ evleniyorsunuz!

BARTHOLO

(Gülerek.)

Tam öfkeli kadın mantığı! Güzel Suzanne'cığım, Figaro'nun size sahip olmakla elde edeceği saadetten bahsediyorduk.

MARCELINE

Kimsenin sözünü etmediği Monsenyör'ü hesaba katmazsak tabii.

SUZANNE

(Saygıyla eğilerek.)

Emrinize amadeyim efendim. Sözlerinizde daima acı bir şeyler mevcut.

MARCELINE

(Eğilerek.)

Ben de emrinize amadeyim efendim. Fakat acılık bunun neresinde? Açık fikirli bir beyin adamlarına sağladığı keyiften biraz da kendine pay çıkarması adil değil de nedir?

SUZANNE

Pay çıkarmak mı?

MARCELINE

Evet efendim.

SUZANNE

Ne mutlu ki hanımefendinin hasedi ne kadar ortadaysa, Figaro üzerindeki iddiaları da bir o kadar zayıf.

MARCELINE

Onları pekiştirmek pekâlâ mümkün. Hanımefendinin usulünce.

SUZANNE

Ah ama bu usul tecrübeli kadınların usulüdür efendim.

MARCELINE

Kızımız hiç tecrübeli değil sanki! Ancak yaşlı bir hâkim kadar masum!

BARTHOLO

(Marceline'i kolundan çekerek.)

Elveda Figaro'muzun güzel nişanlısı.

MARCELINE

(Saygıyla eğilerek.)

Monsenyör'ün gizli yavuklusu.

SUZANNE

(Eğilerek.)

Kendisinin size saygısı sonsuz efendim.

MARCELINE

(Eğilerek.)

Beni de biraz olsun sevmek lütfunda bulunacak mı acaba efendim?

SUZANNE

(Eğilerek.)

Bu konuda hanımefendinin hiçbir endişesi olmasın.

MARCELINE

(Eğilerek.)

Hanımefendi ne kadar da tatlı bir insan!

SUZANNE

(Eğilerek.)

Ah, ama ancak hanımefendiyi üzmeyecek kadar.

MARCELINE

(Eğilerek.)

Üstelik saygılı da!

SUZANNE

(Eğilerek.)

Asıl *duennalar*⁵ saygılı olsunlar.

MARCELINE

(Hiddetle.)

Duennalar mı? *Duennalar* ha?

BARTHOLO

(Sözünü keserek.)

Marceline!

MARCELINE

Gidelim Doktor, zira daha fazla dayanamayacağım. İyi günler efendim.

(Eğilir.)

5 Suzanne burada Marceline'in geçkin yaşına vurgu yapmaktadır. (ç.n.)

6. Sahne

SUZANNE

(*Yalnız.*)

Hadi efendim, hadi oradan ukala cadı! Hakaretlerinizi ne kadar umursamıyorsam, yapacaklarınızdan da o kadar korkmuyorum. – Şu yaşlı cadıya da bakın hele! Biraz mürekkep yalamış ve Hanımefendi'nin gençliğine eziyet etmiş diye şatodaki her şeye hâkim olmak istiyor!

(*Elinde tuttuğu elbiseyi bir iskemleye atar.*)

Buraya ne almaya geldiğimi unuttum.

7. Sahne

Suzanne, Chérubin

CHÉRUBIN

(*Koşarak.*)

Ah Suzanne'cığım! İki saattir seni yalnız yakalayacağım anı kolluyorum. Heyhat! Sen evleniyorsun, ben uzaklara gidiyorum.

SUZANNE

Benim evliliğim nasıl oluyor da Monsenyör'ün baş uşağını uzaklaştırıyor?

CHÉRUBIN

(*Acıklı bir sesle.*)

Suzanne, Monsenyör beni gönderiyor.

SUZANNE

(*Onu taklit ederek.*)

Chérubin saçmalama!

CHÉRUBIN

Monsenyör dün akşam beni kuzinin Fanchette'in yanında yakaladı. Bu akşamki eğlence için ona küçük masum kız rolünü tekrar ettiriyordum. Monsenyör beni görünce

öyle büyük bir öfkeye kapıldı ki! – *Çıkın*, dedi bana, *sizi küçük...* Bana söylediği kaba kelimeyi bir kadının önünde telaffuz etmeye cesaretim yok. *Çıkın buradan, yarın şatoda uyumayacaksınız.* Şayet Hanımefendi, benim güzel vaftiz annem onu sakinleştirmeyi başaramazsa bitti gitti Suzanne'cığım. Seni görmek saadetinden sonsuza dek mahrum kalacağım.

SUZANNE

Beni mi? Beni görmekten mi? Demek sıra bende. Artık hanımım için gizli gizli iç çekmekten vaz mı geçtiniz yani?

CHÉRUBIN

Ah Suzanne'cığım. Hanımefendi öyle asil, öyle güzel ki! Fakat bir o kadar ulaşılmaz!

SUZANNE

Yani ben öyle değilim, dolayısıyla benimle her türlü şeye cüret...

CHÉRUBIN

Benim cüret etmeye cüret edemediğimi pekâlâ biliyorsun hıncır kız. Fakat sen ne talihlisin! Her an onu görüyorsun, onunla konuşuyorsun, sabah giydiriyorsun, akşam soyuyorsun, tek tek, iğne iğne... Ah Suzanne'cığım! Ben neler vermezdim... Elindeki ne öyle?

SUZANNE

(*Alay ederek.*)

Heyhat! Geceleri o güzel vaftiz annenin saçlarını saran talihli bone ile bahtlı kurdele...

CHÉRUBIN

(*Heyecanla.*)

Onun gece kurdelesini! Ver onu bana aşkımlı!

SUZANNE

(*Kurdeleyi çekerek.*)

O olmaz işte! – *Aşkırıymış!* Nasıl da teklifsiz! Şayet önemsiz bir velet olmasa...

(*Chérubin kurdeleyi kapar.*)

Ah! Kurdele!

CHÉRUBIN

(*Büyük koltuğun etrafında dönerek.*)

Kayboldu, bozuldu dersin. Kayıp dersin, ne istersen onu dersin.

SUZANNE

(*Arkasından koşarak.*)

Ah! Siz üç, bilemedin dört yıl içinde dünyanın en büyük üçkâğıtçısı olacaksınız, bunu bilir bunu söylerim! O kurdeleyi geri verecek misiniz?

(*Kurdeleyi geri almaya çalışır.*)

CHÉRUBIN

(*Cebinden bir romans çıkararak.*)

Bırak, ah! Onu bana bırak Suzanne'cığım! Karşılığında sana romansımı veririm. Güzel hanımının hatırası her anımı hüznülendirirken, senin hatıran o anlarda kalbimi hâlâ neşelendirebilen yegâne ışık olacak.

SUZANNE

(*Romansı elinden kaparak.*)

Demek kalbinizi neşelendirecek ha, sizi küçük namussuz! Siz karşınızda Fanchette mi var sanıyorsunuz? Sizi onun yanında yakalıyorlar ve siz Hanımefendi için iç çekiyorsunuz. Bir de kalkmış bütün bunları bana anlatıyorsunuz!

CHÉRUBIN

(*Coşkuyla.*)

Doğrudur, evet! Ben artık kim olduğumu bilmiyorum. Bir süredir göğsüm sıkışıyor; hangi kadını görsem kalbim çarpıyor; *aşk* ve *haz* kelimeleri kalbimi titretiyor, allak bullak ediyor. Sonra bir de bu kelimeleri birine söylemek ihtiyacı var: *Sizi seviyorum*. Bu ihtiyaç benim için öyle acil bir hâl aldı ki tek başımayken bile söylüyorum, bahçede koşarken, hanımına, sana, ağaçlara, bulutlara, on-

larla birlikte kayıp sözlerimi de alıp götüren rüzgâra söylüyorum. – Mesela daha dün Marceline’le karşılaştım...

SUZANNE

(Gülerek.)

Ha ha ha ha!

CHÉRUBIN

Neden olmasın? O da kadın! Kız! Bir kız! Bir kadın! Ah, bunlar nasıl da tatlı sözler! Ne kadar merak uyandırıcı!

SUZANNE

Aklını yitirdi yavrucak!

CHÉRUBIN

Fanchette çok tatlı. En azından o beni dinliyor. Sen hiç tatlı değilsin!

SUZANNE

Çok yazık, o hâlde beyi dinleyin!

(Suzanne kurdeleyi kapmak ister.)

CHÉRUBIN

(Koltuğun etrafında dönerek kaçır.)

Pışık! Gördüğün gibi, onu almak için önce beni çiğnemen gerek. Ama ödülден memnun kalmadıysan, yanında binlerce öpücük de verebilirim.

(Bu kez Chérubin Suzanne’ı kovalamaya başlar.)

SUZANNE

(Koltuğun etrafında dönerek kaçır.)

Yaklaşırsanız binlerce tokadı yersiniz. Sizi hanımuma şikâyet edeceğim. Sizin adınıza ricacı olmak şöyle dursun, Monsenyör’e bizzat gidip şöyle diyeceğim: “Çok iyi yapmışsınız Monsenyör. O küçük hırsız kovun gitsin. Hanımefendi’ye âşık geçinip, buna karşılık sürekli beni öpmeye çalışan o haylaz uyruğunuzu ailesine yollayın gitsin.”

CHÉRUBIN

(Kont’un içeri girdiğini görür, korkuyla koltuğun arkasına saklanır.)

Mahvoldum!

SUZANNE

Nasıl da korktu...

8. Sahne

Suzanne, Kont, Chérubin saklanmış hâlde

SUZANNE

(Kont'u fark ederek.)

Ah!

(Chérubin'i gizlemek için koltuğa yaklaşır.)

KONT

(Suzanne'a doğru giderek.)

Bakıyorum pek heyecanlandın Suzanne'cığım! Tek başına konuşuyordun ve o küçük kalbin pırpır atıyor gibiydi... Mazur görülebilir tabii, hele böyle bir günde.

SUZANNE

(Afallamış.)

Monsenyör, benden ne istiyorsunuz? Şayet sizi benimle bulurlarsa...

KONT

Yakalanırsam üzülürüm, fakat seninle ne kadar ilgilediğimi biliyorsun. Bazile sana aşkımdan bahsetmemiş olamaz. Sana planımı anlatmak için çok az vaktim var, dinle beni.

(Kont koltuğa oturur.)

SUZANNE

(Hararetle.)

Hiçbir şey dinlemeyeceğim.

KONT

(Elini tutarak.)

Sadece şu kadarını dinle. Kralın beni Londra'ya elçi tayin ettiğini biliyorsun. Figaro'yu da yanımda götüreceğim. Ona harikulade bir iş verdim. Bir kadının ödevi de kocasının peşinden gitmek olduğuna göre...

SUZANNE

Ah! Bir dile gelebilsem!

KONT

(Ona yaklaşıarak.)

Konuş, konuş sevgilim. Üzerimde ömür boyu elde ettiğin bir hakkı bugün kullan gitsin.

SUZANNE

(Korkmuş.)

Ben böyle bir hak istemiyorum Monsenyör, istemiyorum! Gidin buradan, çok rica ederim.

KONT

Ama önce diyeceğini de.

SUZANNE

(Öfkeyle.)

Ne diyeceğimi unuttum.

KONT

Kadınlık göreviyle ilgili.

SUZANNE

Öyle olsun! Monsenyör kendi karısını Doktor'un evinden kaçırıp aşk için evlendiğinde, onun uğruna o malum, o korkunç derebeyi hakkını lağvettiğinde...

KONT

(Neşeyle.)

Bu durum genç kızların epey canını sıkmıştı!.. Ah Suzanne'ciğim! O tatlı hak! Şayet bu konu hakkında gün batımında gelip sohbet etmek istersen, bu küçük lütfu öyle bir ödüllendiririm ki...

BAZILE

(Dışarıdan.)

Monsenyör dairesinde yok.

KONT

(Ayağa kalkarak.)

O ses de ne?

SUZANNE

Ah benim talihsiz başım!

KONT

Sen dışarı çık ki buraya girmesinler.

SUZANNE

(*Afallamış.*)

Sizi burada mı bırakayım?

BAZILE

(*Dışarıdan bağırarak.*)

Monsenyör Hanımefendi'nin dairesindeydi, çıkmış. Ben bir bakayım.

KONT

Saklanacak bir yer de yok ki! Ah, şu koltuğun arkasına... çok iyi değil ama. Gönder onu hemen.

(*Suzanne Kont'un yolunu kesmeye çalışır.*

Kont onu hafifçe iter, Suzanne geriler,

böylece onunla küçük uşak arasına girmiş olur.

Fakat Kont eğilip de koltuğun arkasında yerini aldığımda Chérubin hemen dolanıp dehşet içinde koltuğun üstüne atlar, dertop olur.

Suzanne yanında getirdiği elbiseyi alıp

uşağın üstüne atar ve koltuğun önüne geçer.)

9. Sahne

Kont ve Chérubin saklanmış hâlde, Suzanne, Bazile

BAZILE

Monsenyör'ü gördünüz mü küçük hanım?

SUZANNE

(*Ters bir tavırla.*)

Ne alaka! Niçin görmüş olayım ki onu? Rahat bırakın beni.

BAZILE

(*Yaklaşarak.*)

Biraz makul olsaydınız, sorduğum soruda hiçbir şaşırtıcı taraf olmadığını görürdünüz. Onu arayan Figaro.

SUZANNE

Demek sizden sonra kendisine en büyük kötülüğü yapmak isteyen adamı arıyor, öyle mi?

KONT

(*Kendi kendine.*)

Bakalım Bazile bana ne kadar iyi hizmet ediyormuş.

BAZILE

Bir kadının iyiliğini istemek, kocasının kötülüğünü mü istemektir?

SUZANNE

Sizin korkunç prensiplerinize göre değildir tabii, sizi ah-laksız çöpçatan!

BAZILE

Yarın bir başkasından esirgemeyeceğiniz bir şey mi isteniyor sanki sizden? O tatlı tören sayesinde bugün size yasak edilen yarın emir telakki edilmeyecek mi?

SUZANNE

Ayıp! Ayıp!

BAZILE

Bütün ciddi meselelerin içinde evlilik en büyük soytarılık olduğuna göre düşündüm ki...

SUZANNE

(*Hiddetle.*)

Yine birtakım hinlikler düşünmüşsünüzdür siz!.. Kim size buraya girme izni verdi?

BAZILE

Hadi hadi, hınzır kız! Sakin olun, her şey sizin istediğiniz gibi olacak. Fakat Bay Figaro'yu Monsenyör'ün önünde engel olarak gördüğümü sanmayın. O küçük uşak da ol-masa...

SUZANNE

(*Çekingen bir tavırla.*)

Don Chérubin mi?

BAZILE

(*Onu taklit ederek.*)

Sürekli etrafınızda dönen *Cheribuno di amore*.⁶ Daha bu sabah yanınızdan ayrıldığında buraya girmek için etrafta fır dönüyordu. Hadi bunun doğru olmadığını söyleyin bakalım!

SUZANNE

Bu ne terbiyesizlik! Gidin buradan kötü kalpli adam!

BAZİLE

Her şeyi açıkça görüyorum diye kötü kalpli oluyorum öyle mi? Herkesten gizlediği o romansı da sizin için yazmamış mı o?

SUZANNE

(Öfkeyle.)

Ah! Evet, benim için yazmış!

BAZİLE

En azından Hanımefendi için yazmamış! Nitekim sofrada hizmet ederken ona öyle gözlerle baktığını söylüyorlar ki... Ama sakın ha, sakın böyle bir şeye kalkışmasın! Monsenyör bu konuda çok katı.

SUZANNE

(Hiddetle.)

Size ne demeli peki namussuz adam? Efendisinin gözünden düşmüş zavallı bir çocuğu mahvetmek için etrafta böyle dedikodular yaymak da neyin nesi?

BAZİLE

Bunları ben mi uyduruyorum canım? Söylüyorum, zira herkes bunu konuşuyor.

KONT

(Ayağa kalkarak.)

Ne demek herkes bunu konuşuyor?

SUZANNE

Aman Tanrım!

BAZİLE

Ah! Ah!

6 (İt.) Aşk meleği. XVIII. yüzyılda klasik müzik dili İtalyancaydı. Bazile'in şan öğretmeni olduğu unutulmamalıdır. (ç.n.)

KONT

Koşun Bazile, onu derhâl kovsunlar.

BAZILE

Ah keşke hiç içeri girmeseydim!

SUZANNE

(*Afallamış.*)

Tanrın! Tanrım!

KONT

(*Bazile'e.*)

Bayılacak gibi. Onu şu koltuğa oturtalım.

SUZANNE

(*Onu hararetle iterek.*)

Oturmak istemiyorum. İçeriye böyle teklifsizce girmek, bu ne terbiyesizlik!

KONT

Artık üç kişiyiz sevgilim. Hiçbir tehlike kalmadı.

BAZILE

Siz de duyduğunuza göre, uşakla alay ettiğim için çok özür dilerim. Bu konuyu sırf kızın duygularına nüfuz etmek için kullandım. Zira sonuçta...

KONT

Elli altınla bir at verip ailesine geri yollasınlar.

BAZILE

Monsenyör, zararsız bir şaka yüzünden mi?

KONT

O küçük ahlaksızı daha dün bahçıvanın kızıyla yakaladım.

BAZILE

Fanchette'le mi?

KONT

Hem de kızın odasında.

SUZANNE

(*Hiddetle.*)

Monsenyör'ün de o odada işi vardı hiç şüphesiz!

KONT

(Neşeyle.)

Bu gözlemin çok hoşuma gitti.

BAZİLE

Umut vaat edici.

KONT

(Neşeyle.)

Fakat hayır, birtakım talimatlar vermek için dayın Antonio'yu, bahçıvanım olacak o ayyaşı arıyordum. Kapıya vurdum, açılması çok uzun sürdü. Kuzininin rahatsız olmuş gibi bir hâli vardı. İçime bir kuşku düştü, onunla konuşmaya başladım, konuşurken de etrafı inceledim. Kapının arkasında öteberiyi gizleyen perde gibi, askılık gibi, ne bileyim işte öyle bir şey vardı. Hiçbir şey sezdirmeden yavaş yavaş oraya doğru gittim, gittim, gittim ve perdeyi kaldırdım...

(Ne yaptığımı göstermek için
koltuğun üzerindeki elbiseyi kaldırır.)

Bir de ne göreyim...

(Uşağı fark ederek.)

Ah!

BAZİLE

Ah! Ah!

KONT

Bu sefer de işe yaradı!

BAZİLE

Hem de nasıl!

KONT

(Suzanne'a.)

Aman ne güzel küçük hanım. Daha nişanlıyken bu tür aldatmacalara başladınız demek? Uşağımla birlikte olmak için mi yalnız kalmak istiyordunuz? Size gelince iflah olmaz serseri, bir tek vaftiz annenizi hiçe sayıp onun baş oda hizmetçisinin, dostunuzun karısının peşinde

koşmanız eksikti! Fakat ben Figaro'nun, değer verdiğim ve sevdiğim bir adamın böyle bir aldatmacanın kurbanı olmasına göz yummayacağım. Odaya sizinle mi girdi Bazile?

SUZANNE

(*Hiddetle.*)

Ortada ne bir aldatmaca ne de mağdur var. Siz benimle konuşurken o zaten odadaydı.

KONT

(*Öfkeyle.*)

Umarım yalan söylüyorsundur! En azılı düşmanının bile onun başına böyle bir felaket gelmesini dilemeye dili varmazdı.

SUZANNE

Tam da Hanımefendi'nin onu affetmenizi dilemesi için benden aracı olmamı rica ediyordu. Sizin gelişiniz onu o kadar korkuttu ki bu koltuğun arkasına gizlendi.

KONT

(*Öfkeyle.*)

Hadi oradan! İçeri girdiğimde o koltuğa oturdum ben.

CHÉRUBIN

Heyhat Monsenyör! Ben hemen arkasında tır tır titriyordum.

KONT

Bu da yalan! Ben de arkasına saklandım.

CHÉRUBIN

Af buyrun, fakat ben de tam o sırada koltuğun üstüne büzülüvermişim.

KONT

(*Daha da öfkelenerek.*)

Demek bu yılan... tam bir karayılan! Bir de bizi dinliyor-muş!

CHÉRUBIN

Tam aksine Monsenyör. Hiçbir şey duymamak için elimden geleni yaptım.

KONT

Bu ne kalleşlik!

(*Suzanne'a.*)

Figaro'yla evlenmeyeceksin.

BAZİLE

Kendinize hâkim olun, birileri geliyor.

KONT

(*Chérubin'i koltuktan çekip ayağa kaldırarak.*)

Herkesin göreceği şekilde duracaksın sen de!

10. Sahne

Chérubin, Suzanne, Figaro,

Kontes, Kont, Fanchette, Bazile

(*Çok sayıda uşak, beyazlar giymiş köylü kadın ve erkek.*)

FIGARO

(*Elinde beyaz tüylerle ve beyaz kurdelelerle
süslenmiş bir kadın tacıyla Kontes'e hitaben.*)

Monsenyör'ün bize bu teveccühü göstermesini ancak siz
sağlayabilirsiniz Hanımefendi.

KONTES

Görüyor musunuz Kont Hazretleri, beni gerçekte haiz
olmadığım bir nüfuza sahip sanıyorlar. Fakat taleplerinin
makul olduğu düşünülürse...

KONT

(*Rahatsız.*)

Talep makulden de öte olmalı ki...

FIGARO

(*Alçak sesle Suzanne'a.*)

Söyleyeceklerimde bana arka çık.

SUZANNE

(*Alçak sesle Figaro'ya.*)

Bir işe yaramaz ki.

FIGARO

(*Alçak sesle.*)

Sen yine de bana arka çık.

KONT

(*Figaro'ya.*)

Ne istiyorsunuz?

FIGARO

Monsenyör, Hanımefendi'ye olan aşkınız uğruna o can sıkıcı malum hakkı lağvetmenizden çok etkilenen vassalleriniz...

KONT

Tamam, tamam! O hak artık yok. Sadede gel!

FIGARO

(*Kurnazca.*)

Bu kadar iyi kalpli bir efendinin erdeminin gün ışığına çıkma vakti geldi! Bu erdemli hareketiniz bugün bana öyle bir kazanç sağlıyor ki bunu düğünüm vesilesiyle kutlayan ilk kişi olmak isterim.

KONT

(*Daha da rahatsız.*)

Dalga geçiyor olmalısın dostum! Bu utanç verici hakkın lağvı dürüstlüğe olan boyun borcumuzu ödemekten ibaretti. Bir İspanyol erkeği güzel bir kadının gönlünü çaba göstererek fethetmek isteyebilir. Fakat görevlerin en güzelini aşağılık bir ücret alır gibi ilk ifa eden olmayı istemek. Ah! Bu asil bir Kastilyalının herkesçe kabul gören hakkı değil, ancak bir Vandal'ın zulmü olur.

FIGARO

(*Suzanne'ı elinden tutarak.*)

O hâlde bilgeliğiniz sayesinde onurunu koruduğunuz bu genç kızın beyaz tüylerle ve kurdelelerle süslü bakire tacını niyetinizin safiyetinin bir simgesi olarak herkesin önünde sizin elinizden almasına izin verin. Bütün evlilikler için böyle bir tören benimseyin ve koro hâlinde

söylenecek bir dörtlülle bu iyiliğinizin hatırası sonsuza kadar...

KONT

(*Rahatsız.*)

Şayet âşık, şair ve müzisyen sıfatlarının her türlü çılgınlığı mazur görmeye yettiğini bilmesem...

FIGARO

Hadi bana katılın dostlarım!

HEPSİ BİRDEN

Monsenyör! Monsenyör!

SUZANNE

(*Kont'a.*)

Fazlasıyla hak ettiğiniz bir methiyeden kaçmak niye?

KONT

(*Kendi kendine.*)

Kalleş kız!

FIGARO

Şu kıza bir bakın Monsenyör. Fedakârlığınızın büyüklüğünü ancak bu kadar güzel bir nişanlı vurgulayabilirdi.

SUZANNE

Bırakın şimdi benim güzelliğimi. Sadece efendimizin erdemini övelim.

KONT

(*Kendi kendine.*)

Bütün bunlar oyun!

KONTES

Ben de onlara katılıyorum Kont Hazretleri. Bu töreni daima sevgiyle anacağım, zira sebebi bir zamanlar bana duymuş olduğunuz o tatlı aşk.

KONT

Ben size hâlâ o aşkı duyuyorum Hanımefendi. İşte bu nedenledir ki teslim oluyorum.

HEPSİ BİRDEN

Çok yaşa!

KONT

(*Kendi kendine.*)

Fena yakalandım.

(*Yüksek sesle.*)

Tek ricam törenin biraz daha şaşaalı olabilmesi için kısa bir süre ertelenmesi.

(*Kendi kendine.*)

Hemen Marceline'i getirtmeli.

FIGARO

(*Chérubin'e.*)

Sizi küçük yaramaz, alkışlamıyor musunuz bakalım?

SUZANNE

Kendisi pek üzgün! Monsenyör onu gönderiyor da.

KONTES

Ah Beyefendi! Onun affetmenizi rica ediyorum.

KONT

Bunu hak etmiyor.

KONTES

Heyhat, o daha çok genç!

KONT

Sandığınız kadar genç değil.

CHÉRUBIN

(*Korkudan titreyerek.*)

Hanımefendi'yle evlenirken derebeyinin cömertçe bağışlama hakkından da vazgeçmediniz ya.

KONTES

Sadece sizlere, hepinize acı veren o malum haktan vazgeçti.

SUZANNE

Monsenyör bağışlama hakkından vazgeçmiş olsaydı bile, hiç şüphesiz gizli gizli geri almak isteyeceği ilk hak bu olurdu.

KONT

(*Rahatsız.*)

Şüphesiz.

KONTES

Geri almak niye?

CHÉRUBIN

(*Kont'a.*)

Davranışlarımda düşüncesizce davrandım Monsenyör, bu doğru. Fakat sözlerimde asla boşboğazlık yapmaya-
cağıma dair..

KONT

(*Rahatsız.*)

Tamam, tamam, bu kadar yeter...

FIGARO

Ne demek istiyor o?

KONT

(*Çabucak.*)

Bu kadar yeter, bu kadar yeter! Herkes affını rica ediyor, ben de onu affediyorum. Hatta daha da ileri gidiyor ve ona kendi birliğimde bir bölük veriyorum.

HEPSİ BİRDEN

Çok yaşa!

KONT

Fakat bölüğüne katılmak üzere derhâl Katalonya'ya gitmesi şartıyla.

FIGARO

Ah Monsenyör, yarın gitsin!

KONT

(*Israrcı.*)

Ben öyle istiyorum.

CHÉRUBIN

Başüstüne.

KONT

Vaftiz annenizi selamlayın ve ondan haminiz olmasını isteyin.

(*Chérubin Kontes'in önünde bir dizini yere koyar, fakat konuşamaz.*)

KONTES

(*Heyecanlanmış.*)

Madem sizi bugün burada alıkoyamıyoruz, öyleyse gidin genç adam. Yeni bir mevki sizi çağırıyor. Gidin ve o mevkiî layığıyla doldurun. Velinimetinizi onurlandırın. Gençliğinizi cömertçe mazur gören bu evi unutmayın. İtaatkâr, dürüst ve cesur olun. Başarınız bizim de başarmamız olacaktır.

(*Chérubin ayağa kalkıp yerine geçer.*)

KONT

Pek bir heyecanlandınız Hanımefendi!

KONTES

Aksini iddia edemem. Bu kadar tehlikeli bir göreve atılan bu çocuğun kaderi kim bilir ne olacak! Kendisi ailemin evinde büyüdü, üstelik benim de vaftiz oğlum.

KONT

(*Kendi kendine.*)

Demek Bazile haklıymış.

(*Yüksek sesle.*)

Genç adam, hadi Suzanne'ı öpün... son defa.

FIGARO

Neden böyle dediniz ki Monsenyör? Kışları yine bizimle geçirecek. Hadi beni de öp Yüzbaşım.

(*Chérubin'i kucaklar.*)

Elveda benim küçük Chérubin'im. Artık çok farklı bir hayat süreceksin küçüğüm. Tabii ya! Artık kadınların etrafında dolanmayacaksın. Hafif çörekler, kremalı atıştırmalıklar olmayacak. Sıcak el⁷ veya körebe oynamayacaksın. Hay şeytan, artık sadece yiğit askerler olacak etrafında! Tenleri güneşten yanmış, üstü başı dökülen as-

7 Sıcak el oyunu (Fransızca "main-chaude", İngilizce "hot cockles") XVI-II. yüzyıl Avrupası'nın en popüler oyunlarından biriydi. Oyunda gözleri bağlanan ebe sırasıyla eline vuran kişilerin kim olduğunu tahmin etmeye çalışırdı. Oyunda Chérubin'in henüz bir çocuk olduğu unutulmamalıdır. (ç.n.)

kerler. Elinde ağır mı ağır bir tüfek. Sağa dön, sola dön, ileri marş, zafere koş! Yolda sakın bocalayayım deme. Tabii biri ateş edip de seni...

SUZANNE

Deme öyle, çok korkunç!

KONTES

Bu nasıl bir kehanet böyle!

KONT

Şu Marceline nerede? Aranızda olmaması çok tuhaf.

FANCHETTE

Monsenyör, kendisi çiftlik patikasından kasabanın yolunu tuttu.

KONT

Geri gelecek mi?

BAZILE

Tanrı ne zaman isterse o zaman.

FIGARO

Keşke hiç istemese.

FANCHETTE

Doktor Bey koluna girmişti.

KONT

(Hararetle.)

Demek Doktor burada!

BAZILE

Marceline hemen yapışmış adama.

KONT

(Kendi kendine.)

Doktor'un zamanlaması bundan daha iyi olamazdı.

FANCHETTE

Hanımın çok hararetleli bir hâli vardı. Yürürken yüksek sesle konuşuyor, sonra duruyor ve kollarını açıp böyle böyle yapıyordu... Doktor Bey ise eliyle böyle böyle yapıp onu teskin ediyordu. Hanımefendi o kadar öfkeli görünüyordu ki! Sürekli kuzenim Figaro'dan bahsediyordu.

KONT

(*Fanchette'in çenesini tutarak.*)

Müstakbel... kuzeni.

FANCHETTE

(*Chérubin'i göstererek.*)

Monsenyör, dün için bizi affettiniz mi?..

KONT

(*Sözünü keserek.*)

Hadi sana iyi günler. İyi günler küçük kız.

FIGARO

Demek Marceline'i biricik aşkı avutuyor. Bizim düğünü bozabilir.

KONT

(*Kendi kendine.*)

Bozacak, bozacak, ben kefilim.

(*Yüksek sesle.*)

Gelin hadi Hanımefendi, biz içeri girelim. Bazile bir ara daireme uğrarsınız.

SUZANNE

(*Figaro'ya.*)

Yanıma gelecek misin canım?

FIGARO

(*Alçak sesle Suzanne'a.*)

Nasıl oyuna geldi ama!

SUZANNE

(*Alçak sesle.*)

Tatlı çocuk.

11. Sahne

Chérubin, Figaro, Bazile

(*Herkes çıkarken, Figaro ikisini durdurup geri getirir.*)

FIGARO

Ah, ama siz gelin bir benimle bakayım! Töreni kabul et-

tirdik, akşamki düğün bunun devamı olacak. Ne yapacağımızı iyice ezberleyelim. Durup durup eleştirmenlerin gözlerini dört açtıkları günlerde kötü oynayan o aktörlerden olmayalım. Bizim ertesi günümüz yok hatalarımızı telafi etmek için. Rollerimizi bugünden iyice öğrenelim.

BAZILE

(*Kurnazca.*)

Benimki düşündüğünden daha güç.

FIGARO

(*Bazile'e fark ettirmeden onu pataklar gibi yaparak.*)

Elde edeceğin başarıyı tahmin bile edemezsin.

CHÉRUBIN

Dostum, gitmek zorunda olduğunu unutuyorsun.

FIGARO

Oysa gönlün kalmaktan yana!

CHÉRUBIN

Ah! Hem de nasıl!

FIGARO

O hâlde kurnazca davranmak gerek. Gidiyorum diye hiç sızlanma. Seyahat pelerinini omzuna at, çantanı göstere göstere hazırla, atının parmaklıklardan geçtiğini de görsünler, bir süre çiftliğe kadar dörtlüğe git, sonra arka yollardan geri gel. Monsenyör senin gittiğini sanacaktır. Sadece gözüne görünme yeter. Ben onu düğünden sonra yatıştırırım.

CHÉRUBIN

Fakat Fanchette kendi rolünü hiç bilmiyor!

BAZILE

Sekiz gündür kızın peşini bırakmıyorsunuz. Bunca zaman ona ne halt öğretiyordunuz peki?

FIGARO

Bugün yapacak işin yok. Artık ona bir ders lütfedersin.

BAZILE

Dikkat edin genç adam, dikkat edin! Kızın babası du-

rumdan memnun değil. Kız tokat yemiş. Sizinle ders çalıştığı falan yok. Chérubin! Chérubin! Kızın başına iş açacaksınız! *Su testisi su yolunda...*

FIGARO

Ah! Bizim ahmak başladı yine eski atasözlerine!⁸ Pekâlâ söyle bakalım Bay Ukala! Çağların bilgeliği bizlere ne diyor? *Su testisi su yolunda...*

BAZILE

Dolar.

FIGARO

(Çıkarken.)

O kadar da ahmak değilmiş hani.

8 Bazile'in atasözü sevdası *Sevilla Berberi*'nden hatırlanacaktır, (IV. Perde , 1. Sahne). (ç.n.)

II. Perde

(Muhteşem bir yatak odası, cumbada büyük bir yatak, önde bir kerevet. Odanın giriş kapısı sağda üçüncü kulise, çalışma odasının kapısı solda birinci kulise açılır. Dipte bir kapı kadınlar bölmesine gider. Öteki tarafta bir pencere vardır.)

1. Sahne

Suzanne, Kontes
(Sağdaki kapıdan girerler.)

KONTES

(Kendini bir berjere atarak.)

Kapıyı kapat Suzanne ve bana her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlat.

SUZANNE

Hanımfendi'den bir şey sakladığım yok ki.

KONTES

Nasıl olur Suzanne? Seni baştan çıkarmak mı istiyordu?

SUZANNE

Ah hayır, olur mu hiç! Monsenyör hizmetçisi için o kadar çaba sarf eder mi! Beni satın almak istiyor sadece.

KONTES

Küçük uşak da buradaydı demek?

SUZANNE

Yani büyük koltuğun arkasına saklanmıştı. Affını rica etmeniz için bana yalvarmaya gelmişti.

KONTES

Peki ama niçin doğrudan bana gelmemiş? Ben hiç ona hayır der miydim Suzanne'cığım?

SUZANNE

Ben de öyle dedim. Ama burayı terk etmekten, özellikle de Hanımefendi'den ayrılmaktan dolayı o kadar üzgündü ki! *Ah Suzanne'cığım. Hanımefendi öyle asil, öyle güzel ki! Fakat bir o kadar ulaşılmaz!*

KONTES

Benim öyle bir havam mı var Suzanne'cığım? Ben ki onu hep himaye etmişimdir.

SUZANNE

Sonra elimde sizin gece kurdelenizin olduğunu gördü. Üstüne bir atladı ki...

KONTES

(Gülümseyerek.)

Kurdelem mi?.. Çocuk işte!

SUZANNE

Kurdeleyi elinden almak istedim. Fakat nasıl aslan kesilmişti Hanımefendi, gözleri çakmak çakmaktı... "Onu almak için önce beni çiğnemen gerek," deyip duruyordu o tatlı, tiz sesini kalınlaştırarak.

KONTES

(Düşüncelere dalmış.)

Ya sonra Suzanne'cığım?

SUZANNE

Sonrası şu Hanımefendi, şu küçük şeytandan kurtulmanın bir yolu yok mudur? Yok vaftiz annem, yok bir başkası! Hanımefendi'nin eteğini öpmeye cüret edemediği için sonunda hep beni öpmeye kalkıyor!

KONTES

(*Dalgın.*)

Bırakalım... bırakalım şimdi bu çılgınlıkları... Sonuçta zavallı Suzanne'ım kocam sana şey mi dedi...

SUZANNE

Şayet onun sözünü dinlemezsem, Marceline'i himayesi altına alacağını söyledi.

KONTES

(*Ayağa kalkar ve hızlı hızlı yelpazesini sallayarak odada dolaşmaya başlar.*)

Artık beni hiç sevmiyor.

SUZANNE

Öyleyse neden bu kadar kıskanç?

KONTES

Bütün kocalar gibi sevgili dostum! Sırf kibrinden. Ah! Ben onu fazla sevdim. Sevgi sözcüklerimle usandırdım, aşkımla yordum onu. İşte ona karşı yegâne hatam bu oldu. Fakat bu dürüst itiraftan dolayı sana zarar gelsin istemiyorum. Figaro'yla evleneceksin. Bu işte sadece o bize yardım edebilir. Gelecek mi?

SUZANNE

Av kafilesinin gittiğini görür görmez gelecek.

KONTES

(*Yelpazesini sallayarak.*)

Bahçeye bakan pencereyi açsana biraz. Burası öyle sıcak ki...

SUZANNE

Hanımfendi öyle hararetle konuşup yürüyor ki onandır.

(*Dipteki pencereyi açmaya gider.*)

KONTES

(*Uzun bir süre düşüncelere dalarak.*)

Benden kaçmakta bu kadar inat etmese... Bütün suç erkeklerde!

SUZANNE

(*Pencereden bağırarak.*)

Ah! İşte Monsenyör at üstünde büyük sebze bahçesini geçiyor. Arkasında da Pédrille ve iki, üç, dört tazi.

KONTES

Önümüzde vakit var.

(*Oturur.*)

Kapı çalınıyor Suzanne'cığım!

SUZANNE

(*Şarkı söyleyerek kapıyı açmaya koşar.*)

Ah, işte Figaro'm da geldi! Ah, işte Figaro'm da geldi!

2. Sahne

Figaro, Suzanne, Kontes *oturur durumda*

SUZANNE

Sevgili dostum, hadi gel. Hanımefendi öyle sabırsızlanıyor ki!

FIGARO

Peki ya benim küçük Suzanne'ım? – Hanımefendi hiç sabırsızlanmasın. Sonuçta mesele nedir ki? Bir hiç. Kont Hazretleri kızımızı sevimli bulmuş, onu metresi yapmak istiyor ve bu son derece doğal.

SUZANNE

Doğal mı?

FIGARO

Sonra beni kurye olarak, Suzanne'cığı da elçilik danışmanı olarak atıyor. Bunda da herhangi bir saçmalık yok.

SUZANNE

Kesecek misin şunu?

FIGARO

Suzanne da, yani benim nişanlım, bu unvanı kabul etmediğinden, kendisi Marceline'in planlarını destekleyecek.

Yine bundan daha basiti olamaz değil mi? Tasarılarınıza zarar verenlerden onlarınkini allak bullak ederek intikam almak, herkes böyle yapar, işte biz de tam olarak böyle yapacağız. Durum bundan ibaret, o kadar.

KONTES

Hepimizin saadetine mal olacak bir planı nasıl bu kadar gönül rahatlığıyla ele alabiliyorsunuz Figaro?

FIGARO

Bunu söyleyen kim Hanımefendi?

SUZANNE

Bizim kederimizle kederleneceğine...

FIGARO

Kederinizle ilgileniyor olmam yetmez mi? Şimdi onun kadar metotlu hareket edebilmek için önce onun sahip olduklarımızı elde etme hırsını kendisinin sahip olduklarını kaybetme endişesiyle dengeleyelim.

KONTES

Çok iyi söyledin. Fakat nasıl?

FIGARO

O iş oldu bilin Hanımefendi. Sizin hakkınızda kapılacağı yanlış bir fikir...

KONTES

Benim hakkımda mı? Siz aklınızı yitirmişsiniz.

FIGARO

Ah, asıl aklını yitirecek olan o.

KONTES

Bu kadar kıskanç bir adam!

FIGARO

Daha iyi ya! Bu karakterdeki insanlardan istifade etmek için onların kanını azıcık kaynatmak yeterlidir. Kadınlar da bunu çok iyi bilir! Bunları bir kere öfkeden deliye dönmüş hâlde ele geçirdin mi ufacık bir entrikayla istediğin her yere, hatta burnundan sürüye sürüye Guadalquivir'e¹

1 İspanya'da bir ırmak. (ç.n.)

kadar götürüp getirirsin. Sizin adınıza Bazile'e isimsiz bir pusula teslim ettirdim. Bu pusula Monsenyör'ü bir çapkının bugün balo sırasında sizinle görüşeceğine dair alarma geçirecek.

KONTES

Demek onurlu bir kadın hakkındaki hakikatlerle böyle oyun oynayacaksınız!

FIGARO

Hanımefendi, doğru çıkar korkusuyla çok az kadın için böyle bir şeye cüret ederdim.

KONTES

Bir de teşekkür etmem gerek yani!

FIGARO

Peki ama asıl siz söyleyin bana, bütün günü kendini bizimkine beğendirmeye çalışmakla geçirmek yerine kendi hanımının peşinden koşmakla, kendi hanımına lanet etmekle geçirmesini sağlamak çok hoş olmayacak mı? Ne yapacağını şaşırarak. Onun peşinden mi koşsun, bunu mu gözetlesin! Akı o denli karışacak ki, bakın bakın, işte ayakta duracak hâli kalmamış bir tavşanı çayırdan önüne katmış koşturup duruyor. Düğün saati de hızla yaklaşıyor. Asla karşı çıkamayacak. Hanımefendi'nin önünde düğüne itiraz etmeye cesaret edemeyecek.

SUZANNE

O edemeyecek, fakat Marceline, o cin fikirli cesaret edecek.

FIGARO

Brrr! Ne yalan söyleyeyim, bu durum beni bayağı tedirgin ediyor! Sen de Monsenyör'e gün batımında bahçeye geleceğini haber verdirirsin.

SUZANNE

Buna mı bel bağıyorsun yani?

FIGARO

Hay aksi, beni bir dinlesenize canım! Hiçbir şey yapmak

istemeyenler hiçbir şey elde edemezler, hiçbir şeye de yaramazlar. Bunu bilir bunu söylerim.

SUZANNE

İyiymiş!

KONTES

Fikri de öyle. Suzanne'ın bahçeye gitmesine razı mı olacaksınız?

FIGARO

Asla! Suzanne'ın kıyafetini bir başkasına giydireceğim. Onu buluşma yerinde basınca, bakalım Kont sözünden geri dönebilecek mi?

SUZANNE

Kıyafetimi kime giydireceksin?

FIGARO

Chérubin'e.

KONTES

O gitti ama.

FIGARO

Bana göre gitmedi! Peki ama dediklerimi yapmama izin verecek misiniz?

SUZANNE

İş entrika çevirmeye gelince insan ona güvenebilir.

FIGARO

İki, üç, hatta dört entrika birden. Birbiriyle kesişen, şöyle iyice içinden çıkılmaz entrikalar. Ben saraylı olmalıymışım.

SUZANNE

Çok zor bir meslek olduğu söyleniyor!

FIGARO

Nail olmak, almak, talep etmek. İşte üç kelimeyle işin sırrı.²

2 XVIII. yüzyıl Fransı'nda saraylıların yegâne derdinin kendilerine kraliyet maaşı bağlatmak olduğu düşünülürse, bu repliğin 1789 İhtilali öncesinde ne kadar anlamlı olduğu daha iyi anlaşılacaktır. (ç.n.)

KONTES

Kendinden o kadar emin konuşuyor ki sonunda bana da güven telkin edecek.

FIGARO

Amacım da bu zaten.

SUZANNE

Ne diyordun?

FIGARO

Hazır Monsenyör yokken size melek çocuğumuzu³ göndereceğim. Saçlarını yapın, giydirin. Ben de onu bir yere kapatıp yapması gerekenleri bir bir anlatırım. Sonra da dans etme sırası size gelecek Monsenyör.

(Çıkar.)

3. Sahne

Suzanne, Kontes oturur durumda

KONTES

(*Elinde benek kutusuyla.*)⁴

Tanrım, üstüm başım ne hâlde Suzanne'cığım... Delikanlı da birazdan gelecek!

SUZANNE

Hanımefendi çocuğun başı beladan kurtulmasın mı istiyor?

KONTES

(*Küçük aynasının önünde düşüncelere dalmış.*)

Ben mi?.. Onu nasıl azarlayacağımı göreceksin.

SUZANNE

Ona romansını söylettirelim.

(*Romansı Kontes'in kucağına bırakır.*)

3 Fransızcada "chérubin" bir tür melek-çocuk anlamına gelmektedir. (ç.n.)

4 XVIII. yüzyıl Fransız modasında yüze yapıştırılan siyah tafta benekler (ç.n.)

KONTES

Fakat gerçekten de saçlarım öyle darmadağın ki...

SUZANNE

(*Gülerek.*)

Şu iki bukleyi geriye alırım olur biter. Böylece Hanımefendi delikanlıyı daha iyi azarlar.

KONTES

(*Kendine gelerek.*)

Siz neler diyorsunuz küçük hanım?

4. Sahne

Chérubin *utangaç bir tavırla*, Suzanne,
Kontes *oturur durumda*

SUZANNE

İçeri gelin Zabit Efendi, sizi görüyoruz.

CHÉRUBIN

(*Titreyerek ilerler.*)

Ah bu sıfat beni nasıl da kahrediyor Hanımefendi! Bana buraları terk edip gitmem gerektiğini... vaftiz annemi, o iyi yürekli vaftiz annemi...

SUZANNE

O güzel vaftiz annenizi!

CHÉRUBIN

(*İç çekerek.*)

Ah, evet!

SUZANNE

(*Onu taklit ederek.*)

Ah, evet! O upuzun, o riyakâr kirpikleriyle şu yakışıklı delikanlıya da bakın hele! Hadi güzel mavi kuş, Hanımefendi'ye romansınızı ötün bakalım.

KONTES

(*Romansı açarak.*)

Bunu yazan... kimmiş?

SUZANNE

Fail nasıl da kızanıp bozuyor baksanıza. Yoksa yanaklarına allık mı sürmüş bu?

CHÉRUBIN

Ne yani yasak mı... sevmek?

SUZANNE

(Yumruğuyla tehdit ederek.)

Her şeyi anlatırım bak, seni küçük hayta!

KONTES

Hadi ama... şarkıyı söyleyecek mi?

CHÉRUBIN

Ah Hanımefendi, her yanım titriyor!

SUZANNE

(Gülerek.)

Mıy mıy da mıy mıy, mıy mıy da mıy mıy! İsteyen Hanımefendi olunca, yazanımız tepeden tırnağa tevazu kesili-verdi! Hadi ben de ona eşlik edeceğim.

KONTES

Benim gitarımı al.

(Oturmakta olan Kontes takip etmek için kâğıdı eline alır. Suzanne Kontes'in oturduğu koltuğun arkasında hanımının üzerinden notalara bakarak gitarla giriş yapar. Küçük uşak bakışlarını yere çevirmiş Kontes'in önünde durmaktadır. Bu sahne tam olarak Van Loo'nun⁵ İspanyol Sohbeti adlı o güzel estampına benzer.)

ROMANS

Şarkı: *Marlbrough s'en va-t-en guerre*⁶

-
- 5 Charles-André van Loo (1705-1765), Flaman asıllı Fransız ressam. (ç.n.)
6 *Marlbrough Savaşa Gidiyor* en ünlü Fransız halk şarkılarından biri. Özellikle 1785'te XVI. Louis ve Marie-Antoinette'in oğlu doğduktan sonra büyük bir popülerite kazanmıştır. Rivayete göre sütannesi bu şarkıyla beşiğini sallarken Marlborough adını duyunca veliaht prens gözlerini açmıştır. Şarkı Marie-Antoinette'in ilgisini çekmiş, onun aracılığıyla bütün Fransa'ya yayılmış, hatta İngiltere'ye kadar ulaşmıştır. (ç.n.)

1. Kıta

Atım nefes nefese
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Gezerdim ovadan ovaya
Atım beni nereye sürüklerse.

2. Kıta

Atım beni nereye sürüklerse,
Yanımda ne bir uşak ne bir yoldaş,
Orada, bir çeşmenin yanı başında
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Vaftiz annemi anarken
Süzülürdü yaşlar yanaklarımdan.

3. Kıta

Süzülürdü yaşlar yanaklarımdan.
Kederden ölmek üzereyken,
Bir dişbudağın üzerine
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Kazırdım armasını kendiminki olmadan.
Kral geçti bir anda.

4. Kıta

Kral geçti bir anda,
Baronlarıyla ve rahipleriyle.
Güzel çocuk, dedi kraliçe,
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Sizi böyle üzen kim?
Sizi bu kadar ağlatan kim?

5. Kıta

Sizi bu kadar ağlatan kim?
Söyleyin bize.
Hanımefendi, kraliçem,
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)

Bir vaftiz annem vardı benim
Tapmaktan vazgeçemediğim.

6. Kıta

Tapmaktan vazgeçemediğim,
Aşkından ölmekteyim.
Güzel çocuk, dedi kraliçe,
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Mesele vaftiz anneyse,
Ben olurum size anne.

7. Kıta

Ben olurum size anne,
Sizi uşağım yapar,
Sonra da genç Hélène'le,
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Yüzbaşının kızıyla
Evlendiririm günün birinde.

8. Kıta

Evlendiririm günün birinde.
I-ıh, duymamış olayım!
Arzumdur zincirimi sürüklerken
(Kalbim, kalbim nasıl da acıyor!)
Bu acıdan ölmek,
Teselli bulmak değil.

KONTES

Ne kadar saf... fakat duygulu da.

SUZANNE

(*Gitarı bir koltuğun üstüne bırakarak.*)

Ah, duygulu olmasına duygulu tabii, delikanlımız pek...
Ah, ama Zabit Efendi, akşamımızı şenlendirmek için kıyafetlerimden birinin size yakışıp yakışmayacağını görmek istediğimizi söylediler mi?

KONTES

Korkarım hayır.

SUZANNE

(Boylarını karşılaştırarak.)

Boyu benim kadar. Önce şu pelerini çıkaralım.

(Düğmeleri çözer.)

KONTES

Ya biri içeri girerse?

SUZANNE

Kötü bir şey mi yapıyoruz canım? Gidip kapıyı kapata-
yım.

(Koşar.)

Asıl saçları görmek istiyorum.

KONTES

Tuvalet masamda benim bonelerden biri olacaktı.

(Suzanne kapısı sahnenin kenarındaki
giyinme odasına girer.)

5. Sahne

Chérubin, Kontes oturur durumda

KONTES

Balo vakti gelene kadar Kont şatoda olduğunuzu bilme-
yecek. Sonra da ona deriz ki tayin belgesinin gönderilme-
si zaman alacağından bizim de aklımıza şöyle bir fikir...

CHÉRUBIN

(Kontes'e tayin belgesini göstererek.)

Heyhat Hanımefendi, belge burada. Bazile, Kont adına
teslim etti bana.

KONTES

Şimdiden mi? Hiç zaman kaybetmemişler doğrusu.

(Belgeyi okur.)

O kadar aceleye getirmişler ki belgeye Kont'un mührünü
basmayı unutmuşlar.

(Belgeyi Chérubin'e geri verir.)

6. Sahne

Chérubin, Kontes, Suzanne

SUZANNE

(*Elinde büyük bir boneyle girer.*)

Mühür mü? Ne için?

KONTES

Tayin belgesi için.

SUZANNE

Şimdiden mi?

KONTES

Ben de aynı şeyi söyledim. Bu benim natırım mı?

SUZANNE

(*Kontes'in yanına oturarak.*)

Hem de en güzeli.

(*Ağzında iğnelerle şarkı söyler.*)

Buraya dönün bakalım,

Jean de Lyra, benim güzel arkadaşın⁷

(*Chérubin diz çöker, Suzanne saçını yapar.*)

Hanımfendi bakın, ne kadar şirin oldu!

KONTES

Yakasını biraz daha kadınsı görünecek şekilde ayarla.

SUZANNE

(*Yakayı düzeltir.*)

İşte oldu... Hele şu vелеde bir bakın, ne kadar güzel oldu!

Ben kıskanırım ama!

(*Chérubin'in çenesini tutarak.*)

Bu kadar güzel olmasanız mı acaba?

KONTES

Deli kız! Omuzdan biraz alalım ki kollar daha iyi otursun...

(*Chérubin'in kollarını sıvar.*)

Kolunda ne var öyle? Bir kurdele mi?

7 Muhtemelen dönemin popüler şarkılarından biri. (ç.n.)

SUZANNE

Sizin kurdeleniz o. Hanımefendi'nin görmesine çok memnun oldum. Size her şeyi anlatacağımı kendisine daha o zaman söylemiştim zaten! Ah, ama Monsenyör gelmemiş olsaydı, ben o kurdeleyi geri almasını bilirdim. Ne de olsa onun kadar güçlüyüm.

KONTES

Üstünde kan var!

(Kurdeleyi çözer.)

CHÉRUBIN

(Utangaç bir tavırla.)

Bu sabah yola çıkacağım düşüncesiyle atımın suluk zincirini ayarlıyordum. At birden başını salladı ve kantarma kolumu çizdi.

KONTES

Fakat bir kurdelenin sargı olarak kullanıldığı nerede görülmüş...

SUZANNE

Hele çalıntı bir kurdelenin! – Bak sen atın kantarması... kaytarması... kaynatası... Aman, bütün bu kelimelerden hiçbir şey anlamıyorum ben... – Ah, ama kolları ne kadar da beyaz! Tıpkı kadın kolu gibi! Benimkinden beyaz! Şuna bir baksanıza Hanımefendi!

(Kollarını karşılaştırır.)

KONTES

(Buz gibi bir sesle.)

Siz onu bırakın da bana giyinme odamdan yapışkan tafta getirin.

*(Suzanne gülerek Chérubin'i iter,
Chérubin iki elinin üstüne düşer.
Suzanne sahnenin kenarındaki
giyinme odasına girer.)*

7. Sahne

Chérubin *dizlerinin üzerinde,*
Kontes *oturur durumda*

KONTES

(*Gözleri kurdelesinde bir an sessizce durur,*
Chérubin onu bakışlarıyla yemektedir.)

Kurdeleme gelince beyefendi... Bu rengi en çok hoşuma giden kurdelem olduğundan... kaybolması beni çok öfkeliendirmişti.

8. Sahne

Chérubin *dizlerinin üzerinde,*
Kontes *oturur durumda, Suzanne*

SUZANNE

(*Geri gelerek.*)

Peki kolundaki bağ ne olacak?

(*Suzanne yapışkan tafta ve makası Kontes'e verir.*)

KONTES

Senin bağcıklardan almaya giderken başka bir bonenin kurdelesini çıkarıver.

(*Suzanne uşağın pelerini alarak*
dipteki kapıdan çıkar.)

9. Sahne

Chérubin *dizlerinin üzerinde,*
Kontes *oturur durumda*

CHÉRUBIN

(*Bakışları yere çevrili.*)

Elimden alınan beni göz açıp kapayıncaya kadar iyileştirdi oysa.

KONTES

Neye binaen iyileştirecek?
(*Ona taftayı göstererek.*)
Bu daha iyi.

CHÉRUBIN

(*Tereddütlü bir sesle.*)
Bir kurdele... bir kişinin başına sarıldığında... veya tenine
değdiğinde... o...

KONTES

(*Sözünü keserek.*)
... yabancıнын yaralarını mı iyileştirmiş? Kurdelelerin
böyle bir özelliği olduğunu bilmiyordum. Sınamak için
kolunuza sarmış olduğunuz bu kurdeleyi saklayacağım.
İlk sıyrıkta... yani kadınların başına gelecek ilk sıyrıkta
deneyeceğim.

CHÉRUBIN

(*Büyülenmiş.*)
Siz onu saklayacaksınız ve ben uzaklara gideceğim!

KONTES

Sonsuza kadar sürmeyecek ki.

CHÉRUBIN

Ne kadar da bedbahtım!

KONTES

(*Heyecanlanmış.*)
Şimdi de ağlamaya başladı! Ah şu kötü kalpli Figaro'nun
kehaneti!

CHÉRUBIN

(*Coşkuyla.*)
Ah! Onun öngördüğü sona nail olsam keşke! Şu an öle-
ceğimi bilsem, kim bilir o zaman belki de dudaklarım...

KONTES

(*Sözünü keserek ve mendiliyle
Chérubin'in gözlerini silerek.*)
Susun, susun artık sevgili çocuk. Dediklerinizin hiçbirin-
de mantıklı bir taraf yok.

(*Kapı çalınır, Kontes sesini yükseltir.*)
Kapımı çalan kim?

10. Sahne
Chérubin, Kontes, Kont *dışarıda*

KONT

(*Dışarıdan.*)

Bu kapı neden kilitli ki?

KONTES

(*Allak bullak olmuş bir hâlde ayağa kalkarak.*)

Kocam! Yüce Tanrım!..

(*Kendisi gibi ayağa kalkmış olan Chérubin'e.*)

Siz de pelerinsiz, boynunuz, kollarınız çıplak! Benimle baş başa! Sonra odadaki bu dağınıklık! Eline geçen o pusula ve kıskançlığı!

KONT

(*Dışarıdan.*)

Açmayacak mısınız?

KONTES

Şey... yalnızım da.

KONT

(*Dışarıdan.*)

Yalnız mı? Kiminle konuşuyorsunuz o hâlde?

KONTES

(*Söyleyecek söz bulmaya çalışarak.*)

... Sizinle canım, başka kiminle olacak.

CHÉRUBIN

(*Kendi kendine.*)

Dün ve bu sabah olanlardan sonra beni kesin şuracıkta öldürecek!

(*Koşarak giyinme odasına girer
ve kapıyı içeriden kapatır.*)

11. Sahne

KONTES

(Yalnız, kapının anahtarını çıkarıp

Kont'a kapıyı açmaya koşar.)

Ah! Biz ne yaptık böyle! Biz ne yaptık böyle!

12. Sahne

Kont, Kontes

KONT

(Biraz sert bir tavırla.)

Kapınızı kilitlemek âdetiniz değildir!

KONTES

(Allak bullak.)

Ben... ben dikiş dikiyordum... Evet, Suzanne'la birlikte dikiş dikiyorduk. O bir an için odasına gitti.

KONT

(Onu inceleyerek.)

Hâliniz tavrınız, konuşmanız pek bir değişik!

KONTES

Bunda şaşılacak bir şey yok ki... Hiç yok... Sizi temin ederim ki yok... Biz de tam sizden bahsediyorduk... Sonra dediğim gibi, o kendi odasına gitti...

KONT

Demek benden bahsediyordunuz!.. Ben de buraya enişelendiğim için geldim. Ata binerken bana bir pusula verdiler. İnanmadım tabii, fakat... beni kaygılandırmadı da değil.

KONTES

Nasıl Beyefendi? Ne pusulası?

KONT

Doğrusu şu ki Hanımefendi, sizin etrafınızda yahut benim etrafımda... pek kötü insanlar mevcut! Bana gün

içerisinde burada olmadığına inandığım birinin sizinle görüşeceği söylendi.

KONTES

O densiz her kim olursa olsun, ta odama kadar girmesi gerekecek. Zira gün boyu odamdan çıkmamaya kararlıyım.

KONT

Bu akşam Suzanne'ın düğünü için de mi çıkmayacaksınız?

KONTES

Hiçbir güç beni bu odadan çıkaramaz. Çok rahatsızım.

KONT

Neyse ki Doktor burada.

(*Uşak giyinme odasında bir iskemle düşürür.*)

Duyduğum ses de nedir?

KONTES

(*Daha da rahatsız.*)

Ses mi?

KONT

Bir eşya düştü.

KONTES

Ben... ben hiçbir şey duymadım şahsen.

KONT

Kafanız fena hâlde meşgul olsa gerek!

KONTES

Meşgul mü? Neyle?

KONT

O odada biri var Hanımefendi.

KONTES

Nasıl?.. Kim olsun istiyorsunuz ki Beyefendi!

KONT

Ben de size aynı soruyu soruyorum. Şimdi içeri giriyorum.

KONTES

Canım kim olacak, Suzanne'dır. Etrafı topluyor herhâlde.

KONT

Kendi odasına gitti dememiş miydiniz?

KONTES

Gitti gitti... yahut oraya girdi, ne bileyim ben.

KONT

Madem içerideki Suzanne, bu telaş niye?

KONTES

Oda hizmetçim için mi telaşlanacağım?

KONT

Oda hizmetçiniz için, başka bir şey için, ben orasını bilmem. Fakat telaşlandınız, bu kesin.

KONTES

Siz bu kız için benden çok telaşlanıyor, onunla benden çok ilgileniyorsunuz Beyefendi, asıl bu kesin.

KONT

(Öfkeyle.)

O kız beni o kadar ilgilendiriyor ki Hanımefendi, onu derhâl görmek istiyorum.

KONTES

Ben de sizin onu sık sık görmek istediğinize inanıyorum zaten. Fakat işte ortada bu kadar mesnetsiz kuşkular olunca...

13. Sahne

Kont, Kontes,

Suzanne elinde bağcıklarla dipteki kaprıyı aralar

KONT

Bu kuşkuları yok etmekten kolay ne var canım!

(Griyinme odasına bakarak haykırır.)

Derhâl dışarı çıkın Suzanne! Size emrediyorum.

(Suzanne dipteki cumbanın yakınında durur.)

KONTES

Kız neredeyse tamamen çıplak Beyefendi. Kadınların mahremiyetini bu şekilde ihlal etmek hiç olacak şey mi? Kızcağz kendisine düğün için verdiğim bazı kıyafetleri deniyordu. Sizi duyunca kaçtı.

KONT

Madem dışarı çıkmaktan bu kadar korkuyor, dilini de mi yuttu bu kız?

(Giyinme odasının kapısına dönerek.)

Bana cevap verin Suzanne! Odadaki siz misiniz?

(Sahnenin dibinde durmakta olan Suzanne cumbaya atlayıp oraya gizlenir.)

KONTES

(Giyinme odasına dönerek hızla.)

Size cevap vermenizi yasaklıyorum Suzanne'cığım.

(Kont'a.)

Zulüm hiç bu kadar uç noktalara varmamıştı!

KONT

(Giyinme odasına doğru ilerleyerek.)

Öyle demek! Pekâlâ, madem cevap vermiyor, giyinik veya değil, ben içeri gireceğim.

KONTES

(Önüne geçerek.)

Başka hiçbir yerde buna engel olamam. Fakat umuyorum ki kendi odamda...

KONT

Bu pek gizemli Suzanne kimmiş bir an evvel görmeyi umuyorum. Sizden anahtarı istemenin belli ki bir faydası olmayacak. Fakat bu narin kapıyı kırmanın pekâlâ bir yolu var. Hey, kimse yok mu?

KONTES

Adamlarınızı çağırarak küçücük bir şüpheyi aleni bir rezalete çevirecek, sonra da bizi şatonun maskarası hâline mi getireceksiniz?

KONT

Öyle olsun Hanımefendi. Nitekim bu işi tek başıma da yaparım. Şimdi gidip odamdan gerekli aletleri alıp geliyorum...

(Çıkmak için bir an yürür, sonra geri gelerek.)

Fakat her şeyin olduğu gibi kaldığından emin olmam için acaba siz de bana eşlik eder miydiniz? Tabii rezalet ve gü-rültü çıkarmadan, madem bunlardan bu kadar rahatsız oluyorsunuz... Bu kadar basit bir talebi reddetmezsiniz herhâlde.

KONTES

(Rahatsız.)

Haşa Beyefendi, size karşı gelmeyi kim aklından geçirebilir?

KONT

Ah! Az kalsın kadınlarınızın bölmesine açılan kapıyı unutuyordum. Tamamen temize çıkmanız için onu da kilitlemem gerek.

(Dipteki kapıyı kilitleyip anahtarı yanına alır.)

KONTES

(Kendi kendine.)

Ah Tanrım! Bu ne uğursuz bir kargaşa!

KONT

(Kontes'in yanına dönerek.)

Bu oda da kilitlendiğine göre, koluma girmeyi kabul edin çok rica ederim.

(Sesini yükselterek.)

Giyinme odasındaki Suzanne'a gelince, o da bir zahmet beni beklesin. Geri geldiğimde başına en kötü...

KONTES

Gerçekten Beyefendi, bütün bunlar çok rezil bir hâl aldı...

(Kont yanına Kontes'i de alarak çıkar ve kapıyı kilitler.)

14. Sahne
Suzanne, Chérubin

SUZANNE

(Cumbadan çıkıp giyinme odasına koşar ve anahtar deliğinden konuşur.)

Açın Chérubin, çabuk kapıyı açın, benim, ben Suzanne!
Hemen dışarı çıkın!

CHÉRUBIN

(Odadan çıkarak.)

Ah Suzanne'cığım! Bu ne korkunç bir durum böyle!

SUZANNE

Çıkın hemen, kaybedecek bir dakikanız bile yok!

CHÉRUBIN

(Korkmuş.)

Nereden çıkayım ki?

SUZANNE

Ben orasını bilmem, ama çıkın.

CHÉRUBIN

Ya çıkış yoksa?

SUZANNE

Daha önceki karşılaşmadan sonra bu sefer sizi kesin öldürür ve hepimiz mahvoluruz. – Hemen gidip Figaro'ya deyin ki...

CHÉRUBIN

Bahçe penceresi belki de o kadar yüksek değildir.

(Bakmaya koşar.)

SUZANNE

(Korkuyla.)

Çok yüksek! İmkânsız! Ah benim zavallı hanımum! Peki ya düğünüm? Ey yüce Tanrım!

CHÉRUBIN

(Geri gelerek.)

Pencere kavun bahçesine bakıyor. Belki bir iki tarh zarar görür ama...

SUZANNE

(*Onu tutup haykırarak.*)

Aman Tanrım, kendini öldürecek!

CHÉRUBIN

(*Coşkuyla.*)

Kendimi ateşlere atacağım Suzanne'cığım! Evet, ona zarar vermektense atlarım daha iyi... Bu öpücük de bana uğur getirir.

(*Suzanne'ı öper ve koşup pencereden atlar.*)

15. Sahne

SUZANNE

(*Yalnız, bir dehşet çığlığı atarak.*)

Ah!..

(*Bir an oturup kalır. Sonra korka korka gidip pencereden bakar ve geri gelir.*)

Çoktan uzaklaşmış bile. Ah küçük hayta! Güzel olduğu kadar çevikmiş de! Eğer bu çocuk da kadın bulamazsa... Hemen yerine geçelim.

(*Giyinme odasına girerken.*)

İşte şimdi kapıyı canınızın istediği kadar kırabilirsiniz Kont Hazretleri. Size cevap verene aşk olsun!

(*Kendini içeri kilitler.*)

16. Sahne

Kont, Kontes odaya girerler

KONT

(*Elinde tuttuğu penseyi koltuğa atarak.*)

Her şey bıraktığım gibi. Hanımefendi, beni bu kapıyı kırmaya mecbur bıraktığınız takdirde olacakları iyi düşünün. Bir kez daha soruyorum: Kapıyı açacak mısınız?

KONTES

Nasıl olur Beyefendi? Hangi korkunç öfke karı koca arasındaki karşılıklı saygıyı böylesine altüst etmiş olabilir? Bana olan aşkınız bu tür bir hiddete kapılacak kadar büyük olsaydı, bütün mantıksızlığına rağmen mazur görürdüm. Sadece nedeni uğruna belki de beni rencide eden tarafını unutabilirdim. Fakat sırf kibir kibar bir erkeği nasıl olur da böyle aşırılıklara itebilir?

KONT

Aşk veya kibir, o kapıyı açacaksınız. Aksi takdirde hemen şuracıkta...

KONTES

(Önüne geçerek.)

Durun Beyefendi, rica ederim! Beni ahlaki görevlerimi ihlal edecek biri gibi mi görüyorsunuz?

KONT

Ne isterseniz onu düşünün Hanımefendi. Fakat ben o odada kim var öğreneceğim.

KONTES

(Korkmuş.)

Pekâlâ, öyle olsun Beyefendi, öğreneceksiniz. Fakat önce beni dinleyin... sakince dinleyin.

KONT

Demek içerideki Suzanne değil?

KONTES

(Çekingен.)

En azından öyle... sizin kendisinden şüphe edebileceğiniz biri de değil... Biz bir şaka hazırlıyorduk... Çok masum bir şaka hazırlıyorduk, bu akşam için... Size yemin ederim...

KONT

Bir de yemin mi ediyorsunuz?

KONTES

Ne o ne de ben sizi rencide etmek niyetindeydik.

KONT

(Hızla.)

Ne o ne de siz? Demek bir erkek!

KONTES

Daha ziyade bir çocuk Beyefendi.

KONT

Demek öyle? Kim peki?

KONTES

Adını söylemeye cesaretim yok.

KONT

(Öfkeli.)

Onu öldüreceğim!

KONTES

Yüce Tanrım!

KONT

Söyleyin hadi.

KONTES

Şey... genç Chérubin.

KONT

Demek Chérubin! Demek o küstah Chérubin ha! İşte bütün şüphelerim de, o pusula da aydınlığa kavuşmuş oldu.

KONTES

(Yalvararak.)

Ah Beyefendi! Sakın aklınıza kötü bir şey...

KONT

(Ayağını yere vurarak, kendi kendine.)

Şu lanet uşak hep ayak altında!

(Yüksek sesle.)

Hadi Hanımefendi, açın bakalım şu kapıyı. Artık her şeyi biliyorum. İşin içinde suç olmasa bu sabah onu uğurlarken o kadar heyecanlanmazdınız, o da emrimi alır almaz buradan ayrılırdı. Suzanne'lı hikâyenize bu kadar kuyruklu yalanlar katmazdınız ve o uşak bu kadar gayretle gizlenmezdi.

KONTES

Ortaya çıkıp sizi sinirlendirmekten korktu.

KONT

(Kendini kaybederek ve griyinme odasına dönüp haykırarak.)

Çıksana artık dışarı, seni küçük serseri!

KONTES

(Kont'a sarılıp onu uzaklaştırarak.)

Ah Beyefendi, Beyefendi! Öfkeniz beni onun için öyle dehşete düşürüyor ki. Yersiz bir şüpheye kapılmayın, çok rica ederim! Üstünün başının dağınık olmasına gelince...

KONT

Dağınık ha?

KONTES

Heyhat, öyle. Tam kadın kılığına girmeye hazırlanıyordu da. Saçları benim gibi, pelerini yok, sadece gömlekle, yakası açık, kolları çıplak. Tam şeyi deneyecekti ki...

KONT

Bir de bütün gün odamda kalacağım diyordunuz!.. Sadakatsiz eş! Ah! Evet, odada kalacaksınız... hem de çok uzun bir süre kalacaksınız. Fakat her şeyden önce o küstahı buradan öyle bir kovacağım ki bir daha hiçbir yerde onu gören olmayacak.

KONTES

(Diz çöküp kollarını kaldırarak.)

Kont Hazretleri, kıymayın çocuğa. Ona bir şey olursa kendimi asla...

KONT

Korkularınız işlediği suçu daha da ağırlştırıyor.

KONTES

Onun bir suçu yok. Aslında buradan ayrılıyordu. Onu çağırta benim.

KONT

(Öfkeli.)

Ayağa kalkın. Bırakın beni... Başka bir erkek için bana yalvarmaya cüret etmeniz rezilce bir şey!

KONTES

Öyle olsun! Sizi bırakacağım Beyefendi, ayağa da kalkacağım. Hatta size odanın anahtarını da vereceğim. Fakat önce bana olan aşkınız adına...

KONT

Aşkım adına ha, kalles!

KONTES

(Ayağa kalkıp anahtarı göstererek.)

O çocuğa zarar vermeyeceğinize ve gitmesine izin vereceğinize dair bana söz verin. Sonra varsın bütün gazabınız benim üzerime çöksün. Şayet sizi ikna etmeyi başarmazsam...

KONT

(Anahtarı alarak.)

Artık söylediklerinizin tek bir kelimesini bile dinlemiyorum.

KONTES

(Kendini bir berjere atıp gözlerini mendiliyle kapatarak.)

Ey yüce Tanrım! Onu öldürecek!

KONT

(Kapıyı açar, sonra geri çekilir.)

Ama bu Suzanne!

17. Sahne

Kontes, Kont, Suzanne

SUZANNE

(Gülerek dışarı çıkar.)

Onu öldüreceğim, onu öldüreceğim! Hadi şimdi öldürün bakalım o yaramaz uşağı!

KONT

(*Kendi kendine.*)

Ah! Bu ne saçma bir şey!

(*Hayretler içindeki Kontes'e bakarak.*)

İyi ama siz de şaşkınsınız?.. Belki de içeride başka biri daha vardır.

(*Odaya girer.*)

18. Sahne

Kontes oturur durumda, Suzanne

SUZANNE

(*Hanımının yanına koşarak.*)

Hanımfendi, kendinize gelin! O çoktan uzaklaştı. Pencereden atladı...

KONTES

Ah Suzanne'cığım! Bittim ben!

19. Sahne

Kontes oturur durumda, Suzanne, Kont

KONT

(*Kafası karışmış bir hâlde giyinme odasından çıkar.*)

(*Kısa bir sessizlikten sonra.*)

İçeride kimse yok. Bu sefer yanıldım demek. – Hanımfendi... Çok iyi rol yapıyorsunuz doğrusu.

SUZANNE

(*Neşeli.*)

Peki ya bana ne demeli Monsenyör?

(*Kendine gelmek için mendilini ağzına bastırmakta olan Kontes sessiz kalır.*)

KONT

(*Yanına gelerek.*)

Nasıl olur Hanımfendi? Siz şaka mı yapıyordunuz?

KONTES

(*Biraz kendine gelerek.*)

Neden olmasın Beyefendi?

KONT

Bu ne korkunç bir şaka! Peki söyleyin çok rica ederim, bu şakanın sebebi nedir?

KONTES

Yaptığınız çılgınlıklar merhameti hak ediyor mu ki?

KONT

Namusa dokunan şeylere çılgınlık denir mi?

KONTES

(*Yavaş yavaş daha da güvenli hâle gelen bir sesle.*)

Sizinle sonsuza kadar ihmale ve kıskançlık nöbetlerine maruz kalmak için mi evlendim ben? Şu dünyada ikisini birbiriyle bağdaştırmaya cüret eden bir siz varsınız.

KONT

Ah Hanımefendi! Bana hiç mi hürmetiniz yok?

SUZANNE

Hanımefendi adamlarınızı çağırmanıza izin verseydi bir de!

KONT

Haklısın. Alttan alması gereken benim... Özür dilerim, kafam öyle karıştı ki...

SUZANNE

Monsenyör, kabul edin ki siz de bunu biraz hak ettiniz.

KONT

Peki sen niye seslendiğimde hemen çıkmadın hınzır kız?

SUZANNE

Ben bir sürü iğneyle elimden geldiğince giyinmeye çalışıyordum aslında. Fakat odadan çıkmamı yasaklayan Hanımefendi'nin de bunu yapmak için haklı nedenleri vardı.

KONT

Kabahatimi hatırlatıp duracağına onu teskin etmeme yardım etsene.

KONTES

Hayır Beyefendi. Böyle bir hakaretin telafisi olamaz. Azi-ze Ursula Manastırı'na⁸ çekileceğim. Bunu yapmanın zamanı gelmiş de geçiyor, şimdi anlıyorum.

KONT

Bunu hiçbir pişmanlık duymaksızın yapabilir misiniz ki?

SUZANNE

Kendi adıma gidiş gününün herkes için gözyaşları içinde geçeceğine eminim.

KONTES

Öyle mi dersin Suzanne'cığım? Onu affetme zilletine katlanacağıma arkasından ağlamayı yeğlerim. Beni çok kırdı.

KONT

Rosine!

KONTES

Ben artık o peşinden koştuğunuz Rosine değilim! Ben zavallı Kontes Almaviva'yım, artık sevmediğiniz, ihmal ettiğiniz o bedbaht kadını.

SUZANNE

Hanımfefendi!

KONT

(Yalvararak.)

Bana acıyın!

KONTES

Siz bana hiç acımadınız ama.

KONT

Fakat o pusula da... kan beynime sıçrayıverdi işte!

KONTES

Öyle bir pusula yazılmasına ben rıza göstermemiştim.

KONT

Sizin haberiniz var mıydı?

8 1537'de kurulan Azize Ursula tarikatına bağlı rahibelerin yaşadığı manastır. (ç.n.)

KONTES

O Figaro sersemi...

KONT

O da mı işin içindeydi?

KONTES

... gidip Bazile'e vermiş.

KONT

Bana köylünün birinden aldığını söylemişti. Ah o kalles şarkıcı! Seni iki yanı keskin bıçak seni! Herkes adına bedel ödeyen sen olacaksın.

KONTES

Demek başkalarından esirgediğiniz affı kendiniz için talep ediyorsunuz. Erkek işte! Ah, şayet şu pusula yüzünden içine düştüğünüz yanılgıyı affetmeyi kabul edecek olsaydım bile, karşılığında sizin de herkesi affetmenizi isterdim.

KONT

Hayhay! Bütün kalbimle affederim Kontes. Fakat bu kadar küçük düşürücü bir kabahat nasıl telafi edilir?

KONTES

(Ayağa kalkarak.)

İkimiz için de küçük düşürücüydü.

KONT

Ah, siz sadece benim nasıl telafi edeceğimi söyleyin. – Fakat kadınlar koşullara uygun tavrı ve ses tonunu nasıl oluyor da bu kadar çabuk ve isabetli şekilde benimseyebiliyorlar, ben hâlâ onu merak ediyorum. Demin kızarıyordunuz, ağlıyordunuz, yüzünüz allak bullaktı... Hâlâ da öyle ya.

KONTES

(Gülümsemeye çalışarak.)

Kızarıyordum... şüpheleriniz beni gücendirdiği için. Fakat erkekler hakarete uğramış namuslu bir kadının öfkesini hak edilmiş bir ithamdan kaynaklanan kafa karışıklığından ayırt edecek kadar ince düşünceli mi ki?

KONT

(Gülümseyerek.)

Peki o üstü başı dağınık, sırtında sadece gömleği, neredeyse çıplak uşak neydi?

KONTES

(Suzanne'ı göstererek.)

Karşınızda işte. Uşak yerine onun çıkmasına sevinmediniz mi? Suzanne'ı görmek sizi hep mutlu ediyor ne de olsa.

KONT

(Daha yüksek sesle gülerek.)

Peki o sahte yakarışlar, gözyaşları?

KONTES

Güldürmeyin beni, hiç gülecek hâlim yok.

KONT

Biz erkekler kendimizi siyasette bir şey zannediyoruz, aslında sadece birer çocuğuz. Kral asıl sizi Hanımefendi, sizi Londra'ya elçi olarak göndermeliydi! Bu kadar başarılı olduğuna göre cinsiniz kendini toparlama sanatı üzerine epey derin bir araştırma yapmış olsa gerek!

KONTES

Bizi buna zorlayan sizlersiniz.

SUZANNE

Bizi sözüme güvenip serbest bırakın, bakın bakalım sözümüzün eri miyiz?

KONTES

Bu kadar yeter Kont Hazretleri. Ben belki fazla ileri gittim. Fakat bu kadar ciddi bir olayda müsamaha göstereceksem eğer, sizin de aynı müsamahayı göstermeniz icap eder.

KONT

Fakat beni affettiğinizi bir kez daha söyler misiniz?

KONTES

Ben öyle bir şey mi söyledim Suzanne'cığım?

SUZANNE

Ben öyle bir şey duymadım Hanımefendi.

KONT

Ah, şimdi söyleyin o zaman!

KONTES

Bunu hak ediyor musunuz ki nankör adam?

KONT

Hak ediyorum, zira çok pişmanım.

SUZANNE

Hanımefendi'nin giyinme odasında bir erkek olduğundan şüphelenmek!

KONT

Hanımefendi beni bu yüzden o kadar ağır şekilde cezalandırdı ki!

SUZANNE

Hanımefendi içeridekinin oda hizmetçisi olduğunu söylediğinde sözüne itimat etmemek!

KONT

Rosine, kararınız değişmeyecek mi yani?

KONTES

Ah Suzanne'ciğim, ne kadar da zayıfım! Sana ne kadar kötü örnek oluyorum!

(Kont'a elini uzatarak.)

Bu gidişle kadınların öfkesini ciddiye alan kalmayacak.

SUZANNE

Aman Hanımefendiciğim, erkeklerle hep aynı kapıya çıkmıyor mu zaten?

(Kont karısının elini ateşli bir şekilde öper.)

20. Sahne

Suzanne, Figaro, Kontes, Kont

FIGARO

(Nefes nefese gelerek.)

Hanımefendi rahatsızlandı dediler. Ben de koştum hemen... Demek önemli bir şeyi yokmuş, çok sevindim.

KONT

(*Kuru bir sesle.*)

Ne kadar da özenlisiniz!

FIGARO

Görevim efendim. Madem ortada önemli bir hadise yok Monsenyör, kızlı erkekli bütün genç vassalleriniz aşağıda ellerinde kemanlar, gaydalar bana eşlik etmek için bekliyor. Hani nişanlımı sizin izninizle koluna takıp da...

KONT

Peki Kontes'e şatoda kim göz kulak olacak?

FIGARO

Göz kulak olmak mı? Kendisi hasta değil ki.

KONT

Değil. Fakat ya onunla görüşeceği söylenen namevcut şahıs?

FIGARO

Hangi namevcut şahıs?

KONT

Sizin Bazile'e verdiğiniz pusulada adı geçen adam.

FIGARO

Bunu da kim söylemiş?

KONT

Pusulayı verenin sen olduğunu bilmesem bile, yalan söylediğini yüzünden anladım, seni düzenbaz.

FIGARO

Bu durumda yalan söyleyen ben değilim ki yüzüm.

SUZANNE

Bırak, bırak zavallı Figaro'm, belagatini boşa harcama. Biz her şeyi söyledik.

FIGARO

Ne dediniz ki? Bana Bazile'mişim gibi davranıyorsunuz.

SUZANNE

O pusulayı Monsenyör içeri girdiği zaman aslında benim bulunduğum giyinme odasında sanki küçük uşak varmış gibi düşünsün diye senin yazdığını söyledik.

KONT

Buna ne diyeceksin?

KONTES

Artık saklayacak bir şey kalmadı Figaro. Şaka sona erdi.

FIGARO

(Olanları tahmin etmeye çalışarak.)

Şaka... sona mı erdi?

KONT

Evet, sona erdi. Senin bu konuda diyeceğin bir şey var mı?

FIGARO

Benim mi? Diyeceğim şu... Keşke benim düğünüm için de aynı şeyi söyleyebilsek. Emir buyursanız da...

KONT

Pusula meselesini kabul ediyorsun yani?

FIGARO

Madem Hanımefendi öyle diyor, madem Suzanne öyle diyor, madem siz öyle diyorsunuz, o hâlde ben de öyle demek zorundayım. Fakat yerinizde olsam Monsenyör, size söylediklerimizin tek kelimesine bile inanmazdım.

KONT

Her şey ortadayken bile hâlâ yalan söylemeye devam etmek! Sonunda bu beni kızdırır.

KONTES

(Gülerek.)

Ah ama zavallı çocuğun huyu bu! Niçin bir kez olsun doğruyu söylemesini bekliyorsunuz ki Beyefendi?

FIGARO

(Alçak sesle Suzanne'a.)

Ben onu tehlikeye karşı uyardım. Namuslu bir adam ancak bu kadarını yapabiliirdi.

SUZANNE

(Alçak sesle.)

Küçük uşağı gördün mü?

FIGARO

(Alçak sesle.)

Her tarafı ezik içinde.

SUZANNE

(Alçak sesle.)

Ah benim cancağzım!

KONTES

Hadi gidelim Kont Hazretleri, gençler evlenmek için yanıp tutuşuyor. Sabırsız olmaları çok doğal. Tören için çıkalım biz de.

KONT

(Kendi kendine.)

Peki ya Marceline, peki ya Marceline...

(Yüksek sesle.)

Hiç olmazsa... üstüme güzel bir şeyler giyseydim.

KONTES

Adamlarımız için mi? Ben giyinik miyim sanki?

21. Sahne

Figaro, Suzanne, Kontes, Kont, Antonio

ANTONIO

(Yarı sarhoş, elinde ezilmiş şebboylarla dolu bir saksı.)

Monsenyör! Monsenyör!

KONT

Ne istiyorsun Antonio?

ANTONIO

Artık tarhlarıma bakan şu pencerelere parmaklık taktırmanız! Bu pencerelerden ellerine ne geçerse fırlatıp atıyorlar. Daha demin bir adam attılar.

KONT

Bu pencerelerden mi?

ANTONIO

Bakın şebboylarım ne hâle geldiler!

SUZANNE

(Alçak sesle Figaro'ya.)

Dikkat Figaro, aman dikkat!

FIGARO

Monsenyör, adam daha sabah sabah sarhoş.

ANTONIO

Bilemediniz. Akşamdan kalmayım. İnsanlar ne kadar da ön yargılı olabiliyorlar.

KONT

(Hararetle.)

O adam! O adam! Nerede o?

ANTONIO

Nerede o?

KONT

Evet, nerede?

ANTONIO

Ben de onu soruyorum ya. Onu bulsunlar hemen. Ben sizin hizmetkârınızım. Bahçenize bir tek ben bakıyorum. Aşağıya bir adam düşüyor ve anlarsınız ya... burada şanın söz konusu.

SUZANNE

(Alçak sesle Figaro'ya.)

Lafı çevir, lafı çevir.

FIGARO

Sen hep içecek misin böyle?

ANTONIO

İyi de içmesem deliririm.

KONTES

Fakat böyle gereksiz yere içmek...

ANTONIO

Susamadan içmek ve her an sevişmek, Hanımefendi bizi diğer hayvanlardan ayıran sadece bu ikisi işte.

KONT

(*Hızla.*)

Cevap versene sen bana. Yoksa kovarım bak!

ANTONIO

Ben gider miyim hiç?

KONT

O ne demek?

ANTONIO

(*Alnına dokunarak.*)

Sizde iyi bir hizmetkârı yanınızda tutacak kadar bundan olmayabilir, ama ben bu kadar iyi bir efendiyi işten çıkaracak kadar ahmak değilim.

KONT

(*Onu öfkeyle sarsarak.*)

Bu pencereden aşağıya bir adam atıldı dedin?

ANTONIO

Evet öyle Ekselansları. Daha demin, beyaz gömlekli, öyle deli gibi koşa koşa kaçtı gitti...

KONT

(*Sabırsızca.*)

Ya sonra?

ANTONIO

Ben de peşinden koşmak istedim. Fakat sonra elimi parmaklıklara öyle bir çarpış çarptım ki artık bu parmağı ne hissediyorum ne oynatabiliyorum.

(*Parmağını gösterir.*)

KONT

En azından adamı görsen tanır mısın?

ANTONIO

Ah, ona ne şüphe!.. Görseydim tanırdım tabii!

SUZANNE

(*Alçak sesle Figaro'ya.*)

Onu görmemiş.

FIGARO

Bir saksı için amma yaygara kopardın ha! Şebboyaların

için kaç para istiyorsun, söyle hadi sulu göz? Aramaya gerek yok Monsenyör. Atlayan bendim.

KONT

Nasıl? Siz miydiniz?

ANTONIO

Şebboyların için kaç para istiyorsun, sulu göz mü? O zamandan bu zamana vücudunuz epey serpildi demek? Zira o sırada gözüme çok daha küçük ve narin görmüştünüz.

FIGARO

Tabii öyle olacak. İnsan atlarken tortop olur..

ANTONIO

Zannımca adam daha ziyade... o sıska uşağa benziyordu.

KONT

Chérubin'i mi kastediyorsun?

FIGARO

Tabii ne demeysin, şimdiye vardığı Sevilla kapısından atıyla sırf bunun için dönmüştür.

ANTONIO

Ah hayır, hayır, öyle demiyorum, öyle demiyorum. Atın atladığını görmedim ben, yoksa söylerdim.

KONT

Taş olsa çatlar!

FIGARO

Kadınlar bölmesinde beyaz gömleğimle duruyordum. İçerisi öyle sıcaktı ki!.. Orada durmuş Suzanne'cığımı beklerken bir anda Monsenyör'ün sesini ve dışarıdaki gürültüleri duydum. O pusula meselesi yüzünden bilmem hangi korkuya kapıldıysam artık. Aptalca davrandığımı itiraf etmem gerek. Hiç düşünmeden tarhların üstüne atladım. Hatta sağ ayağımı biraz burkmuşum.

(Ayağımı ovuşturur.)

ANTONIO

Madem o adam sizsiniz, düşerken cebinizden kayan şu lüzumsuz kâğıdı size iade etmem doğru olur.

KONT

(Kâğıdı elinden kaparak.)

Ver onu bana.

(Kâğıdı açar, sonra kapatır.)

FIGARO

(Kendi kendine.)

Yakalandım!

KONT

(Figaro'ya.)

Korkunuz bu kâğıdın içeriğini de, nasıl elinize geçtiğini de unutmanıza neden olmamıştır herhâlde, değil mi?

FIGARO

*(Rahatsız, ceplerini arayıp
birtakım kâğıtlar çıkartarak.)*

Tabii ki hayır.. Fakat üzerimde o kadar çok kâğıt var ki! Hepsi de cevap bekliyor..

(Elindeki kâğıtlardan birine bakar.)

Bu ne? Ah! Marceline'den gelen bir mektup, dört sayfa. Pek güzel bir mektup!.. Şu da hapisteki zavallı kaçak avcının dilekçesi değil mi?.. Yok, o bu... Öteki cebimde küçük şatodaki mobilyaların listesi olacaktı...

(Kont elindeki kâğıdı tekrar açar.)

KONTES

(Alçak sesle Suzanne'a.)

Ah Tanrım! Elindeki tayin belgesi Suzanne'cığım.

SUZANNE

(Alçak sesle Figaro'ya.)

Bittik biz, elindeki tayin belgesiymiş.

KONT

(Kâğıdı katlayarak.)

Pekâlâ! Söyleyin bakalım kurnaz tilki, tahmin edemiyor musunuz?

ANTONIO

(Figaro'ya yaklaşarak.)

Monsenyör tahmin edip edemediğinizi soruyor.

FIGARO

(*Onu iterek.*)

Git başımdan mendebur, burnumun dibine girmiş bir de!

KONT

Ne olduğunu hatırlamıyor musunuz yoksa?

FIGARO

A, a, a, ah! *Povero!*⁹ O talihsiz çocuğun tayin belgesi olacak. Bana vermişti, ben de ona iade etmeyi unuttum. Ah, ah, ah, ah sersem kafam! Tayin belgesi olmadan ne yapacak şimdi? Hemen koşup...

KONT

Belgeyi neden size versin ki?

FIGARO

(*Rahatsız.*)

O... belgeye bir şey eklenmesini istiyordu da.

KONT

(*Kâğıda bakarak.*)

Hiçbir ekişi yok.

KONTES

(*Alçak sesle Suzanne'a.*)

Mühür.

SUZANNE

(*Alçak sesle Figaro'ya.*)

Mührü eksik.

KONT

(*Figaro'ya.*)

Cevap vermeyecek misiniz?

FIGARO

Şey... nitekim eksik olan öyle mühim bir şey değil. Ama âdet böyleymiş, öyle dedi.

KONT

Âdet? Âdet? Ne âdeti?

9 (İt.) Zavallı. (ç.n.)

FIGARO

Belgeye armalı mührünüzü basmanız âdettenmiş. Belki de zahmete değmez dediniz.

KONT

(Kâğıdı tekrar açar, sonra öfkeyle buruşturur.)

Pekâlâ, kimsenin ağzından laf alamayacağım, belli oldu!

(Kendi kendine.)

Hepsini idare eden Figaro. Ben de intikam almayacağım, öyle mi?

(Kont küskün bir tavırla çıkıp gitmek ister.)

FIGARO

(Onu durdurarak.)

Düğünüm için emir vermeden mi çıkacaksınız?

22. Sahne

Bazile, Bartholo, Marceline, Figaro, Kont, Gripe-Soleil, Kontes, Suzanne, Antonio, Kont'un uşakları, vassalleri

MARCELINE

(Kont'a.)

Sakın böyle bir emir vermeyin Monsenyör! Ona lütufta bulunmadan önce bana adalet borçlusunuz. Kendisinin bana vermiş olduğu birtakım sözler var.

KONT

(Kendi kendine.)

İşte intikamım geldi!

FIGARO

Sözler mi? Ne tür sözler? Açık konuşun.

MARCELINE

Elbette konuşacağım, düzenbaz adam!

(Kontes bir berjere oturur. Suzanne arkasındadır.)

KONT

Mesele nedir Marceline?

MARCELINE

Bir evlilik sözü.

FIGARO

Borç para karşılığında verilmiş bir senet, hepsi bu.

MARCELINE

(*Kont'a.*)

Benimle evlenmek şartıyla. Siz büyük bir asilzadesiniz, bölgenin en yüksek dereceli yargıcısınız...

KONT

Mahkeme huzuruna çıkın, orada herkese hakkını vereceğim.

BAZILE

(*Marceline'i göstererek.*)

Alicenapları bu durumda Marceline üzerinde hak iddia etmeme de izin verirler mi?

KONT

(*Kendi kendine.*)

Ah, pusula düzenbazı da buradaymış!

FIGARO

Aynı türe mensup bir başka deli!

KONT

(*Öfkeyle Bazile'e.*)

Hakkınız ha? Hakkınız demek! Bir de karşıma geçmiş bana haktan bahsediyorsunuz, ahmak öğretmen!

ANTONIO

(*Eline vurarak.*)

Ne yalan söylemeli, adamın ismini şak diye yapıştırtıverdi.

KONT

Marceline, iddialarınız incelenene kadar her şey askıya alınacak. Dava büyük kabul salonunda kamuya açık olarak görülecek. Size gelince dürüst Bazile'im, benim sadık ve muteber aracım, kasabaya gidip baro üyelerini bulacaksınız.

BAZILE

Onun davası için mi?

KONT

Ayrıca size pusulayı veren köylüyü de getirin.

BAZILE

Ben onu tanıyor muyum ki?

KONT

Demek karşı geliyorsunuz!

BAZILE

Ben şatoya ayak işi görmek için girmedim.

KONT

Ya ne için girdiniz?

BAZILE

Kasabanın en yetenekli orgcusu olarak Hanımefendi'ye klavsen, kadınlarına şan, uşaklara ise mandolin dersleri vermek için girdim. Benim asıl işim emir buyurduğunuz zamanlarda gitarımla maiyetinizi eğlendirmek.

GRİPE-SOLEIL

(Öne çıkarak.)

İznin olursa ben giderim beyim.

KONT

İsmi ve görevini söyle.

GRİPE-SOLEIL

Benim adım Gripe-Soleil'dir beyim. Keçileri güderim. Havai fişekler için çağrılmışımdır. Bugün düğün dernek var diye sürüden ayrılmışımıdır. Üstüne memleketteki kodamanlar nerede takılırlar onu da bilirim.

KONT

Azmin hoşuma gitti. Git bakalım.

(Bazile'e.)

Siz de bu beyefendiye eşlik edecek, yol boyunca gitar çalıp onu eğlendireceksiniz. Ne de olsa kendisi maiyetten.

GRİPE-SOLEIL

(Sevinçle.)

Ah ben mi? Ben de şeyden miyimdir?..

(Suzanne, Kontes'i göstererek

Gripe-Soleil'i yatıştırır.)

BAZILE

(Hayretle.)

Gitar çalarak Gripe-Soleil'e mi eşlik edeyim?

KONT

Ne de olsa işiniz bu. Şimdi gidin. Yoksa sizi kovarım.
(Çıkar.)

23. Sahne

Bazile, Bartholo, Marceline, Figaro, Gripe-Soleil,
Kontes, Suzanne, Antonio, Kont'un uşakları, vassalleri

BAZILE

(Kendi kendine.)

Ah! Demir tencereye kafa tutacak değilim ya!¹⁰ Ne de olsa ben sadece bir...

FIGARO

Su testisisin!¹¹

BAZILE

(Kendi kendine.)

Onların evliliğine yardım edeceğime, gider Marceline'le evlenmeyi güvence altına alırım daha iyi.

(Figaro'ya.)

Sözümü dinle ve ben dönene kadar hiçbir şeyi imzalamama.
(Dipteki koltuğun üzerindeki gitarı almaya gider.)

FIGARO

(Arkasından giderek.)

İmzalamak mı? Ah, o konuda korkun olmasın. Sen asla dönmesen bile olur... Ama şarkı söyler gibi bir hâlin yok hiç. Ben başlayayım ister misin?.. Hadi ama, neşelen biraz! Ve bir, ki, üç, benim güzel nişanlıma!

¹⁰ La Fontaine'in "Toprak Tencere ile Demir Tencere" adlı masalına gönderme. (ç.n.)

¹¹ Figaro Bazile'e I. Perde, 11. Sahne'de aralarında geçen "su testisi" diyalogunu hatırlatarak cevap vermektedir (ç.n.)

(Figaro geri geri yürüyerek ve dans ederek aşağıdaki seguidillayı¹² söyler. Bazile ona eşlik eder, herkes peşine takılır.)

SEGUIDILLA

(Notaları mevcuttur.)

Yeğlerim servete seni
Benim uslu Suzanne'cım,
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım.
Nitekim onun iyi kalbidir
Aklımın efendisi
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım,
Cım, cım da cım.

(Sesler uzaklaşır, şarkının devamı duyulmaz.)

24. Sahne

Suzanne, Kontes

KONTES

(Berjerinde oturmaya devam ederek.)

Sizin sersemın pusulası bana nelere mal oldu gördünüz işte Suzanne.

SUZANNE

Ah Hanımefendi! Giyinme odasından içeri girdiğimde yüzünüzün hâlini görseydiniz! Bir anda kireç gibi oldu.

12 Kastilya'ya ait eski bir folk şarkısı ve dans türü. (ç.n.)

Fakat sadece bir an için. Sonra yavaş yavaş kızardınız, kızardınız, kızardınız!

KONTES

Demek pencereden atladı ha?

SUZANNE

Hem de hiç tereddüt etmeden. Tatlı çocuk! Nasıl da hafifti... tüy gibi.

KONTES

Ah o uğursuz bahçıvan! Bütün bunlar beni öyle allak bullak etti ki... iki kelimayı bir araya getiremez oldum.

SUZANNE

Ah Hanımefendi, bilakis. Ben tam o an sosyete alışkanlıklarının kibar bir hanıma nasıl hiçbir şey belli etmeden yalan söyleyebilme rahatlığı kazandırdığını gördüm.

KONTES

Sence Kont bütün bunları yutmuş mudur? Ya çocuğu şatoda bulursa!

SUZANNE

Ona öyle bir saklan ki derim...

KONTES

Onun buradan gitmesi gerek. Bütün olanlardan sonra bahçeye sizin yerinize onu göndermeye niyetli olmadığımı tahmin edersiniz.

SUZANNE

Benim de gitmeyeceğim kesin. Ve işte düğünüm bir kez daha...

KONTES

(Ayağa kalkarak.)

Dur bir dakika... Bir başkası veya senin yerine oraya ben gitsem nasıl olur?

SUZANNE

Siz mi Hanımefendi?

KONTES

Kimse zor durumda kalmazdı... Kont bu durumda hiçbir şeyi inkâr edemezdi... Hem kıskançlığını cezalandırmak,

hem de sadakatsizliğini kanıtlamak, bu fazla... Böyle yapalım. İlk tehlikeyi atlamanın mutluluğu ikinci bir tehlikeyi göze alma cesareti verdi bana. Hemen ona gidip bahçeye geleceğini haber ver. Fakat sakın kimseye bir şey...

SUZANNE

Ah, Figaro'ya da mı?

KONTES

Olmaz, olmaz. Sonra o da kendinden bir şeyler katmak ister... Kadife maskemle bastonumu getir. Terasa çıkıp bu konuyu düşüneceğim.

(Suzanne giyinme odasına girer.)

25. Sahne

KONTES

(Yalnız.)

Küçük oyunum pek cüretkâr!

(Arkasını döner.)

Ah, kurdele! Benim güzel kurdelem! Az kalsın seni unutturdum!

(Kurdeleyi berjerin üzerinden alıp katlar.)

Artık hiç yanımdan ayrılmayacaksın... Bana o zavallı çocuğu ve o olayı... Ah Kont Hazretleri, siz ne yaptınız böyle? Ve ben şu an ne yapıyorum?

26. Sahne

Kontes, Suzanne

(Kontes kurdeleyi gizlice göğsüne saklar.)

SUZANNE

İşte bastonunuzla maskeniz.

KONTES

Seni Figaro'ya bu konuda tek kelime bile etmekten menettiğimi sakın unutma.

SUZANNE

(Neşeyle.)

Hanımefendi planınız gerçekten çok hoş! Demin düşündüm de. Bu plan her şeyi bir araya topluyor, her şeyi sonlandırıyor, her şeyi kapsıyor. Artık ne olursa olsun, düğünümün gerçekleşeceği kesin.

(Hanımının elini öper. Çıkarlar.)

(Perde arasında uşaklar kabul salonunu düzenler. Avukatların oturacağı iki tane arkalıklı bank getirilip arkada geçiş yeri kalacak şekilde sahnenin her iki yanına yerleştirilir. Sahnenin ortasına, dibe doğru iki basamaklı bir platform getirilir ve üzerine Kont'un koltuğu konur. Kont'un platformunun önüne kâtibin masası ile taburesi, her iki tarafına ise Brid'oison ve diğer hâkimler için iskemleler yerleştirilir.)¹³

13 Beaumarchais dekor değişikliklerini seyircilerin gözü önünde yaptırarak dikkatlerinin dağılmasını hedeflemiştir. (ç.n.)

III. Perde

(Şatonun taht odası denen, mahkeme salonu olarak kullanılan bir odası. Yan tarafta bir sayvan, altında kralın portresi.)

1. Sahne

Kont, Pédrille *kısa ceketli, ayağında botlar, elinde mühürlü bir paket*

KONT

(Hızlı hızlı.)

Beni iyice anladın mı?

PÉDRILLE

Evet Ekselansları.

2. Sahne

KONT

(Yalnız, seslenerek.)

Pédrille!

3. Sahne

Kont, Pédrille *geri gelerek*

PÉDRILLE

Ekselansları!

KONT

Seni gören oldu mu?

PÉDRILLE

Kimsecikler görmedi.

KONT

Berberi atını al.

PÉDRILLE

Sebze bahçesinin parmaklıklarına bağlı, eyerli bekliyor.

KONT

Sevilla'ya kadar doludizgin, bir solukta git gel.

PÉDRILLE

Arada sadece üç fersah var, yollar da iyi.

KONT

Attan iner inmez öğren bakalım, uşak oraya gitmiş mi gitmemiş mi?

PÉDRILLE

Konağa mı?

KONT

Evet. Özellikle de ne zamandan beri oradaymış öğren.

PÉDRILLE

Anladım.

KONT

Ona tayin belgesini ver, sonra da hızla geri gel.

PÉDRILLE

Peki ya orada değilse?

KONT

O zaman daha da hızlı gel ve bana haber ver. Hadi git şimdi.

4. Sahne

KONT

(Yalnız, yürüyerek düşünmeye başlar.)

Bazile'i uzağa göndermekle sersemlik ettim!.. Keskin sir-

ke küpüne zarar. – Bazile'in bana verdiği, beni Kontes'e yaklaşmak isteyen biri olduğuna dair ikaz eden o pusula, ben içeri girdiğimde kendini odaya kilitleyen oda hizmetçisi, evin gerçek veya sahte bir dehşete düşen hanımı, pencereden atlayan bir adam, sonra kendisinin o olduğunu itiraf eden... veya iddia eden bir başkası... İpin ucunu bulamıyorum. Bu işin içinde bir iş var... Vassallerim ahlaksızlık etsin, onların kumaşındakiler ahlaksızlık ediyormuş kime ne! Fakat Kontes! Şayet herhangi bir küstah ona... Ben neler diyorum? Gerçekten de insanın bir kez içi içini yemeye başladı mı en ölçülü hayal gücü bile âdeta bir düş gibi çılgınlaşabiliyor! – Kontes eğleniyordu, bastırmaya çalıştığı o kahkahalar, zar zor gizlediği sevinci! – Onun kendine saygısı vardır, fakat ya benim şerefim... onu ne halt ettiler? Öte yandan ben ne durumdayım? O Suzanne düzenbazı sırrımı ele verdi mi? .. Gerçi daha bilmiyor ki!.. Peki beni bu fantezinin peşinden koşmaya iten şey ne? Elli kere vazgeçmeye çalıştım... Bir türlü karar verememenin tuhaf sonuçları işte! Şayet onu çaba göstermeden elde edebilecek olsam, bin kere daha az arzulardım. – Şu Figaro da gelemeyi gitti! Fark ettirmeden ağzını aramam,

(Figaro dipte belirir ve durur.)

sohbet sırasında punduna getirip benim Suzanne'a duyduğum aşktan haberi olup olmadığını anlamaya çalışmam gerek.

5. Sahne

Kont, Figaro

FIGARO

(Kendi kendine.)

İşte başlıyoruz.

KONT

... Şayet Suzanne'dan durumu öğrendiyse...

FIGARO

(Kendi kendine.)

Ben anlamıştım zaten.

KONT

... onu ihtiyar kızla evlendiririm.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Bak sen hele, Bay Bazile'in yavuklusuyla!

KONT

... Sonra da genç olanla işimize bakarız.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Ah ama çok rica ederim, eşimle!

KONT

(Arkasını dönerek.)

Ha? Ne? Kim var orada?

FIGARO

(Öne çıkarak.)

Emriniz üzerine gelen ben.

KONT

Niye öyle dedin ki?

FIGARO

Ben bir şey demedim.

KONT

(Tekrar ederek.)

Çok rica ederim, eşimle de ne demek?

FIGARO

O mu... verdiğim bir cevabın sonu: *Çok rica ederim, eşimle konuşun.*

KONT

(Dolaşarak.)

Eşiymiş!.. Acaba hangi mesele çağırdığım hâlde beyefendinin gelmesini bu denli geciktirdi bilmek isterim.

FIGARO

(Kıyafetini düzeltiyormuş gibi yaparak.)

O tarhların üstüne düşünce üstüm başım kirlendi de. Üstümü değiştiriyordum.

KONT

Giyinmeniz için bir saat mi gerekti?

FIGARO

Bu iş zaman alıyor.

KONT

Buradaki hizmetliler de... giyinmeleri efendilerinden uzun sürüyor!

FIGARO

Kendilerine yardım eden uşakları yok da ondan.

KONT

... Demin pencereden atlayarak kendinizi neden o kadar yersiz bir tehlikeye attığınızı tam olarak anlamadım...

FIGARO

Tehlike mi? Aman kendimi diri diri toprağa gömdüm sanki...

KONT

Anlamamış gibi yapıp beni kandırmaya çalışıyorsunuz demek ha, sizi sinsi uşak! Oysa beni kaygılandıran asıl mesele tehlike değil nedeni, bunu pekâlâ biliyorsunuz.

FIGARO

Yalan yanlış bir haber üzerine burnunuzdan soluyarak Morena'dan¹ inen seller gibi önünüze çıkan her şeyi devirerek geliyordunuz. O adamı arıyordunuz. Onu ya bulacaktınız ya da bütün kapıları, bütün duvarları yıkacaktınız! Ben o sırada tesadüfen oradaydım. Kim bilir belki de öfkenize kapılıp...

KONT

(Sözünü keserek.)

Merdivenlerden kaçabilirdiniz.

FIGARO

Siz de beni koridorda yakalayabilirdiniz.

1 Sierra Morena, İspanya'nın en uzun sıradağı. (ç.n.)

KONT

(Öfkeyle.)

Koridorda mı?

(Kendi kendine.)

Öfkeye kapılıp bilmek istediğimi kaçırıyorum.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Bırakalım o gelsin, biz temkinli olalım.

KONT

(Yumuşayarak.)

Öyle demek istemedim. Bırakalım şimdi bunları. Benim asıl... ah evet, benim asıl seni Londra'ya yanımda kurye olarak götürme niyetim vardı ya... Etraflıca düşününce...

FIGARO

Monsenyör fikir mi değiştirdi?

KONT

Birincisi sen İngilizce bilmiyorsun.

FIGARO

*Goddam*² demeyi biliyorum ama.

KONT

Anlamadım.

FIGARO

Goddam demeyi biliyorum ama diyorum.

KONT

Ne olmuş yani?

FIGARO

Hay şeytan, şu İngilizce kadar güzel bir dil olabilir mi? İnsan yolunu bulmak için o kadar az kelimeye ihtiyaç duyar ki! İngiltere'de *goddam* demeyi bildin mi hiçbir yerde hiçbir şeyi ıskalamazsınız. Canınız şöyle güzel,

2 İngilizce "Allah kahretsin". Bu sövgü biçimi bir zamanlar o kadar popülerdi ki, Fransızlar İngilizlerden "goddam"ler olarak bahsederlerdi. Ancak Beaumarchais'nin yaşadığı çağda bu yakıştırma artık kullanılmamaktaydı. Figaro burada "goddam" tabirini İngiltere'deki günlük hayatın maymunluğu olarak sunmaktadır. (ç.n.)

yağlı bir tavuk mu çekti? Girin bir birahaneye, garsona sadece şu hareketi yapın.

(*Şiş çeviriyormuş gibi yapar.*)

Goddam! Size anında tuzlu dana paça getirirler, ekmeksiz. Ne şahane, değil mi? Canınız leziz bir Burgonya veya Clairret şarabı mı çekti? Sadece şunu yapın yeter.

(*Bir şişe açar gibi yapar.*)

Goddam! Size anında kalaylı bardakta köpük köpük bira getirirler. Ne ziyafet! Sokakta bakışları yere çevrili, dirsekleri geride, kalçasını hafif hafif kıvrarak nazlı adımlarla yürüyen o güzellerden biriyle mi karşılaştınız? Parmaklarınızı nazikçe dudaklarınıza götürün. Ah! *Goddam!* Kız yanağınıza öyle bir tokat yapıştırır ki hamal kancası mübarek. İşte size ne dediğinizi anladığının kanıtı. Aslında İngilizler konuşurken şuraya buraya birkaç başka kelime daha serpiştiriyorlar tabii, ama dilin özünün *goddam* olduğunu görmek için âlim olmaya gerek yok! Şayet Monsenyör'ün beni İspanya'da bırakmasının yegâne sebebi...

KONT

(*Kendi kendine.*)

Londra'ya gelmek istiyor. Demek Suzanne hiçbir şey dememiş.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Hiçbir şey bilmediğimi sanıyor. Onu bu minvalde biraz daha işleyelim bakalım.

KONT

Kontes'in bana böyle bir oyun oynamak için ne gibi bir sebebi vardı?

FIGARO

Doğrusu Monsenyör, siz onu benden daha iyi bilirsiniz.

KONT

Bir dediğini iki etmiyorum, onu hediyelere boğuyorum.

FIGARO

Ona karşı cömertsiniz, fakat sadakatsizsiniz. Elzem olan-
dan mahrum edenin attığı kırıntılara minnet duyulur mu
hiç?

KONT

... Eskiden bana her şeyi anlatırdın.

FIGARO

Şimdi de sizden hiçbir şey gizlemiyorum.

KONT

Kontes bu güzel iş birliği için sana ne kadar verdi?

FIGARO

Siz bana onu Doktor'un elinden kurtarmak için ne kadar
vermişsiniz?³ Yapmayın böyle Monsenyör, bize iyi hiz-
met eden adamı küçük düşürmemeli, yoksa onu kötü bir
uşak hâline getirebiliriz.

KONT

Niçin yaptığın her şeyde sürekli şüpheli bir şeyler olmak
zorunda?

FIGARO

Kusur arayan her yerde kusur görür de ondan.

KONT

Bu ne berbat bir şan böyle!

FIGARO

Peki ya ben şanımdan daha değerliyse? Kendisi için
aynı şeyi söyleyebilecek kaç asilzade vardır acaba?

KONT

Senin belki yüz kez kısmetine yürüdüğünü gördüm. Fa-
kat bir kere bile düz gitmedin.

FIGARO

Nasıl düz gideyim istiyorsunuz ki? Herkes orada: Herkes
koşmak istiyor, herkes toplanmış, birbirini itiyor, birbiri-
ne dirsek vuruyor, birbirini deviriyor. Hedefe varan varı-

3 *Sevilla Berberi*'ne gönderme. Kont âşık olduğu Rosine'i hapis hayatı yaşa-
dığı Doktor Bartholo'nun evinden Figaro'nun yardımıyla kaçırmıştı. (ç.n.)

yor, gerisi ezilip gidiyor. Nitekim ben de kararımı verdim.
Benden bu kadar, vazgeçiyorum.

KONT

Kısmetinden mi?

(*Kendi kendine.*)

Bak bunu ilk kez duyuyorum.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Şimdi sıra bende.

(*Yüksek sesle.*)

Ekselansları beni şatonun kâhyası unvanıyla şereflendirdiler. Bu son derece güzel bir kısmet. Aslına bakarsanız ilginç haberleri ilk elden öğrenen kurye olmak gibi bir hedefim yok. Buna karşılık karımla Endülüs'ün içlerinde bir yerde memnun mesut...

KONT

Onu da beraberinde Londra'ya götürmene kim engel olabilir ki?

FIGARO

Ondan o kadar çok ayrı kalmam gerekir ki sonunda evlilikten bıkarım.

KONT

Fakat sendeki bu karakter ve zekâyla bir gün kamuda yüksek yerlere gelebilirsin.

FIGARO

Yüksek yerlere gelmek için zekâ mı gerek sanki! Monsenyör benimle alay ediyor. Vasat ve dalkavuk biri istediği her yere gelebilir.

KONT

... Benim idareimde biraz siyaset öğrensen yeter.

FIGARO

Ben siyaset bilirim.

KONT

İngilizce gibi, değil mi? Dilin özünü biliyorsun!

FIGARO

Aynen. Tabii bunda övünülecek bir yan yok ya. Bildiğini bilmiyormuş, bilmediğini biliyormuş, anlamadığını anlıyormuş, anladığını duymuyormuş numarası yapmak, fakat özellikle kendi gücünün çok ötesine muktedirmiş gibi görünmek, sır olmayanı sır gibi saklamak, sırf tüy kalem yontmak için kendini odalara kapatmak ve gerçekte içi bomboş olduğu hâlde çok derinmiş gibi görünmek, iyi kötü bir karakteri oynamak, etrafa casuslar yayıp hainleri maaşa bağlamak, mühürleri eritip mektupları ele geçirmek ve imkânların zavallılığını hedeflerin ehemmiyetiyle telafi etmeye çalışmak, işte siyaset denen şey bundan ibaret ya da ben hiçbir şey bilmiyorum!

KONT

İyi de senin tarif ettiğin şey entrika!

FIGARO

Siyaset, entrika, ne dersiniz deyin. Şahsen ben onların yakın akraba olduklarına inanıyorum. Kim neye bulaşmak istiyorsa bulaşsın! İyi yürekli kralımızın⁴ şarkısında ki gibi *Ben sevgilimi yeğlerim, ah ne mutlu bana!*

KONT

(*Kendi kendine.*)

Burada kalmak istiyor. Anladım... Suzanne beni ele vermiş.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Onu bir güzel kandırıp kendi oyunuyla alt edeceğim.

KONT

Demek Marceline'in sana açtığı davayı kazanmayı umuyorsun?

FIGARO

Ekselansları bütün genç kızları bir bir elimizden alırken, benim ihtiyar bir kızı reddetmemi suç olarak mı görecek?

4 Fransızların "İyi Yürekli Kralı" IV. Henri. (ç.n.)

KONT

(Alaycı.)

Hâkim mahkemede kim olduğunu unuttur, sadece kanuna göre hareket eder.

FIGARO

Güçlülere karşı hoşgörülü, zayıflara karşı acımasız...

KONT

Benim şaka yaptığımı mı sanıyorsun?

FIGARO

Ah, bunu kim bilebilir ki Monsenyör? İtalyanların dediği gibi *Tempo è galantuomo*.⁵ Zaman daima gerçekleri söyler. Kim benim iyiliğimi istiyormuş, kim kötülüğümü istiyormuş hepsini bana zaman gösterecek.

KONT

(Kendi kendine.)

Ona her şeyi anlatmışlar besbelli. Öyleyse o *duennayla* evlenecek.

FIGARO

(Kendi kendine.)

İnce ince ağzımı aradı da eline ne geçti?

6. Sahne

Kont, Bir Uşak, Figaro

UŞAK

(Tebliğ ederek.)

Don Gusman Brid'oison!⁶

KONT

Brid'oison mu?

5 "Zaman gösterecek" anlamında İtalyanca bir deyim. (ç.n.)

6 Bu karakterin atası Rabelais'nin *Gargantua ve Pantagruel* adlı başyapıtında bütün anlaşmazlıkları bir çift zar yardımıyla çözen Bridoie'dır. Bu oyunda Brid'oison, Beaumarchais'e karşı açılan bir davada bilirkişilik yapan ve ezeli düşmanı haline gelen Goëzman'ı temsil eder. Nitekim Brid'oison'un ön adı Don Gusman açıkça Goëzman'a gönderme yapmaktadır (ç.n.)

FIGARO

E tabii, başka kim olacak. O bölge yargıcı, vekiliniz, bilirkişiniz.

KONT

Beklesin.

(*Uşak çıkar.*)

7. Sahne

Kont, Figaro

FIGARO

(*Bir an düşüncelere dalan Kont'a bakarak.*)

... Monsenyör'ün arzusu bu mu gerçekten?

KONT

(*Kendine gelerek.*)

Benim mi?.. Önce salonu kamuya açık duruşma için hazırlasınlar istiyorum.

FIGARO

İyi de buranın nesi eksik ki? Büyük koltuğa siz oturursunuz, şu güzel iskemlelere de bilirkişiler oturur. Kâtip için tabure var, avukatlar için banklar, asiller için tahta döşemeler. Ayaktakımı da arkada durur. Ben gidip temizlikçileri göndereyim.

(*Çıkar.*)

8. Sahne

KONT

(*Yalnız.*)

Şu serseri canımı sıktı. Tartışırken her şeyi kendi lehine çeviriyor, sizi avucunun içine alıyor, köşeye sıkıştırıyor.. Ah! Sizi düzenbaz çift, demek beni oyuna getirmek için el ele verdiniz ha! İster arkadaş olun, ister sevgili, ne isterseniz onu olun, kabul. Fakat hay şeytan, kanı koca olmanızı asla...

9. Sahne
Suzanne, Kont

SUZANNE

(*Nefes nefese.*)

Monsenyör... affedersiniz Monsenyör.

KONT

(*Huysuz bir tavırla.*)

Ne var ne istiyorsunuz küçük hanım?

SUZANNE

Ama siz kızgınsınız!

KONT

Görünüşe göre bir şey talep edeceksiniz?

SUZANNE

(*Çekingen.*)

Hanımım bayılacak gibi de. Sizden lokman ruhu şişenizi rica etmek için koşmuştum. Hemen geri getiririm.

KONT

(*Şişeyi vererek.*)

Hayır, hayır, alıkoyun. Yakında sizin de ihtiyacınız olacak.

SUZANNE

Benim yerimdeki kadınlar bayılacak gibi olurlar mı hiç? Bu asil hastalığı, sadece hanımefendi odalarında görülüyor.

KONT

Nişanlısına deli gibi âşık bir kız müstakbel kocasını kaybederse...

SUZANNE

Bana vaat ettiğiniz drahomayı Marceline'e verdiğiniz takdirde...

KONT

Ben size öyle bir drahoma mı vaat ettim?

SUZANNE

(*Bakışlarını yere çevirerek.*)

Monsenyör, ben öyle anlamıştım.

KONT

Tabii ya, beni bir kez olsun dinleseniz.

SUZANNE

(Bakışları yere çevrili.)

Ekselanslarını dinlemek benim görevim değil mi?

KONT

O hâlde bunu niçin daha önce söylemedin zalim kız?

SUZANNE

Hakikati söylemek için çok mu geç?

KONT

Gün batımında bahçeye gelecek misin?

SUZANNE

Ben zaten her akşam oradan dolaşmıyor muyum?

KONT

Bana bu sabah o kadar sert davrandın ki!

SUZANNE

Bu sabah mı? – Peki ya koltuğun arkasındaki uşak?

KONT

Kız haklı, bunu unutmuşum. Peki ama Bazile benim adıma ricacı olduğunda niçin o kadar inatla reddedip durdun...

SUZANNE

Bazile gibi birine ne gerek vardı?

KONT

Kız yine haklı. Yine de ortada her şeyi anlatmış olmanızdan endişe ettiğim Figaro diye biri var.

SUZANNE

E ama ona tabii ki her şeyi söyledim... söylememem gerekenler hariç.

KONT

(Gülerek.)

Ah tatlı kız! Bana söz veriyor musun? Sözünden dönecek olursan şimdiden anlaşıalım aşkım. Buluşmaya gelmezsen drahoma da evlilik de iptal olur, ona göre.

SUZANNE

(Saygıyla eğilerek.)

Fakat evlilik olmazsa, ilk gece hakkı da olmaz Monsenyör.

KONT

Bütün bu lafları nereden buluyor bu kız? Tanrım, bu kıza bayılıyorum! Fakat hanımın şışeyi bekliyor..

SUZANNE

(Gülerek şışeyi geri verir.)

Bir bahane bulmadan sizinle konuşabilir miydim?

KONT

(Onu öpmek ister.)

Enfes yaratık!

SUZANNE

(Kaçarak.)

Birileri geliyor.

KONT

(Kendi kendine.)

O artık benim.

(Çıkar.)

SUZANNE

Hemen gidip Hanımefendi'ye bilgi vereyim.

10. Sahne

Suzanne, Figaro

FIGARO

Suzanne, Suzanne! Monsenyör'ün yanından ayrılıp bu kadar aceleyle nereye koşuyorsun bakayım?

SUZANNE

Artık mahkemeye çıkabilirsin. Gözün aydın, davayı kazandın say.

(Koşarak çıkar.)

FIGARO

(*Peşinden giderek.*)

Ah! Ama bir dakika, söylesene...

11. Sahne

KONT

(*Tek başına girerek.*)

Demek *Davayı kazandım say* ha! – Az kalsın nasıl da tuzağa düşecekmişim! Sizi öyle bir cezalandıracağım ki... Şöyle isabetli bir karar, en adaletlisinden... Peki ya Figaro *duennaya* borcunu öderse!.. Neyle ödeyecek canım?.. Ama ödeyecek olursa... Adam sen de! Benim elimde de içi boş kibri nedeniyle yeğenini adı sanı bilinmeyen bir adama vermek istemeyen Antonio yok mu? Onun bu takıntısını işlersem... Neden olmasın? Entrika denen bu muazzam tarlada insan her şeyi ekip biçmesini bilmek zorunda. Hatta bir ahmağın gururunu bile.

(*Seslenerek.*)

Anto...

(*Marceline ve diğerlerinin geldiğini görüp çıkar.*)

12. Sahne

Bartholo, Marceline, Brid'oison

MARCELINE

(*Brid'oison'a.*)

Beyefendi benim davamı bir dinleyin.

BRID'OISON

(*Cübbeli, hafif kekeleyerek.*)⁷

Pekâlâ! Şi-şi-şifahen konuşalım bakalım.

7 Kekemelik Brid'oison karakterini daha da gülünç hale getirmektedir. Ayrıca burada bir önceki notta adı geçen Gözman'ın Alsace aksanına da alaycı bir gönderme mevcuttur. (ç.n.)

BARTHOLO

Mesele bir evlilik vaadi.

MARCELINE

Borç verilen bir meblağ nedeniyle.

BRID'OISON

A-a-anlıyorum, gerisi *et cetera*.⁸

MARCELINE

Hayır beyefendi, *et cetera* falan yok.

BRID'OISON

A-a-anlıyorum. Meblağ elinizde mi?

MARCELINE

Hayır beyefendi. Parayı ben borç verdim.

BRID'OISON

Sizi çok iyi a-a-anlıyorum. Şimdi de pa-pa-parayı geri mi istiyorsunuz?

MARCELINE

Hayır beyefendi. Onun benimle evlenmesini istiyorum.

BRID'OISON

Ah! Ama sizi çok iyi a-a-anlıyorum. Peki o sizinle evlenmek istiyor mu?

MARCELINE

Hayır beyefendi, istemiyor. Bütün mesele de bu zaten.

BRID'OISON

Siz benim meseleyi a-a-anlamadığımı mı sanıyorsunuz?

MARCELINE

Haşa beyefendi.

(*Bartholo'ya.*)

Biz nereye düştük böyle?

(*Brid'oison'a.*)

Nasıl olur! Bizim davaya siz mi bakacaksınız?

BRID'OISON

Ben bu mevkii bunun için satın almadım mı?⁹

⁸ (Lat.) *Vesaire*. (ç.n.)

⁹ Fransa'da kraliyet döneminde bu gibi mevkiler rüşvet veya iltimas yoluyla elde edilirdi. (ç.n.)

MARCELINE

(İç çekerek.)

Mevkilerin parayla satılması ne büyük bir istismar!

BRID'OISON

Değil mi ya! Oysa bunları bize bedava vermeleri gerektirdi. Davayı kimin aleyhine a-a-açıyorsunuz?

13. Sahne

Bartholo, Marceline, Brid'oison,
Figaro *ellerini ovuşturarak girer*

MARCELINE

(Figaro'yu göstererek.)

İşte bu namussuz adam aleyhine açıyorum beyefendi.

FIGARO

(Çok neşeli, Marceline'e.)

Sizi rahatsız ediyorum galiba. – Monsenyör az sonra dönecek Sayın Bilirkişi.

BRID'OISON

Bu de-de-delikanlıyı bir yerden gözüm ısırtıyor.

FIGARO

Sevilla'da eşiniz hanımefendinin hizmetindeydim beyefendi.

BRID'OISON

Ha-ha-hangi tarihte?

FIGARO

Mahdum beyin, küçük olanın doğumundan bir yıl kadar önce. Haddim değil, fakat o ne güzel bir çocuğu öyle.

BRID'OISON

Evet, o en gü-gü-güzelimiz. Burada birtakım o-o-oyunlar oynamışsın diyorlar?

FIGARO

Beyefendi iltifat ediyorlar. Lafı edilecek bir şey değil.

BRID'OISON

Bir evlilik vaadi! A-ah! Seni budala çocuk!

FIGARO

Ama beyefendi...

BRID'OISON

Bu çocuk benim kâ-kâ-kâtibimle görüştü mü?

FIGARO

Mahkeme kâtibi Double-Main değil mi o?

BRID'OISON

Evet o, her işte bir pa-pa-parmağı vardır onun.

FIGARO

Parmak mı! Adam her iki eliyle dalıyor resmen, ben ke-filim! Ah, evet, evet! Usule uygun olarak onunla tutanak için, sonra da ek tutanak için görüştüm.

BRID'OISON

Usulün yerine getirilmesi şart.

FIGARO

Elbette beyefendi... Şayet taraflar davaların esasıysa, usul de mahkemelerin sermayesidir, bunu herkes çok iyi bilir.

BRID'OISON

Bu çocuk sa-sa-sandığım kadar budala değilmiş. Pekâlâ dostum! Madem bu konuda bu kadar çok şey biliyorsun, biz de senin da-da-davanla ilgilenelim bakalım.

FIGARO

Beyefendi, sizin hakkaniyetinize güveniyorum. Her ne kadar bizim yargımıza mensup olsanız da...

BRID'OISON

O ne demek öyle?.. Evet, ben bir ya-ya-yargı mensubuyum. Fakat eğer borçluysan ve bo-bo-borcunu ödemi-yorsan, o zaman ne olacak?

FIGARO

O zaman beyefendi durumun sanki ben hiç borçlanma-mışım gibi olduğunu görecektir.

BRID'OISON

Şü-şü-şüphesiz. – İyi de ne dedi ki bu şimdi?

14. Sahne

Bartholo, Marceline, Kont, Brid'oison, Figaro, Mübaşır

MÜBAŞİR

(Kont'tan önce girerek bağırır.)

Beyler, Monsenyör!

KONT

Cübbenizle mi geldiniz Senyör Brid'oison? Alt tarafı aile içi bir mesele. Günlük kıyafetiniz yeter de artardı bile.

BRID'OISON

Te-te-teveccühünüz Kont Hazretleri. Fakat cübbem olmadan asla çıkmam, zira usul, anlıyorsunuz ya, usul çok önemli! Kişi kısa ceketli hâkimin yüzüne güler de cübbeli vekili görünce ti-ti-tir tir titrer. Usul, her şey usulde gizli!

KONT

(Mübaşire.)

İzleyicileri çağırın.

MÜBAŞİR

(Tiz bir sesle bağırarak kapıyı açmaya gider.)

Mahkeme başlıyor!

15. Sahne

Bartholo, Marceline, Kont, Brid'oison, Figaro,

Mübaşır, Antonio, Şatonun Uşakları,

şenlik kıyafetleriyle Köylü Kadınlar ve Erkekler

(Kont büyük koltuğa, Brid'oison Kont'un yanında bir iskemleye, kâtip masasının arkasındaki tabureye, hâkimler, avukatlar banklara, Marceline Bartholo'nun yanına, Figaro diğer banka oturur, köylüler ve uşaklar arkada ayakta dururlar.)

BRID'OISON

(Double-Main'e.)

Double-Main, dava listesini o-o-okuyun.

DOUBLE-MAIN

(*Bir kâğıttan okuyarak.*)

“Asil, çok asil, had safhada asil Don Pedro George, hidalgo,¹⁰ Baron de Los Altos y Montes Fieros y Otros Montes¹¹ genç oyun yazarı Alonzo Calderon’a karşı.” Mesele her iki tarafın da aidiyetini reddettiği ve diğerine atfettiği ölü doğmuş bir komedyası.

KONT

İkisi de haklı. Gereği düşünüldü: İleride beraber bir başka esere imza atacak olurlarsa, eserin cemiyette başarı kazanabilmesi için bu sefer asilzade ismini, şair yeteneğini kullansın.

DOUBLE-MAIN

(*Bir başka kâğıttan okuyarak.*)

“André Petruchio, çiftçi, vilayet mültezimine karşı.” Mesele keyfi bir haciz işlemi.

KONT

Bu mesele benim yetki alanıma girmiyor. Vassalerimi kral nezdinde koruyarak onlara en iyi şekilde hizmet edeceğim. Diğerine geçin.

DOUBLE-MAIN

(*Üçüncü bir kâğıt alarak.*)

(*Bartholo ve Figaro ayağa kalkar.*)

Barbe Agar Raab Madeleine Nicole Marceline de Verte-Allure, hiç evlenmemiş, Figaro’ya karşı... Vaftiz ismi boş mu bırakılmış?

FIGARO

İsimsiz.

BRID’OISON

İ-i-isimsiz mi? O nasıl bir i-i-isim öyle?

FIGARO

Benim ismim.

10 İspanyol asilzadesi. (ç.n.)

11 (İsp.) Yükseklerin ve vahşi tepeler ve diğer tepelerin baronu. (ç.n.)

DOUBLE-MAIN

(Yazarak.)

İsimsiz Figaro'ya karşı. Mevki?

FIGARO

Asilzade.

KONT

Siz asilzade misiniz ki?

(Kâtip yazar.)

FIGARO

Tanrı nasip etseydi, bir prensin oğlu olarak doğabilirdim.

KONT

(Kâtibe.)

Devam edin.

MÜBAŞİR

(Tiz bir sesle bağırarak.)

Beyler, sessizlik!

DOUBLE-MAIN

(Okur.)

“... Davanın konusu adı geçen Figaro ile adı geçen Verte-Allure'ün evliliğine edilen itiraz. Davacıyı temsilen Doktor Bartholo ve her ne kadar usule ve baro içtihadına aykırı olsa da mahkeme izin verdiği takdirde adı geçen Figaro'yu temsilen adı geçen Figaro.”

FIGARO

Usul, Üstat Double-Main, çoğu zaman bir suistimaldir. Biraz bilgi sahibi müvekkil kendi davasını soğuk terler döken, avazı çıktığı kadar bağırarak, asıl mesele hariç her şeyi bilen, dinleyenleri sıkmak, sayın beyefendilerin uykusunu getirmekten olduğu kadar kendi müvekkilini de mahvetmekten yüksünmeyen kimi avukatlardan çok daha iyi bilir. Hani yani bu adamlar *Oratio pro Murena*'yı¹² kaleme almış olsalar bu kadar şişinmezlerdi. Bense meseleyi birkaç kelimeyle açıklayacağım. Beyler...

12 Murena Savunması, Cicero'nun ünlü savunmalarından biridir. (ç.n.)

DOUBLE-MAIN

Bir sürü laf salatası. Zira siz davacı değilsiniz. Tek yapacağınız kendinizi savunmak. Öne çıkın Doktor ve evlilik vaadini okuyun.

FIGARO

Ah evet, hadi dinleyelim!

BARTHOLO

(Gözlüklerini takarak.)

Vaat çok açık ve net.

BRID'OISON

Ö-ö-önce duymamız lazım.

DOUBLE-MAIN

O hâlde sessiz olalım beyler!

MÜBAŞİR

(Tiz bir sesle bağırarak.)

Sessizlik!

BARTHOLO

(Okur.)

“Ben, aşağıda imzası bulunan Figaro, Aguas-Frescas Şatosu'nda Bayan vs. vs. Marceline de Verte-Allure'den iki bin tırtıklı piastre tutarında borç aldığımı beyan ederim. Söz konusu meblağı ilgili kişinin talebi üzerine bu şatoda geri ödemeyi ve de minnetimin nişanesi olarak kendisiyle evlenmeyi taahhüt ederim vs.” İmza: Figaro. Sadece Figaro. Benim hükmüm borca ek olarak mahkeme masraflarının da ödenmesi ve evlilik vaadinin yerine getirilmesi yönündedir.

(Mahkemeye hitaben.)

Beyler.. mahkeme huzuruna daha önce hiç bu kadar ilginç bir dava geldiği görülmemiştir. Güzel Thalestris'e evlilik sözü veren Büyük İskender'den bu yana...

KONT

(Sözünü keserek.)

Devam etmeden önce senedin geçerliliğinde hemfikir miyiz?

BRID'OISON

(Figaro'ya.)

O-o-okunan evraka i-i-itirazınız var mı?

FIGARO

Beyler, evrakın okunmasında kötü niyet, hata veya dikkatsizlik var. Zira belgede söz konusu meblağı ilgili kişiye geri ödemeyi VE DE kendisiyle evlenmeyi değil, söz konusu meblağı ilgili kişiye geri ödemeyi YA DA kendisiyle evlenmeyi yazıyor. Bu ikisi çok farklı.

KONT

Evrakta VE DE mi, yoksa YA DA mı yazıyor?

BARTHOLO

VE DE yazıyor.

FIGARO

YA DA yazıyor.

BRID'OISON

Dou-Dou-Double-Main, siz okuyun.

DOUBLE-MAIN

(Kâğıdı alarak.)

En güvenlisi bu, zira taraflar çoğu zaman okurken çarpıtır.

(Okur.)

Ee, ee, ee, ee, Bayan ee, ee, ee, ee De Verte-Allure ee, ee, ee... Hah! Söz konusu meblağı ilgili kişinin talebi üzerine bu şatoda geri ödemeyi... VE DE... YA DA... VE DE... YA DA... Bu kelime o kadar kötü yazılmış ki... Mürekkep lekesi var.

BRID'OISON

Mü-mü-mürekkep lekesi mi var? Bilirim o lekeleri.

BARTHOLO

(Mahkemeye hitaben.)

Ben burada kullanılanın cümlelerin ilgili öğelerini birbirine bağlayan VE birleştirici bağlacı olduğunu iddia ediyorum: Hanımefendiye borcumu ödeyeceğim VE onunla evleneceğim.

FIGARO

(*Mahkemeye hitaben.*)

Bense burada kullanılanın adı geçen öğeleri birbirinden ayıran YA DA seçmeli bağlacı olduğunu iddia ediyorum: Kızımıza borcumu ödeyeceğim YA DA onunla evleneceğim. Beyefendi ukalalık ediyorsa, ben onun iki katı ukalalık ederim. Hele Latince konuşmaya kalksın bakalım, ben Yunanlı kesilir, mahvederim onu.

KONT

Böyle bir meselede nasıl hükme varılabilir ki?

BARTHOLO

Beyler, kısa kesmek ve bir kelime üzerinde daha fazla tartışmamak için VE olduğunu söylüyoruz.

FIGARO

Bunun kayıtlara geçmesini talep ediyorum.

BARTHOLO

Biz de kabul ediyoruz. Fakat fail bu işten bu kadar kolay sıyrılamayacak. Belgeyi bir de şu şekilde inceleyelim.

(*Okur.*)

Söz konusu meblağı ona bu şatoda geri ödeyeceğim YANİ kendisiyle evleneceğim.¹³ Aynı şekilde örneğin şöyle denebilir beyler: Kendinizi bu yatakta hacamat ettireceksiniz, YANİ yatakta sıcak sıcak yatacaksınız. Buradaki mana “dolayısıyla”dır. *Hasta iki ravent tanesi içecek, YANİ içine biraz da demirhindi katacak.*¹⁴ Dolayısıyla bunları karıştıracak. Aynı şekilde YANİ kendisiyle evleneceğim demek beyler, *dolayısıyla kendisiyle...*

13 Beaumarchais burada Fransızcada “ya da” anlamına gelen “ou” ile “-de / -diği yerde” anlamına gelen “où” sözcükleriyle eğlenceli bir kelime oyunu yapmıştır. Bunu Türkçeye aynen çevirmek imkânsız olduğundan repliklerin varmak istediği sonucu çok fazla bozmamaya çalışarak ve sözü geçen belgede ilgili kelimenin üzerinde mürekkep lekesi olduğu düşünüülerek çeviride “ve de / ya da / yani / ya... ya” şeklinde bir kelime oyununa başvurulmuştur. (ç.n.)

14 Ravent ve demirhindi XVIII. yüzyılda müşhil olarak kullanımı yaygın bitkilerdi. Bkz. Molière, *Hastalık Hastası*. (ç.n.)

FIGARO

Kesinlikle öyle değil. Cümle şu manada anlaşılmalıdır: *Onu YA hastalık öldürecek YA DA hekim. YA DA hekim.* Bu çok açık. Bir başka örnek: *YA okunası hiçbir şey yazmayacaksınız YA DA ahmaklar sizi yerip duracak. YA DA ahmaklar.* Mana çok net. Zira bu son cümlede özne *ahmak veya kötü niyetli kimseler.* Üstat Bartholo benim dilbilgisini unuttuğumu mu sanıyor yoksa? Aynı şekilde *ona meblağı bu şatoda geri ödeyeceğim, virgül, YA DA onunla evleneceğim...*

BARTHOLO

(*Hızla.*)

Arada virgül yok.

FIGARO

(*Hızla.*)

Var. Arada virgül var beyler, *ya da onunla evleneceğim.*

BARTHOLO

(*Kâğıda bakarak çabuk çabuk.*)

Virgül falan yok beyler.

FIGARO

(*Çabucak.*)

Virgül oradaydı beyler. Kaldı ki evlenen adamı borcunu ödemeye mecbur etmek niye?

BARTHOLO

(*Hızla.*)

Edilir tabii. Evleniyoruz, fakat malları ayırıyoruz.

FIGARO

(*Hızla.*)

O hâlde biz de bedenleri ayırıyoruz. Madem evlilik makbuz yerine geçmiyor.

(*Hâkimler ayağa kalkarak
alçak sesle tartışmaya başlarlar.*)

BARTHOLO

Kendini temize çıkarmanın da böylesi!

DOUBLE-MAIN

Beyler, sessizlik!

MÜBAŞİR

(Tiz bir sesle bağırarak.)

Sessizlik!

BARTHOLO

Düzenbaz bunu borcunu ödemek sayıyor!

FIGARO

Siz kendiniz adına mı savunma yapıyorsunuz Avukat Bey?

BARTHOLO

Ben bu hanımefendiyi savunuyorum.

FIGARO

Öyleyse saçmalamaya devam edebilirsiniz, fakat hakaret etmeyi kesin. Mahkemeler tarafların olay çıkarmalarından korkup üçüncü şahısların onlar adına konuşmasına izin verdiyse, bu ııımlı müdafiler küstahlık edip üstüne üstlük hiçbir ceza almama gibi bir ayrıcalıkları olsun da dememiştir. Bu müesseselerin en asilini alçaltmak demektir.

(Hâkimler alçak sesle tartışmaya devam ederler.)

ANTONIO

(Marceline'e hâkimleri göstererek.)

Onlar orada birbir birbir ne konuşuyorlar öyle?

MARCELINE

Birileri baş hâkimi ayarlamış, o da şimdi diğerlerini ayarlıyor ve ben davayı kaybediyorum.

BARTHOLO

(Alçak sesle ve karamsar bir tavırla.)

Korkarım öyle.

FIGARO

(Neşeyle.)

Umudunu kesme Marceline!

DOUBLE-MAIN

(Ayağa kalkarak Marceline'e.)

Ah, ama bu kadarı çok fazla! Sizi itham ediyorum! Ve mahkemenin şerefini kurtarmak için diğer mesele hakkında hükme varmadan önce bu mesele hakkında hükme varılmasını talep ediyorum.

KONT

(*Oturur.*)

Hayır Sayın Kâtip, şahsıma yapılan bir hakaret hakkında hüküm vermeyeceğim. Bir İspanyol hâkimi olsa olsa Asya mahkemelerine yakışacak böyle bir aşırılığa kaçma ihtiyacı duymaz. Diğer suistimaller yeter de artar bile. Buna karşılık size hükmümü bildirmek suretiyle bir başka suistimali ortadan kaldıracam. Bunu yapmayı reddedecek hâkim her kim olursa olsun kanun düşmanı demektir. Davacı ne talep ediyor olabilir? Borç ödenmediği takdirde evlilik. Bu ikisinin bir arada talep edilmesi çelişkili olurdu.

DOUBLE-MAIN

Beyler, sessizlik!

MÜBAŞİR

(*Tiz bir sesle bağırarak.*)

Sessizlik!

KONT

Davalı buna nasıl cevap veriyor? Kendisi özgürlüğünü muhafaza etmek istiyor. Buna da hakkı var.

FIGARO

(*Sevinçle.*)

Kazandım!

KONT

Fakat belgede şöyle yazıyor: *Söz konusu meblağı ilgili kişinin talebi üzerine geri ödeyeceğim ya da kendisiyle evleneceğim vs. vs.* Mahkeme davalıyı davacıya iki bin tırtıklı piastre ödemeye veya onunla gün içerisinde evlenmeye mahkûm ediyor.

(*Ayağa kalkar.*)

FIGARO

(*Afallamış.*)

Kaybettim.

ANTONIO

(*Neşeyle.*)

Şahane karar!

FIGARO

Neresi şahane?

ANTONIO

Artık yeğenim olmayacaksın ya, ondan şahane. Çok teşekkürler Monsenyör.

MÜBAŞİR

(*Tiz bir sesle bağırarak.*)

Beyler, çıkabilirsiniz.

(*İzleyiciler çıkar.*)

ANTONIO

Gidip her şeyi yeğenim Suzanne'a anlatayım.

(*Çıkar.*)

16. Sahne

Kont, Marceline, Bartholo, Figaro, Brid'oison, Figaro

MARCELINE

(*Oturarak.*)

Oh be, rahat bir nefes aldım!

FIGARO

Bense boğuluyorum.

KONT

(*Kendi kendine.*)

En azından intikamımı almış oldum, bu da bir şey.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Ya Marceline'in evlenmesine karşı çıkması gereken o Bazile, peki o nerede kaldı?

(Çıkmak üzere olan Kont'a.)

Gidiyor musunuz Monsenyör?

KONT

Dava sona erdi.

FIGARO

(Brid'oison'a.)

Bilirkişi olacak bu şişko herif...

BRID'OISON

Be-be-ben mi şişkoyum?

FIGARO

Öylesin tabii. Onunla evlenmeyeceğim. Ben asilzadeyim bir kere.

(Kont olduğu yerde durur.)

BARTHOLO

Onunla evleneceksiniz.

FIGARO

Asil ebeveynimin icazeti olmadan mı?

BARTHOLO

Adlarını söyleyin o zaman, kimlermiş bize gösterin.

FIGARO

Bana biraz zaman verin. Onları bulmam an meselesi. Ne de olsa on beş yıldır arıyorum.

BARTHOLO

Seni farfara! Sokağa terk edilmiş çocuklardan biri işte!

FIGARO

Sokağa mı terk edilmiş Doktor? Daha ziyade kaçırılmış bir çocuk.

KONT

(Geri gelerek.)

Kaçırılmış veya kaybolmuş, kanıtın nerede? Yoksa bu da mı şahsına hakaret olur?

FIGARO

Monsenyör, şayet haydutların üzerimde buldukları dantelli kundak bezleri, nakışlı örtüler ve altın mücevherler

bir asil olarak doğmuş olduğuma işaret değilse, ebeveynimin vücuduma ayırt edici işaretler koymuş olması benim ne kadar sevilen bir oğul olduğumu kanıtlamak için yeterlidir sanıyorum. Kolumdaki bu hiyeroglif...

(Sağ kolumu sıvamak ister.)

MARCELINE

(Heyecanla ayağa kalkarak.)

Sağ kolunda bir mablak mı var?

FIGARO

Siz nereden biliyorsunuz?

MARCELINE

Yüce Tanrım! Bu o!

FIGARO

Evet, benim.

BARTHOLO

(Marceline'e.)

Kim ki o?

MARCELINE

(Heyecan içinde.)

O Emmanuel!

BARTHOLO

(Figaro'ya.)

Seni çingeneler mi kaçırdı?

FIGARO

(Coşkuyla.)

Bir şatonun hemen yakınlarında. İyi kalpli Doktor, şayet beni asil aileme kavuşturursanız, bu hizmetinize karşılık istediğiniz ücreti talep edebilirsiniz. Yığınla altın istesenez bile benim şanlı ebeveynim geri adım atmaz.

BARTHOLO

(Marceline'i göstererek.)

İşte annen.

FIGARO

... Sütannem?

BARTHOLO

Senin annen.

KONT

Annesi mi!

FIGARO

Açıklayın, bu nasıl olur.

MARCELINE

(*Bartholo'yu göstererek.*)

İşte baban.

FIGARO

(*Üzgün.*)

Ay, ay, ayy! Vay başıma gelenler!

MARCELINE

Doğ a bunu sana binlerce kez söylemedi mi?

FIGARO

Asla.

KONT

(*Kendi kendine.*)

Annesi mi!

BRID'OISON

Onunla e-e-evlenmeyecek, orası kesin.

*15 BARTHOLO

Ben de evlenmeyeceğim.

MARCELINE

Siz de mi evlenmeyeceksiniz? Peki ya oğlunuz? Oysa bana yemin etmişsiniz...

BARTHOLO

Delilik etmişim. Şayet böyle yeminler insanı bağlasaydı, herkes herkesle evlenmek zorunda kalırdı.

BRID'OISON

Ya-ya-ya da daha dikkatli bakacak olursak, kimse kimseyle evlenmezdi.

15 Yıldız işaretleri arasında kalan kısım oyunun ilk temsili sırasında Comédie-Française oyuncularından çıkarılmış, fakat daha sonra Beaumarchais tarafından yazılı metne geri konmuştur. (ç.n.)

BARTHOLO

Herkesçe malum onca günah! İçler acısı bir gençlik!

MARCELINE

(*Gittikçe yükselen bir sesle.*)

Evet, içler acısı, hem de nasıl! İşlediğim günahları inkâr edecek değilim. Şu dakika bunları fazlasıyla kanıtladı zaten! Fakat otuz senelik namuslu bir hayattan sonra bunların kefareтини ödemek zorunda kalmak ne kadar ağır! Ben akıllı uslu bir kız olmak için doğdum. Aklımı kullanacak yaşa geldiğim andan itibaren de öyle oldum. Fakat insanın hayallere kapıldığı, tecrübesiz olduğu ve ihtiyaçlarla cenkleştiği bir yaşta, sefalet sırtımıza bıçak saplarken, çapkınların etrafımızı sardığı sırada, küçük bir kız çocuk bir araya toplanan bunca düşmana karşı tek başına ne yapabilir ki? Bizi şimdi burada acımasızca yargılayan adam geçmişinde belki de onlarca zavallı kızın hayatını mahvetmiştir!

FIGARO

En acımasız olanlar en çok günah işleyenlerdir. Bu hep böyledir.

MARCELINE

(*Heyecanlı.*)

Tutkularınızın oyuncaklarını, kurbanlarınızı tahkirle yaftalayan siz nankör erkekler! Bizim gençlik yıllarımızda işlediğimiz kabahatler için asıl sizleri cezalandırmak gerek. Bizleri yargılama hakkına sahip olmakla böbürlenene ve günah dolu ihmalkârlıkları yüzünden her türlü namuslu geçinme imkânından mahrum edilmemize göz yuman sizlerin ve bütün o hâkimlerinizin cezalandırılması gerek. Bu talihsiz kızların yapabilecekleri bir iş var mı? Kadınlar süs eşyası yapmak gibi doğal bir hakka sahiptiler. Bunu bile erkeklere yaptırır oldular.

FIGARO

(*Öfkeyle.*)

Askerlere bile nakış işletiyorlar!

MARCELINE

(Coşarak.)

En yüksek tabakalarda bile kadınlar sizden ancak cüzi bir saygı görüyor. Görünüşteki saygınlığa kanıp gerçek bir esaret içerisine giriyor, mal mülk söz konusu olduğunda küçük çocuk muamelesi görüyor, işlediğimiz kabahatlerde ise yetişkin gibi cezalandırılıyor! Ah! Nereden bakılırsa bakılsın bize karşı tutumunuz dehşet verici veya acınası!

FIGARO

Çok haklı!

KONT

(Kendi kendine.)

Fazlasıyla haklı!

BRID'OISON

Do-do-doğrusu çok haklı.

MARCELINE

Fakat adaletsiz bir erkeğin inkârlarından bize ne sevgili oğlum? Nereden geldiğine bakma, nereye gittiğine bak. Hepimiz için en önemlisi bu. Birkaç ay içinde nişanlın kendi kendinin efendisi olacak ve seni kabul edecek, ben buna kefilim. Sen de seni sevmek için birbirleriyle yarışan bir eşle sevgi dolu bir anne arasında yaşayıp gideceksin. O iki kadına karşı hoşgörülü ol ve kendi adına sevin sevgili oğlum. Herkese karşı ise neşeli, özgür ve iyi yürekli ol. Annen bundan başka ne ister ki.

FIGARO

Ağzından bal damlıyor anneciğim! Ben de sözünü dinleyeceğim. Gerçekten ne kadar da aptalız! Şu dünya binlerce yıldır dönüyor ve ben bu zaman deryasında tesadüf eseri bir daha asla geri gelmeyecek otuz yılcık kapmışım da acaba bunları kimlere borçluyum diye dertlenip duruyorum! Bütün ömrü böyle didişerek geçirmek nehir kıyısında akıntıya karşı çalıştırılan, durduğunda dahi dinlen-

meyen, yürümeyi bıraktığında bile çekmeye devam eden o zavallı atlar gibi ara vermeksizin hamuda asılmak olur. Biz hayatın neler getireceğini bekleyip göreceğiz.*

KONT

Bu saçma sapan olay bütün planlarımı altüst etti!

BRID'OISON

(Figaro'ya.)

Peki ya asalet, şato? Ma-ma-mahkemeyi kandırmaya kalktınız.

FIGARO

O adaletiniz az kalsın benim büyük bir budalalık yapmama sebep olacaktı! Şu lanet yüz ekü için beyefendiyi belki yirmi defa tepeleyecekken kendimi tuttum ve şimdi o babam çıktı! Fakat madem Tanrı böyle bir suç işlememi engelledi, siz de özrümü kabul edin babacığım... Siz de anneciğim, bana sarılın... elinizden gelen en anaç şekilde tabii!

(Marceline Figaro'nun boynuna sarılır.)

17. Sahne

Bartholo, Figaro, Marceline,
Brid'oison, Suzanne, Antonio, Kont

SUZANNE

(Elinde bir para kesesiyle koşarak girer.)

Monsenyör, durun! Onları evlendirmeyin! Hanımefendi'nin bana verdiği drahomayla hanımın parasını ödeyeceğim.

KONT

(Kendi kendine.)

Hay şeytanlar götürsün o Hanımefendi'ni! Sanki her şey ve herkes bana karşı birleşmiş...

(Çıkar.)

18. Sahne

Bartholo, Antonio, Suzanne,
Figaro, Marceline, Brid'oison

ANTONIO

(*Figaro'nun annesine sarıldığını görerek Suzanne'a.*)

Ah! Öde sen tabii, öde! Bak şuraya, bak bir!

SUZANNE

(*Arkasını dönerek.*)

Ben göreceğimi gördüm. Hadi gidelim dayıcığım.

FIGARO

(*Onu durdurarak.*)

Lütfen gitme. Ne gördün ki?

SUZANNE

Kendi aptallığımla senin alçaklığını.

FIGARO

İkisini de görmedin.

SUZANNE

(*Öfkeyle.*)

Böyle sarıldığına göre onunla bayıla bayıla da evlenirsin artık!

(*Suzanne çıkmak ister,
Figaro ona engel olur.*)

SUZANNE

(*Figaro'ya tokat atarak.*)

Bir de beni durdurmaya çalışırsın ha, küstah!

FIGARO

(*Diğerlerine.*)

Bu aşk değil de nedir? Yanımızdan ayrılmadan önce senden rica ediyorum, şuradaki kadına bir bak.

SUZANNE

Bakıyorum.

FIGARO

Peki onu nasıl buluyorsun?

SUZANNE

Korkunç.

FIGARO

Yaşasın kıskançlık! O size asla yalan söylemez!

MARCELINE

(Kollarını açarak.)

Annene sarıl güzel Suzanne'cığım. Seninle uğraşan bu yaramaz benim oğlum.

SUZANNE

(Ona koşarak.)

Siz onun annesi misiniz?

(İki kadın birbirlerine sarılır.)

ANTONIO

Bütün bunlar az önce mi oldu?

FIGARO

... Bildiğim kadarıyla öyle.

MARCELINE

(Coşkuyla.)

Hayır, gönlümün ona meyledişi boşuna değildi. Sadece nedeninde yanılmışım. Meğer kan çekiyormuş.

FIGARO

Beni sizi reddetmeye yönlendiren de meğerse içgüdü görevi gören sağduyuymuş anneciğim. Zira sizden nefret ediyor değildim. Sizden borç almam bunun kanıtı...

MARCELINE

(Ona bir kâğıt vererek.)

O para artık senin. Al senedini, bu senin başlık paran.

SUZANNE

(Ona elindeki para kesesini fırlatarak.)

Bunu da al bakalım.

FIGARO

Çok teşekkür ederim!

MARCELINE

(Coşkuyla.)

Talihsiz geçen gençlik yıllarımdan sonra az daha eşlerin

en sefili olacaktım. Şimdiyse annelerin en talihlisiyim! Hadi sarılın bana evlatlarım. İçimdeki bütün sevgiyi size vereceğim. Bundan daha mutlu olamazdım. Ah çocuklarım, sizi nasıl da bağırma basacağım!

FIGARO

(*Yumuşayarak, coşkuyla.*)

Yapma ama anne, yapma lütfen! Hayatımda ilk kez gözlerimin yaşlara boğulduğunu görmek mi istiyorsun? Neyse ki bunlar mutluluk gözyaşları! Fakat ben ne aptalım! Az daha bunlardan utanacaktım. Gözyaşlarının parmaklarımdan arasından aktığını hissettim. Bak!

(*Parmaklarını gösterir.*)

Onları aptal aptal tutmaya çalışıyordum. Bas git buradan utanç! Aynı anda hem gülmek hem ağlamak istiyorum. İnsan benim hissettiklerimi hayatında ancak bir kez hissedebilir.

(*Bir koluyla annesine,
diğer koluyla Suzanne'a sarılır.*)

MARCELINE

Ah benim sevgili oğlum!

SUZANNE

Sevgilim!

BRID'OISON

(*Gözlerini bir mendille silerek.*)

Ne yani? Şimdi be-be-ben de mi aptal oldum!

FIGARO

(*Coşkuyla.*)

Ey keder, şimdi sana meydan okuyabilirim! Cesaretin varsa gel de beni sevdiğim bu iki kadın arasında bul!

ANTONIO

(*Figaro'ya.*)

Bu kadar gönül yapma yetse mi artık! Bir aileye damat olunacaksa, önce ebeveynlerin evlenmesi şart, ona göre. Sizinkiler el sıkıştı mı?

BARTHOLO

El sıkışmak mı? Böyle bir serserinin annesine vereceğime elim kopsun daha iyi!

ANTONIO

(*Bartholo'ya.*)

O hâlde siz anca babalıksınız!

(*Figaro'ya.*)

Bu durumda söyleyecek söz yok delikanlı.

SUZANNE

Ah ama dayıcığım!..

ANTONIO

Hemşiremin kızını kimsenin olmayan bir çocuğa mı vereyim yani?

BRID'OISON

Böyle bir şey olabilir mi aptal adam? Hepimiz birinin çocuğuyuz.

ANTONIO

Yok öyle yağma!.. Kızı asla alamayacak işte!

(*Çıkar.*)

19. Sahne

Bartholo, Suzanne, Figaro, Marceline, Brid'oison

BARTHOLO

(*Figaro'ya.*)

Şimdi bul bakalım seni evlat edinecek birini.

(*Çıkmak ister.*)

MARCELINE

(*Bartholo'ya koşup beline sarılır ve onu geri getirir.*)

Durun Doktor, gitmeyin.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Bu kadar da olmaz ama! Endülüs'ün bütün ahmakları evliliğime köstek olmak için bir araya gelmiş sanki!

SUZANNE

(*Bartholo'ya.*)

Tatlı babacık, o sizin oğlunuz ama!

MARCELINE

(*Bartholo'ya.*)

Zekâsıyla, yeteneğiyle, görünüşüyle.

FIGARO

(*Bartholo'ya.*)

Üstelik cebinizden tek kuruş çıkmadı.

BARTHOLO

Ya benden aldığı yüz ekü ne olacak?

MARCELINE

(*Bartholo'yu okşayarak.*)

Size öyle güzel bakacağız ki babacık!

SUZANNE

(*Bartholo'yu okşayarak.*)

Sizi o kadar çok seveceğiz ki babacık!

BARTHOLO

(*Yumuşayarak.*)

Baba! Babacığım! Babacık!

(*Brid'oison'u göstererek.*)

Al işte, ben şu beyefendiden de aptal çıktım! Çocuk gibi boyun eğiyorum.

(*Marceline ile Suzanne ona sarılırlar.*)

Ah ama hayır, ben evet falan demedim!

(*Arkasına dönerek.*)

Monsenyör nereye kayboldu?

FIGARO

Hadi hemen gidip bulalım onu ve son sözünü söyletelim. Başka bir dalavere çevirmesine fırsat verirsek, her şeye baştan başlamamız gerekir.

HEPSİ BİRDEN

Çabuk! Çabuk!

(*Bartholo'yu da yanlarında sürükleyerek çıkarlar.*)

20. Sahne

BRID'OISON

(*Yalnız.*)

Şu be-be-beyefendiden de mi aptal! İnsan böyle şeyleri ke-ke-kendi için söyler de bir başkası... Buradaki i-i-in-sanlar da ne terbiyesizmiş canım!

(*Çıkar.*)

IV. Perde

(Şamdanlarla, mumları yakılmış avizelerle, çiçeklerle, çelenklerle süslü, kısacası bir şenlik için hazırlanmış bir salon. Önde sağda üzerinde yazı takımı bulunan bir masa, arkasında bir koltuk.)

1. Sahne

Figaro, Suzanne

FIGARO

(Suzanne'ın beline sarılarak.)

Ee, ne diyorsun sevgilim? Mutlu musun artık? Annem tatlı diliyle Doktor'unu ikna etmeyi başardı sonunda! Adam hiç istemese de onunla evleniyor. Senin o huysuz dayın da yola geldi. Bir tek Monsenyör öfkeden köpürüyor, zira en nihayetinde bizim evliliğimiz onlarınkinin ödülü olacak. Hadi sen de bu güzel sonuca sevin biraz.

SUZANNE

Sen hiç bu kadar tuhaf bir olay yaşadın mı?

FIGARO

Veya bu kadar sevinçli! Bir tek Ekselanslarından drahome koparabilmeyi ümit ediyorduk. Şimdiyse elimizde iki drahome var, ama ikisi de onun cebinden çıkmış değil. Peşini bırakmayan azgın bir rakibin vardı, bir cadaloz

da bana musallattı! Bütün bunlar annelerin en iyi yürek-
lisine sahip olmamızla sonuçlandı. Dün dünya üzerinde
yapayalnızdım, bugün ebeveynimi buldum. Hayalimde-
ki kadar muhteşem çıkmadılar, doğru; fakat zenginlerin
kibrine sahip olmayan bizler için yeter de artar bile.

SUZANNE

İyi de canım benim, senin planlamış olduğun, bizim ümit
ettiğimiz hiçbir şey gerçekleşmedi ama!

FIGARO

Kader bizden daha iyisini başardı sevgilim. İşte hayat
böyle bir şey. Bir tarafta insanlar çalışır, tasarlar, düzenler,
öbür tarafta kader belirler. Dünyayı ele geçirmek isteyen
açgözlü fatihten tutun da köpeğinin kendisini yönlendir-
mesine izin veren uysal bir köre kadar herkes kaderin
elinde birer oyuncaktır. Kaldı ki maiyeti geniş diğer köre
kıyasla köpekli körün daha iyi yönlendirilmesi, daha az
kandırılması kuvvetle muhtemeldir. – Adına aşk denen o
sevgili köre gelince...

(Suzanne'ı sevgiyle kucaklar.)

SUZANNE

Ah, beni ilgilendiren tek şey o!

FIGARO

O hâlde çılgınlığı sürdürüp onu senin o küçük güzel ka-
pına getiren sadık köpek olayım ve ikimiz orada sonsuza
dek oturalım.

SUZANNE

(Gülerek.)

Aşk ve sen mi?

FIGARO

Ben ve Aşk.

SUZANNE

Sonra başka bir yuva aramayasın?

FIGARO

Şayet beni kabul edersen, isterse milyonlarca, milyarlarca
âşık gelsin...

SUZANNE

Yine abartmaya başladın. Gerçeği söyle.

FIGARO

En hakiki gerçek bu!

SUZANNE

Hadi oradan! Birden fazla gerçek mi olur?

FIGARO

Ah, bal gibi de olur! Zaman içinde eski çılgınlıkların bilgelik hâline geldiği, öylesine ekilmiş eski küçük yalanlarına koca koca hakikatler doğurduğu görülmüştür. Dolayısıyla bin çeşit gerçek vardır. İnsanın bildiği, fakat ifşa etmekten çekindiği gerçekler vardır; zira bütün hakikatlerin dile getirilmesi uygun değildir. Sonra insanın yücelttiği, fakat inanmadığı gerçekler vardır; zira bütün hakikatlere inanmak olmaz. Tutku dolu yeminler, annelerin tehditleri, ayyaşların yeminleri, yüksek mevkilerdeki insanların vaatleri, tüccarlarımızın son sözleri vardır... Bunların sonu yoktur. Bir tek benim Suzanne'cığa duyduğum aşk altın değerinde bir hakikattir.

SUZANNE

Bu çılgın neşeni çok seviyorum, zira mutlu olduğunu gösteriyor. Şimdi Kont'la olan randevumdan bahsedelim.

FIGARO

Ya da hiç bahsetmeyelim. Az kalsın Suzanne'ıma mal olacaktı.

SUZANNE

Randevuyu artık istemiyor musun yani?

FIGARO

Eğer beni seviyorsan Suzanne'cıgım, bu konuda şeref sözü vermelisin. Orada beklemekten sıkılsın da cezasını bulsun.

SUZANNE

Benim için güç olan ona randevuyu vermektir. İptal etmek mesele değil. Bir daha lafını bile etmeyeceğiz.

FIGARO

Hakiki gerçek mi bu?

SUZANNE

Ben siz âlimlerden değilim. Benim sadece tek bir gerçeğim vardır.

FIGARO

Peki beni biraz olsun sevecek misin?

SUZANNE

Hem de çok seveceğim.

FIGARO

Yetmez ki!

SUZANNE

O ne demek?

FIGARO

Konu aşk olunca, anlarsın ya, fazlası bile yetmez.

SUZANNE

Ben bu tür inceliklerden anlamam. Fakat ben sadece kocamı seveceğim.

FIGARO

Bu sözünü tut ve genel kurala hoş bir istisna ol.

(Onu öpmek ister.)

2. Sahne

Figaro, Suzanne, Kontes

KONTES

Ah, haklıymışım işte! Nerede olurlarsa olsunlar, kesin birliktedirler demiştim. Böyle yapmayın ama Figaro, baş başa vakit harcayarak geleceğinizden, düğününüzden, hatta kendinizden çalışıyorsunuz. İnsanlar sizi bekliyor, sabırsızlanıyorlar.

FIGARO

Doğru söylüyorsunuz Hanımefendi, kendimi kaybettim. Mazeretimi de yanımda götürüyüm bari.

(Suzanne'ı da yanında götürmek ister.)

KONTES

(*Suzanne'ı tutarak.*)

O birazdan gelecek.

3. Sahne

Suzanne, Kontes

KONTES

Kıyafetlerimizi değiş tokuş etmek için gerekenleri hazırladın mı?

SUZANNE

Artık gerek kalmadı Hanımefendi. Buluşma olmayacak.

KONTES

Ah, demek fikir deęiştirdiniz!

SUZANNE

Figaro değiştirdi.

KONTES

Beni kandırıyorsunuz.

SUZANNE

Tanrım, hiç öyle şey olur mu!

KONTES

Figaro drahome kaçırarak adam değildir.

SUZANNE

Ah, ama siz neler diyorsunuz Hanımefendi?

KONTES

Kont'la anlaşmaya vardınız tabii, şimdi bana planlarını ifşa ettiğiniz için pişmansınız. Sizi ezbere bilirim ben. Bırakın beni.

(*Çıkmak ister.*)

SUZANNE

(*Diz çökerek.*)

Göklerdeki babamız, selametimiz adına! Hanımefendi, zavallı Suzanne'a ne kadar haksızlık ettiğinizi bilmiyor-

sunuz! Bana ettiğiniz bütün o iyiliklerden, bahsettiğiniz drahomadan sonra...

KONTES

(Onu ayağa kaldırarak.)

Ah... ne dediğimi bilmiyorum! Fakat yerini bana bırakacağına göre bahçeye giden sen olmayacaksın ki şekerim. Hem kocana verdiği sözünü tutacak, hem de benimkini geri kazanmama yardım edeceksin.

SUZANNE

Beni çok üzdünüz ama!

KONTES

Sersemim tekiyim de ondan!

(Suzanne'ı alnından öper.)

Nerede buluşacaksınız?

SUZANNE

(Kontes'in elini öperek.)

Aklımda sadece bahçe kelimesi kaldı.

KONTES

(Ona masayı işaret ederek.)

Şu tüy kalemi al da bir yer belirleyelim.

SUZANNE

Ona yazacak mıyız bir de?

KONTES

Buna mecburuz.

SUZANNE

Hanımefendi, bari siz yazsaydınız...

KONTES

Bütün mesuliyeti ben alıyorum.

(Suzanne oturur, Kontes yazdırır.)

Şu yeni şarkı, melodiye uygun olarak... Akşam ne de güzel olacak kestane ağaçlarının altında... Akşam ne de güzel olacak...

SUZANNE

(Yazar.)

Kestane ağaçlarının altında... Sonra?

KONTES

Anlamaz mı sence?

SUZANNE

(*Yazdığımı tekrar okur.*)

Doğru ya, anlar.

(*Pusulayı katlar.*)

Neyle kapatalım?

KONTES

İğneyle. Çabuk! Aynı iğne cevap yerine de geçer. Pusula-
nın arkasına *Mührü bana geri yollayın yaz.*

SUZANNE

(*Gülerek yazar.*)

Ah, mühürmüş!.. Hanımefendi, bu öteki pusuladan daha
eğlenceli olacak.

KONTES

(*Söz konusu olayı kederle hatırlayarak.*)

Ah!

SUZANNE

(*Üstünü yoklar.*)

Bende hiç iğne yok ama!

KONTES

(*Kendi sabahlığını çözer.*)

Bunu al.

(*Uşağın kurdelesini göğsünden kayıp yere düşer.*)

Ah, kurdelem!

SUZANNE

(*Kurdeleyi yerden alarak.*)

Ama bu o küçük hırsızın kurdelesini! Demek bu kadar acı-
masız olabildiniz...

KONTES

Kolunda mı bıraksaydım yani? Aman ne güzel! Verin ba-
kayım şunu bana!

SUZANNE

Hanımefendi o delikanlının kanına bulanmış bu kurdele-
yi bir daha takmayacak herhâlde.

KONTES

(*Kurdeleyi geri alarak.*)

Tam Fanchette'e göre... Bana getireceği ilk çiçek demetini bununla...

4. Sahne

Genç Bir Çoban Kızı, *genç kız kılığında* Chérubin, Fanchette ve *onun gibi* giyinmiş, *ellerinde çiçek demetleri taşıyan* çok sayıda genç kız, Kontes, Suzanne

FANCHETTE

Hanımfendi, kasabanın genç kızları size çiçek vermeye gelmiş.

KONTES

(*Kurdelesini çabucak saklayarak.*)

Ne kadar da güzeller. Hepinizi tek tek tanımadığım için kendime kızıyorum benim güzel çocuklarım.

(*Chérubin'i göstererek.*)

Bu mütevazı tavırlı, tatlı çocuk da kim?

GENÇ ÇOBAN KIZI

Kuzinlerimden biri Hanımfendi. Buraya sırf düğün için geldi.

KONTES

Çok güzelmış. Yirmi demet birden taşıyamayacağıma göre biz de buranın yabancısı kızımızı onurlandıralım.

(*Chérubin'in elindeki demeti alıp onu alınından öper.*)

Nasıl da kızardı!

(*Suzanne'a.*)

Suzanne'cığım, sence de... birine benzemiyor mu?

SUZANNE

Hık demiş burnundan düşmüş sanki.

CHÉRUBIN

(*Kendi kendine, elleri kalbinin üstünde.*)

Ah! Bu öpücüğü ne çok beklemiştim!

5. Sahne

Genç Kızlar, ortalarında Chérubin, Fanchette,
Antonio, Kont, Kontes, Suzanne

ANTONIO

Size söylüyorum Monsenyör, çocuk hâlâ burada. Kızlar onu benim kızın odasında giydirmişler. Bütün öteberisi hâlâ orada. İşte bakın, içinden asker şapkasını aldım.

(Öne gelerek tek tek bütün genç kızlara bakar, Chérubin'i tanır, başındaki kadın bonesini çıkarır, akabinde Chérubin'in örgüleri¹ omuzlarına düşer. Antonio asker şapkasını Chérubin'in başına koyarak.)

A-ha alın işte, bizim subaycık!

KONTES

(Geri çekilerek.)

Aman Tanrım!

SUZANNE

Küçük haylaza da bakın hele!

ANTONIO

Ben demedim mi o burada diye!

KONT

(Öfkeyle.)

Buna ne diyeceksiniz Hanımefendi?

KONTES

Ne diyeyim Beyefendi? Ben sizden çok şaşırdım, görüyorsunuz. Hatta sizin kadar öfkelen dim.

KONT

O tamam. Peki sabahki neydi?

KONTES

Asıl şimdi gerçeği gizlemeye devam etsem suçlu olurum. Evet, sabah odama geldi. Bu çocukların şu an tamamlan-

1 XVIII. yüzyıl Fransı'sında bazı birliklere mensup askerlere has bir saç stili. (ç.n.)

muş oldukları küçük şakayı hazırlıyorduk. Siz bizi tam da onu giydirirken yakaladınız. İlk tepkiniz o kadar şiddetliydi ki! Çocuk kaçtı, ben allak bullak oldum, herkesi ele geçiren korku da tuz biber ekti.

KONT

(*Chérubin'e öfkeyle.*)

Niçin gitmediniz siz?

CHÉRUBIN

(*Bir anda şapkasını çıkararak.*)

Monsenyör..

KONT

Bu itaatsizlik cezasız kalmayacak.

FANCHETTE

(*Düşüncesizce.*)

Ah Monsenyör, beni dinleyin! Beni her öpmeye geldiğinizde, hani hep dersiniz ya *Eğer beni sevecek olursan sana her istediğini veririm minik Fanchette'im* diye...

KONT

(*Kızarak.*)

Ben mi? Ben öyle bir şey mi demişim?

FANCHETTE

Dediniz Monsenyör. Chérubin'i cezalandırmak yerine onu benimle evlendirin, ben de sizi çılgıncasına seveyim!

KONT

(*Kendi kendine.*)

Abayı uşağıma yakmış, iyi mi!

KONTES

Hadi bakalım Beyefendi, buyurun şimdi sıra sizde! Ayrıca şu güzel kızın en az benimki kadar içten itirafı iki gerçeği ortaya koyuyor: Ben sizi üzüyorsam, bunu daima istemeden yapıyorum; oysa siz beni üzme için elinizden geleni yapıyorsunuz.

ANTONIO

Siz de mi Monsenyör? Hay aksi! Ben onu rahmetli anası

gibi yola getirmesini bilirim... Hani şimdi mühim değil de. Hanımefendi iyi bilir, küçük kızlar büyüyünce...

KONT

(*Kendi kendine, canı sıkılmış.*)

Bu eve cin girmiş sanki, her şey aleyhime dönüyor!

6. Sahne

Genç Kızlar, Chérubin, Antonio,
Figaro, Kont, Kontes, Suzanne

FIGARO

Monsenyör, kızlarınızı böyle alıkoymaya devam ederseniz ne şenliğe ne de dansa başlayabileceğiz.

KONT

Siz mi dans edeceksiniz? Aklınızdan bile geçirmeyin. Bu sabahki düşüşünüzden sonra. Hani sağ ayağınız burkulmuştu ya.

FIGARO

(*Bacağını hareket ettirerek.*)

Hâlâ biraz acıyor, ama bir şey değil.

(*Genç kızlara.*)

Hadi güzellikler, hadi gidelim.

KONT

(*Figaro'yu kendine döndürerek.*)

O tarhlar neyse ki sadece humusla doluymuş, ne kadar talihlisiniz!

FIGARO

Çok talihliyim, şüphesiz. Yoksa...

ANTONIO

(*Figaro'yu kendine döndürerek.*)

Sonra düşerken tortop olmayı da becermiş.

FIGARO

Oysa daha becerikli biri havada asılı kalırdı, değil mi?

(Genç kızlara.)

Geliyor musunuz hanımlar?

ANTONIO

(Figaro'yu kendine döndürerek.)

O sırada küçük uşak da atıyla dörtlale Sevilla'ya gidiyormuş değil mi?

FIGARO

Dörtlale veya yayan...

KONT

(Figaro'yu döndürerek.)

Tayin belgesi de sizin cebinizdeymiş?

FIGARO

(Biraz şaşkın.)

Tabii, öyleydi. İyi de bu sorular niye?

(Genç kızlara.)

Hadi ama hanımlar!

ANTONIO

(Chérubin'i kolundan çekerek.)

Alın size müstakbel yeğenimin yalancının teki olduğunu iddia eden bir kızımız.

FIGARO

(Şaşırarak.)

Chérubin?..

(Kendi kendine.)

Küçük şapşal!

ANTONIO

Çaktın mı şimdi davayı?

FIGARO

(Söyleyecek söz bulmaya çalışarak.)

Çaktım... çaktım... Aman! Ne masal anlatıyor yine bu böyle?

KONT

(Kuru bir sesle.)

Masal falan anlatmıyor. Şebboyların üzerine atlayanın o olduğunu söylüyor.

FIGARO

(*Düşüncelere dalarak.*)

Ah, madem öyle diyor... olabilir. Ben bilmediğim konuda tartışmaya girmem.

KONT

O hâlde siz ve o...

FIGARO

Neden olmasın? Pencereden atlamak bulaşıcı olabilir. Bakınız Panurge'ün koyunları!² Kaldı ki siz öfkелendiğinizde canını riske atmayacak adam mı var...

KONT

Olur mu canım? Aynı anda iki kişi mi atladı yani?

FIGARO

On iki kişi olsa, on ikisi de atlardı! Ama bunun ne önemi var Monsenyör? Sonuçta kimsenin canı yanmadı, öyle değil mi?

(*Genç kızlara.*)

Ah ama siz benimle gelecek misiniz, gelmeyecek misiniz?

KONT

(*Hiddetle.*)

Biz burada oyun mu oynuyoruz?

(*Bir tören müziğinin başlangıcı duyulur.*)

FIGARO

İşte tören başlıyor! Hadi bakalım yerlerinize güzellikler, yerlerinize! Sen de gel Suzanne, koluma gir bakalım.

(*Herkes koşarak çıkar. Yalnız Chérubin boynu eğik, olduğu yerde kalır.*)

2 Rabelais'nin *Gargantua ve Pantagruel* adlı eserinde yer alan karakterlerden biri. Panurge bir gemi seyahati sırasında kendisine hakaret eden tüccar Dindenault'dan intikam almak için koyunlarından birini satın alarak denize atar. Bütün sürü peşi sıra suya atlamaya başlar, en son koyunları tutmaya çalışan tüccar da denize düşer (ç.n.)

7. Sahne

Chérubin, Kont, Kontes

KONT

(*Figaro'nun arkasından bakarak.*)

Bundan daha küstahı görülmüş müdür acaba?

(*Uşağa.*)

Size gelince, şimdi mahcupları oynayan Bay Sinsi, hemen gidip üstünüzü değiştirin. Bu gece de gözüme görünmeyin.

KONTES

Çok sıkılacak ama!

CHÉRUBIN

(*Düşüncesizce.*)

Sıkılmak mı! Alnımda yüz yıllık esarete bedel bir saadet taşıyorum ben.

(*Şapkasını giyerek kaçar.*)

8. Sahne

Kont, Kontes

(*Kontes hiç konuşmadan hızla yelpazesini sallamaktadır.*)

KONT

Alnında onu bu kadar mutlu edecek ne var ki?

KONTES

(*Rahatsız.*)

Şey... ilk asker şapkası canım, başka ne olacak. Çocuk için her şey oyuncak işte.

(*Çıkmak ister.*)

KONT

Bizimle kalmayacak mısınız Kontes?

KONTES

Kendimi iyi hissetmiyorum, biliyorsunuz.

KONT

Himayenizdeki kızın hatırına kısa bir süre kalın bari.
Yoksa kızdığınızı düşüneneğim.

KONTES

Çifte düğün de başlıyor. Öyleyse oturalım da onları kabul edelim.

KONT

(Kendi kendine.)

Düğün! Engelleyemediğini sineye çekeceksin.

(Kont ve Kontes salonun bir köşesine otururlar.)

9. Sahne

Kont, Kontes, ikisi de oturur durumda

(Marş temposuyla Folies d'Espagne³ çalmaktadır,
notaları mevcuttur.)

MARŞ

AV BEKÇİLERİ

(Omuzlarında tüfekleriyle.)

ALGUACIL, BİLİRKİŞİLER, BRID'OISON

KÖYLÜ ERKEKLER ve KÖYLÜ KADINLAR

(Şenlik kıyafetleriyle.)

İKİ GENÇ KIZ

(Beyaz tüylü bakire tacını taşır.)

İKİ GENÇ KIZ

(Beyaz tüllü taşır.)

İKİ GENÇ KIZ

(Eldivenleri ve çiçek demetini taşır.)

ANTONIO

(Gelinin babası tavrıyla Suzanne'ı elinden tutar.)

3 "La Folía" Avrupa'nın bilinen en eski müzik temalarından biri. Lully'den Raclunaninov'a kadar yüz ellinin üzerinde besteci bu tema üzerine çeşitlendirmeler bestelemiştir. Folia XV. yüzyılda muhtemelen Portekiz'de ortaya çıkmış bir dans türüdür. (ç.n.)

BAŞKA GENÇ KIZLAR

(Bu sefer Marceline için Suzanne'inkilere benzer başka bir taç, başka bir tül ve başka bir çiçek demeti taşırlar.)

FIGARO

(Gelinin babası tavrıyla Marceline'i elinden tutar.)

DOKTOR

(Elinde kocaman bir çiçek demetiyle kafileyi tamamlar. Genç kızlar Kont'un önünden geçerken Suzanne ve Marceline için getirdikleri bütün aksesuarları Kont'un uşaklarına teslim ederler.)

KÖYLÜ ERKEKLER ve KÖYLÜ KADINLAR

(Sahnenin her iki yanına dağılarak kastanyetlerle fandango⁴ yaparlar. Ardından düetin ritornellosu⁵ çalınırken Antonio Suzanne'ı Kont'a götürür. Suzanne Kont'un önünde diz çöker.

KONT

(Suzanne'ın başına tacını ve tülünü koyup ona çiçek demetini verirken iki genç kız aşağıdaki düeti söyler, notaları mevcuttur.)

Genç gelin, iyiliklerini ve şanını övün
Üzerinizdeki haklarından vazgeçen o efendinin,
Haz yerine zaferlerin en asilini yeğleyerek
Sizi kocanıza iffetli ve tertemiz teslim edenin.

SUZANNE

(Dizlerinin üzerinde, düetin son dizesi söylendiği sırada Kont'un pelerinini çekerek ona elindeki pusulayı gösterir, ardından izleyicilerin görebildiği elini başına götürür. Aynı anda Kont da Suzanne'ın tacını düzeltiyormuş gibi yapar. Suzanne pusulayı Kont'a verir.)

4 Bir İspanyol dansı. (ç.n.)

5 Bir şarkının başında ve sonunda o şarkının ana temasını hatırlatan, genellikle kısa enstrümantal parça. (ç.n.)

KONT

(Pusulayı gizlice göğsüne sıkıştırır. Düet sona erer. Suzanne ayağa kalkarak Kont'un önünde büyük bir saygıyla eğilir.)

FIGARO

(Suzanne'ı Kont'un elinden almak için geri gelir ve onunla birlikte salonun diğer tarafına, Marceline'in yanına çekilir.)

(Bu sırada bir kez daha fandango yapılır.)

KONT

(Aldığı pusulayı okumak için sabırsızlanarak sahnenin ucuna ilerler ve kâğıdı sakladığı yerden çıkarır, fakat pusulayı çıkartırken sanki parmağına sivri bir şey batmış gibi bir hareket yapar, parmağını sallar, sıkıştırır, emer ve iğneyle kapatılmış kâğıda bakarak konuşur.)

(Bir yanda o, bir yanda Figaro konuşurken orkestra daha hafif sesle çalar.)

Hay lanet olası! Şu kadınlar da her yere iğne sıkıştırmaya bayılırlar!

(İğneyi yere atar, ardından pusulayı okur ve öper.)

FIGARO

(Olanları görerek annesine ve Suzanne'a.)

Küçük kızlarımızdan birinin geçerken eline sıkıştırdığı bir aşk pusulası olacak. Pusulayı iğneyle kapatmış. Fena battı!

(Dans yeniden başlar.

Pusulayı okuyan Kont arkasını çevirir.

Cevap olarak iğneyi geri yollaması gerektiğini görür. Yerde aramaya başlar, nihayet iğneyi bulur ve ceketinin koluna takar.)

(Figaro Suzanne'a ve Marceline'e.)

İnsana sevdiğinden ne gelse kıymetli. Bakın nasıl da iğneyi yerden aldı. Ah, ne adam ama!

(Bu sırada Suzanne ve Kontes birbirlerine manidar bir şekilde bakarlar. Dans sona erer, düetin ritornellosu tekrarlanır. Figaro daha önce Suzanne'ı götürdüğü gibi bu sefer Marceline'i Kont'a götürür. Kont tam tacı alacak ve düet söylenecekken aşağıdaki bağırışlarla her şey kesilir.)

MÜBAŞİR

(Kapıda bağırarak.)

Durun beyler, durun! Hepiniz birden giremezsiniz... Muhafızlar yardım edin, muhafızlar!

(Muhafızlar hemen kapıya koşarlar.)

KONT

(Ayağa kalkarak.)

Neler oluyor?

MÜBAŞİR

Monsenyör Bay Bazile gelmiş. Yol boyunca şarkı söyleyerek geldiği için de bütün kasabayı peşine takmış.

KONT

Tek başına gelsin.

KONTES

İzin verin ben artık odama çekileyim.

KONT

Bu lütfunuzu unutmayacağım.

KONTES

Suzanne!.. O birazdan döner.

(Alçak sesle Suzanne'a.)

Şimdi gidip kıyafetlerimizi değiş tokuş edelim.

(Suzanne'la birlikte çıkar.)

MARCELINE

Şu adam da hep yanlış zamanda çıkar ortaya.

FIGARO

Ah, ama ben şimdi gidip sustururum o bülbülü.⁶

6 Bazile'in şan öğretmeni olduğu unutulmamalıdır. (ç.n.)

10. Sahne

Kontes ve Suzanne haricinde
bir önceki sahnede yer alan herkes,
elinde gitarıyla Bazile, Gripe-Soleil

BAZILE

(*Oyunun sonundaki vodvil' melodisiyle
şarkı söyleyerek içeri girer.*)

Duyarlı kalpler, sadık kalpler,
Geçici hevesleri suçlayan kalpler,
Kesin artık o zalim serzenişlerinizi:
Suç mu yani aşkın değişmesi?
Aşkın kanatları var da
Uçmasın mı yani?

FIGARO

(*Ona doğru giderek.*)

Tabii ya, aşkın tam da o yüzden sırtında kanatları var. Bu
şarkıyla bize ne anlatmak istiyorsunuz sevgili dostum?

BAZILE

(*Gripe-Soleil'i göstererek.*)

Maiyetindeki şu beyefendiyi eğlendirmek suretiyle Mon-
senyör'e itaatimi kanıtladıktan sonra, artık kendisinden
ben de adalet isteyebilirim diye düşünüyorum.

GRİPE-SOLEIL

Yok be beyim! Beni o saçma sapan nağmeleriyle hiç eğ-
lendirmemiştir..

KONT

Sonuç olarak ne istiyorsunuz Bazile?

BAZILE

Bana ait olanı Monsenyör, Marceline'i istiyorum ve bu-
raya itiraz...

7 XVII. ve XVIII. yüzyıllarda Fransa'da panayır tiyatrolarında söylenen ve çoğu zaman toplumsal sorunlara dair hiciv içeren şarkı veya şiirlere verilen ad; tiyatrodaki komedinin alt türlerinden biri. (ç.n.)

FIGARO

(*Yaklaşarak.*)

Beyefendi uzun zamandır budala adam görmemişler sanırım?

BAZILE

Şu an görüyorum beyefendi.

FIGARO

Madem gözlerim size ayna görevi görüyor, o hâlde şu söyleyeceklerimi de görün bakalım. Şayet bu hanıma bir adım dahi yaklaşmaya kalkarsanız...

BARTHOLO

(*Gülerek.*)

Aman canım, ne olacak? Bırakın konuşsun.

BRID'OISON

(*İkisinin arasına girerek.*)

O-o-olur mu hiç, iki dostun...

FIGARO

Biz mi dostuz?

BAZILE

Ne gaflet!

FIGARO

(*Hızla.*)

Sırf yavan mı yavan kilise şarkıları besteliyor diye?

BAZILE

(*Hızla.*)

Sırf bayat mı bayat dizeler yazıyor diye?

FIGARO

(*Hızla.*)

Meyhane çalgıcısı ne olacak!

BAZILE

(*Hızla.*)

Gazete tellalı ne olacak!

FIGARO

(*Hızla.*)

Oratoryo bilgici!

BAZİLE

(*Hızla.*)

Diplomatik jokey!

KONT

(*Oturur durumda.*)

İkisi de küstah mı küstah!

BAZİLE

Bana hiç hürmeti yok.

FIGARO

Tam isabet! Nasıl hürmetim olsun ki?

BAZİLE

Her yerde benim ahmak olduğumu söylüyor.

FIGARO

Ne yani, sizce ben bir yankı mıyım?

BAZİLE

Benim yeteneğimin aydınlatmadığı tek bir şarkıcı dahi yokken...

FIGARO

Anırtmadığı!

BAZİLE

Yine yaptı!

FIGARO

Doğruysa neden yapmayayım? Prens misin ki sana dal-kavukluk edelim? Madem yalancı tutacak durumun yok, o zaman bir zahmet gerçeği sineye çekeceksin namussuz herif. Madem gerçeği söylememizden korkuyorsun, neden çifte düğünümüzü bozuyorsun?

BAZİLE

(*Marceline'e.*)

Dört yıl içinde yuva kuramadığınız takdirde tercihinizi benden yana kullanacağınıza dair söz verdiniz mi, vermediniz mi?

MARCELINE

Size bu sözü hangi koşulla vermiştim?

BAZİLE

Kayıp oğlunuzu bulduğunuz takdirde onu evlat edinmem şartıyla.

HEPSİ BİRDEN

Oğlu bulundu!

BAZİLE

Boş versenize!

HEPSİ BİRDEN

(*Figaro'yu göstererek.*)

İşte oğlu!

BAZİLE

(*Dehşetle geri çekilerek.*)

Şeytan görsün yüzünü!

BRİD'OISON

(*Bazile'e.*)

O-o-o hâlde sevgili annesinden vazgeçiyorsunuz?

BAZİLE

Bir kepazenin babası olarak anılmaktan daha feci ne olabilir?

FIGARO

Oğlu olarak anılmak tabii, sen benimle dalga mı geçiyorsun?

BAZİLE

(*Figaro'yu göstererek.*)

Madem şu beyefendi burada adamdan sayılıyor, ben kendimi hiç kimse ilan ederim daha iyi.

(*Çıkar.*)

11. Sahne

Bazile haricinde bir önceki sahnede yer alan herkes

BARTHOLO

(*Gülerek.*)

Ha ha ha ha!

FIGARO

(*Sevinçle sıçrayarak.*)

Demek nihayet karıma kavuşuyorum!

KONT

(*Kendi kendine.*)

Ben de metresime!

BRID'OISON

(*Marceline'e.*)

Ni-ni-nihayet herkes mutlu.

KONT

İki sözleşmeyi de hazırlasınlar, imzalayacağım.

HEPSİ BİRDEN

Çok yaşa!

(*Çıkarlar.*)

KONT

Benim bir saat istirahat etmem lazım.

(*Diğerleriyle birlikte çıkmak ister.*)

12. Sahne

Gripe-Soleil, Figaro, Marceline, Kont

GRİPE-SOLEIL

(*Figaro'ya.*)

Ben de bana söyleneni yapıp kestane ağaçlarının altına
havai fişeklerin yerleştirilmesine yardım edeyim bari.

KONT

(*Koşarak geri gelir.*)

Bu emri hangi budala verdi sana?

FIGARO

Ne zararı var ki?

KONT

(*Heyecanlı.*)

Kontes rahatsız ya, havai fişekleri nereden görecek? Bun-
ları terasa, odasının tam karşısına yerleştirmek gerek.

FIGARO

Duydun değil mi Gripe-Soleil? Terasa yerleştirilecek.

KONT

Kestane ağaçlarının altınaymış! Aman ne güzel!

(*Giderken kendi kendine.*)

Az kalsın randevumu havaya uçuracaklardı.

13. Sahne

Figaro, Marceline

FIGARO

Bu da karısına pek özen gösterir oldu!

(*Çıkmak ister.*)

MARCELINE

(*Onu durdurarak.*)

Bir şey söylemek istiyorum oğlum. Bir konuda kendimi sana karşı temize çıkarmalıyım. Kapıldığım yanlış bir düşünce beni tatlı karına düşman etti. Bazile'den Suzanne'ın Kont'u sürekli reddettiğini öğrendiğim hâlde, onun bir şekilde Kont'la anlaştığına inanmıştım.

FIGARO

Oğlunuzun bu tür kadınca tepkilerden sarsılacağını sanıyorsanız, onu hiç tanımıyorsunuz demektir. En kurnazı çıksın da beni bunlara inandırsın bakalım, hodri meydan!

MARCELINE

Böyle düşünüyorsan ne mutlu sana sevgili oğlum. Fakat kıskançlık...

FIGARO

... kibrin budala çocuğundan veya bir delinin sanrısından başka bir şey değildir. Ah anneciğim, benim bu konuda... sarsılmaz bir felsefem var. Şayet Suzanne bir gün beni aldatacaksa, onu bugünden affediyorum. İş çok zor olacak çünkü...

(*Arkasını döner ve Fanchette'i fark eder.*)

14. Sahne

Figaro, Fanchette, Marceline

FIGARO

Ne o küçük kuzin... bizi mi dinliyorsunuz?

FANCHETTE

Ah, olur mu hiç! Bunun çok ayıp olduğunu söylerler hep.

FIGARO

Orası kesin. Fakat aynı zamanda faydası da olduğundan insanlar çoğu zaman ikisini birlikte idare ederler.

FANCHETTE

Burada kimse var mı diye bakmaya gelmiştim.

FIGARO

Şuna bak, daha bu yaşta yalancılığa başlamış, seni küçük sahtekâr! Onun burada olamayacağını pekâlâ biliyorsunuz.

FANCHETTE

Kimin?

FIGARO

Chérubin'in.

FANCHETTE

Aradığım o değil ki. Onun nerede olduğunu biliyorum zaten. Ben kuzinim Suzanne'ı arıyorum.

FIGARO

Peki benim küçük kuzinim onu neden arıyor acaba?

FANCHETTE

Size, yani sevgili kuzenime söylememde sakınca yok. – Şey... ona bir iğne teslim etmem gerekiyor.

FIGARO

(Hararetle.)

Bir iğne? Demek bir iğne?.. Peki kimdenmiş fingerdek kız? Daha bu yaşta başlamışsınız alavere dala...

(Kendine hâkim olur, daha yumuşak bir sesle.)

Daha şimdiden giriştiğiniz her işi layığıyla yerine getiri-

yorsunuz Fanchette. Hatta benim güzel kuzinim o kadar nazik ki...

FANCHETTE

Kime sinirleniyor ki şimdi bu? Ben gidiyorum.

FIGARO

(*Onu durdurarak.*)

Dur, dur, şaka yaptım. Bak şimdi, bu Monsenyör'ün Suzanne'a vermeni söylediği, elindeki küçük kâğıda mühür diye takılmış olan iğne. İşte bak, benim durumdan haberim var.

FANCHETTE

Maden biliyordunuz, neden sordunuz ki?

FIGARO

(*Söyleyecek söz bulmaya çalışarak.*)

Monsenyör'ün sana bu talimatı vermek için nasıl kıvrandığını duymak çok eğlenceli olacaktı da ondan.

FANCHETTE

(*Safça.*)

Sizden farklı söylemedi ki o da: *Al bakalım küçük Fanchette, bu iğneyi güzel kuzinine ver ve ona bunun kestane ağaçlarının mührü olduğunu söyle sadece.*

FIGARO

Kestane!..

FANCHETTE

Ağaçları. Aslında şöyle de eklemişti: *Dikkat et, seni kimse görmesin.*

FIGARO

Emre itaat etmek gerek kuzinim. Neyse ki sizi kimse görmedi. O hâlde siz de emri güzelce yerine getirin, Suzanne'a Monsenyör'ün dedikleri dışında hiçbir şey söylemeyin.

FANCHETTE

Niye söyleyeyim ki zaten? Bu da beni çocuk sanıyor.

(*Hoplaya zıplaya çıkar.*)

15. Sahne

Figaro, Marceline

FIGARO

Buna ne diyorsun anneciğim?

MARCELINE

Sen ne diyorsun oğlum?

FIGARO

(Boğulur gibi bir sesle.)

Buna mı?.. Gerçekten de bazı şeyler...

MARCELINE

Demek bazı şeyler varmış! Peki neymiş bunlar?

FIGARO

(Elleri göğsünde.)

Demin duyduğum şey tam şuraya kurşun gibi oturdu.

MARCELINE

(Gülerek.)

Özgüven dolu bu yürek içi hava dolu bir balondan başka bir şey değilmiş demek? Bir iğne her şeyi patlatıverdi!

FIGARO

(Öfkeyle.)

Ama o iğne Monsenyör'ün yerden aldığı iğne anne!

MARCELINE

(Ona biraz önce söylemiş olduklarını hatırlatarak.)

Kıskançlık mı? Ah anneciğim, benim bu konuda... sarsılmaz bir felsefem var. Şayet Suzanne bir gün beni aldatacaksa, onu bugünden affediyorum...

FIGARO

(Heyecanla.)

Ah ama anne, insan nasıl hissediyorsa öyle konuşur. Fakat hâkimlerin en soğukkanlısı kendi davasını savunmak zorunda bırakılmayagörsün, o zaman bak bakalım kanunları güzel güzel açıklayabiliyor mu? – Şimdi anlıyorum havai fişekler konusunda neden o kadar öfkelen-di

ğini! – İğneli güzele gelince, o ve kestane ağaçları bu işten öyle kolay kolay sıyrılamayacaklar! Öfkemi meşru kılacak kadar evli olsam da başka bir kadınla evlenip onu terk edemeyecek kadar da evli değilim henüz...

MARCELINE

Aman ne güzel! Hadi her şeyi küçücük bir şüphe yüzünden yakıp yıkalım! Suzanne'ın seni değil de asıl Kont'u oyuna getirmediği ne malum, söylesene? Onu böyle anlamadan dinlemeden mahkûm edecek bir yanlısını mı gördün? O ağaçların altına gidecek mi acaba? Oraya ne amaçla gidecek? Orada ne diyecek, ne yapacak, bunları biliyor musun? Seni daha sağduyulu sanırdım.

FIGARO

(*Annesinin elini coşkuyla öperek.*)

Haklısın anneciğim, sen hep haklısın, hep, hep haklısın! İnsan tabiatına biraz güvenelim bakalım, sonrasını daha net görürüz. Suçlamadan, harekete geçmeden önce gözlemleyelim. Buluşma yerini biliyorum nasıl olsa. Hoşça kal anneciğim.

(*Çıkar.*)

16. Sahne

MARCELINE

(*Yalnız.*)

Hoşça kal. Ben de yapacağımı biliyorum. Ona engel olduk, şimdi bir de Suzanne'ın ne karıştırdığını öğrenelim bakalım. Daha doğrusu onu uyaralım. Ne tatlı kız o! Ah! Kişisel menfaatler birbirimize düşürmediği zaman biz kadınlar erkeklere karşı birbirimizi kollamaya nasıl da hazırız aslında... Kadın cinsini ezen o gururlu, o korkunç...

(*Gülerek.*)

Ama biraz da dangalak erkek milletine karşı.

V. Perde

*(Kestane ağaçlarıyla dolu bir park,
sağda ve solda iki kulübe, kameriye veya bahçe tapınağı,
dipte şenlik için süslenmiş bir açıklık,
önde bir bahçe koltuğu. Sahne karanlıktır.)*

1. Sahne

FANCHETTE

*(Yalnız, bir elinde iki bisküvi ile bir portakal,
diğer elinde yanmakta olan bir kâğıt fener.)*

Soldaki kulübede demişti bana. İşte burası. Bir de gelmezmiş! Benim kısa rolümü... Mutfaktaki o kötü kalpli insanlar bir portakalla iki bisküviyi çok gördüler! – Kimin için küçük hanım? – Şey efendim, biri için işte... – Ah, o kadınını biz de anladık. – Ne anladınız acaba? Sırf Monsenyör onu görmek istemiyor diye açlıktan ölsün mü yani? – Yine de bütün bunlar bana cüretkâr bir öpücüğe mal olmadı değil!.. Kim bilir? Belki de o bana karşılığını verir.

*(Kendisini incelemekte olan Figaro'yu görerek
bir çığlık atar.)*

Ah!

(Hızla solundaki kulübeye girer.)

2. Sahne

Figaro *üstünde uzun bir pelerin, başında siperini
gözlerine kadar indirdiği büyük bir şapka*yla,
Bazile, Antonio, Bartholo, Brid'oison, Gripe-Soleil,
çok sayıda uşak ve işçi

FIGARO

(*Önce yalnız.*)

Fanchette bu!

(*Sırayla girenleri teker teker süzer, sert bir sesle.*)

İyi akşamlar beyler, iyi akşamlar! Demek hepiniz buradasınız?

BAZILE

Gelmemiz için o kadar ısrar ettin ki.

FIGARO

Saat aşağı yukarı kaçtır?

ANTONIO

(*Havaya bakarak.*)

Ay çıkmış olmalı.

BARTHOLO

İyi de bu karanlık tavırlar neyin nesi? Şu hâlinle fesatçılara benzemişsin!

FIGARO

(*Huzursuzlanarak.*)

Şimdi sizlere soruyorum: Şatoya bir düğün için gelmişsiniz, öyle değil mi?

BRID'OISON

E-e-elbette.

ANTONIO

Aşağıya, parka gidip senin şenliğinin başlama işaretini bekleyecektik.

FIGARO

Buradan öteye gitmeyeceksiniz beyler. Evlendiğim namuslu gelin ile onu bana veren şanlı derebeyini burada, kestane ağaçlarının altında hep beraber tebrik edeceğiz.

BAZILE

(Gün içinde olanları hatırlayarak.)

Ah, ben anladım! Hadi saklanalım o zaman. Bir buluşma söz konusu. Birazdan size her şeyi anlatırım.

BRID'OISON

(Figaro'ya.)

Ge-ge-geri geleceğiz.

FIGARO

Sizi çağırdığım anda hemen koşup gelin. Eğer ilginç bir sahneyle karşılaşmazsanız, işte o zaman Figaro'ya lanet edersiniz.

BARTHOLO

Bilge insan büyüklerin işine karışmaz, bunu unutma.

FIGARO

Unutmam.

BARTHOLO

Onlar bizi mevki olarak üçe katlarlar.

FIGARO

Hiçbir beceri göstermeden hem de, bunu unutuyorsunuz. Fakat şunu da unutmayın: Çekingenliği malum olan kişi bütün düzenbazların elinde oyuncak olur.

BARTHOLO

Çok doğru.

FIGARO

Üstelik ben annemin şerefli adını taşıyorum. Benim adım de Verte-Allure.

BARTHOLO

İçine şeytan kaçmış resmen!

BRID'OISON

Ka-ka-kaçmış, evet.

BAZILE

(Kendi kendine.)

Demek Kont'la Suzanne ben olmadan anlaşmışlar? O zaman bir olay çıksa da beni ilgilendirmez.

FIGARO

(*Uşaklara.*)

Size gelince serseriler, emrimi yerine getirin ve bütün buraları aydınlatın. Yoksa boğazına sarılmak istediğim ölüm adına eğer birinizi kolundan yakalayacak olursam...

(*Gripe-Soleil'in kolunu yakalar.*)

GRİPE-SOLEIL

(*Ağlayıp bağırarak çıkar.*)

Ah, ah, ah! Pis yabani!

BAZİLE

(*Giderken.*)

Tanrı mesut etsin Damat Bey!

(*Çıkarlar.*)

3. Sahne

FIGARO

(*Yalnız, karanlık sahnede dolaşarak, kasvetli bir tavırla.*)

Ey kadın! Kadın! Kadın! Ey zayıf ve kaypak varlık!.. Yaratılmış hiçbir canlı içgüdülerine karşı koyamaz. Seninki kandırmak mıdır söyle!.. Hanımının önünde o kadar ısrar ettiğim hâlde bana ısrarla hayır dedikten sonra, düğünün tam ortasında bana sadakat yemini ettiği sırada!.. Kalles herif, pusulayı okurken nasıl da gülüyordu! Bense salak gibi... Ama hayır Kont Hazretleri, ona sahip olamayacaksınız... ona sahip olamayacaksınız. Zira sırf büyük bir asilzadesiniz diye kendinizi çok akıllı sanıyorsunuz ya!.. Asalet, servet, mevki, makam, bunlar sizi nasıl da gururlandırıyor! Bunca şeye sahip olmak için hayatta ne yaptınız peki? Sadece doğmak zahmetine katlandınız, işte o kadar. Yoksa hayli sıradan bir

adamsınız! Oysa lanet olsun bir de bana bakın. İsimsiz kalabalıkların içinde kaybolmuş olan ben yüzyıllardır bütün İspanya'yı yönetmek için bile ihtiyaç duyulmamış derecede bilgi ve maharet sergilemek zorunda kaldım. Şimdi de kalkmış benimle aşık atmak istiyorsunuz!.. Biri geliyor.. Bu o... Kimse yokmuş. – Gece zifirî karanlık, ben de ahmak koca rolünü oynuyorum. Oysa daha tam koca bile sayılmam!

(*Bir banka oturur.*)

Benim kaderimden daha acayibi görülmüş müdür acaba? Adını sanını bilmediğim birinin oğlu olarak doğdum, eşkıyalar tarafından kaçırıldım, onların âdetlerine göre yetiştirildim. Bundan tiksiniş namuslu bir hayat sürmek istedim ve her yerde reddedildim! Kimya, eczacılık ve cerrahi öğrendim. Oysa büyük bir asilzadenin benim için ortaya koyduğu itibarı bile elime ancak bir baytar neşteri alabilmemi sağladı!¹ – Hasta hayvanlara cefa çektmekten usanıp tamamen farklı bir meslek icra etmek için bodoslama tiyatroya daldım. Keşke boynuma taş bağlasaymışım! Doğu sarayında geçen bir komedi çıkartıyorum. Bir İspanyol yazarı olarak oyunda Muhammed'i çekinmeden eleştirebilirim sanıyorum. Anında nereden çıktığı belli olmayan bir elçi geliyor.. ve Babıali'yi hedef alan dizelerimde İran'ı, Hindistan Yarımadası'nın bir kısmını, bütün Mısır'ı, Barka, Trablus, Tunus, Cezayir ve Fas krallıklarını rencide ettiğimden yakınıyor. Ve bam! Birinin dahi okuma yazma bilmediğine inanmadığım, kürek kemiğimize *Hristiyan köpek* diye küfürler dağlayan Muhammetçi² prenslere yaran-

-
- 1 XVIII. yüzyıl Avrupası'nda berberler aynı zamanda cerrah ve baytardı. (ç.n.)
2 Fransızcada XVI. yüzyıldan XX. yüzyılın başlarına kadar kullanılan "Mahométan" kelimesi "Muhammed'in müridi" anlamına gelmekteydi. Her ne kadar o tarihlerde illa pejoratif anlamda kullanılmamışsa da bugün bu terim küçültücü kabul edilmektedir. Metnin aslına sadık kalmak için aynen çevrilmiştir. (ç.n.)

mak uğruna benim komedim ateşlere atılıyor! – Zekâmı zincire vuramayınca kötü muameleyle intikam almaya başladılar. – Yanaklarım çöktü, sonum yakındı. Peruğuna saplanmış tüyüyle haciz memurunun yaklaşmakta olduğunu görebiliyordum. Titreye titreye bütün kuvvetimi topladım. O sırada zenginliklerin doğası üzerine bir tartışma başlamıştı. Elimde tek kuruş olmasa da bir nesne üzerine fikir yürütmek için illa ona sahip olmak gerekmediğinden, paranın değeri ve net hasılası üzerine bir inceleme yazdım. Anında konduğum at arabasının içinden malum hisara³ ait köprünün beni kabul etmek üzere indirildiğini gördüm ve hisarın girişinde bütün umutlarımı ve özgürlüğümü bıraktım.

(*Ayağa kalkar.*)

Ettikleri onca kötülüğe aldırış dahi etmeyen o üç günlük kodamanlardan birini gözden düşüp de kibri buhar olup uçtuğu zaman elime geçirmeyi nasıl da isterdim! Ona derdim ki... basılı saçmalıklar ancak basımı engellenen yerlerde önem kazanır, eleştiri olmayan yerde övgü de olmaz, önemsiz yazılardan ancak küçük insanlar korkar.

(*Tekrar oturur.*)

Adı sanı meçhul bir mahkûmu beslemekten sıkılıp bir gün beni kapının önüne koydular. İnsan artık hapiste olmasa da yemek yemek zorunda olduğundan, tüy kalemimi bir kez daha yontup etraftan gündemin ne olduğunu öğrendim. Bana ekonomik inzivam sırasında Madrid'de basılı ürünlerin satışına kadar uzanan bir özgürlüğün tesis edildiği ve yazılarımda yetkili makamlar-

3 Adı geçen hisar monarşinin gücünü simgeleyen Paris'teki Bastille Hapishanesi'dir. Bu hapishane 14 Temmuz 1789'da halk tarafından basılıp yıkılacak ve bu baskın Fransız İhtilali'nin en önemli sembollerinden biri olacaktı. Ayrıca Beaumarchais burada Dante'nin şiirinde cehennem kapısına yerleştiği yazıya gönderme yapmaktadır: "Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate" (Siz içeri girenler, bütün umutlarınızı kapıda bırakın). (ç.n.)

dan, dinden, siyasetten, ahlaktan, mevki sahiplerinden, nüfuzlu kurumlardan, operadan, diğer gösteri sanatlarından, herhangi bir şekilde saygınlığa sahip birinden bahsetmedikçe istediğim her şeyi iki üç sansürcünün gözetimi altında basabileceğim söylendi. Bu tatlı özgürlükten istifade etmek için yeni bir siyasi gazete çıkaracağımı duyurdum ve kimse kırılmasın diye adını *Gereksiz Gazete* koydum. Sen misin gazete çıkaran! Eli kalem tutan binlerce zavallı şeytanın bana saldırdığına şahit oldum. Gazetemi yayından kaldırdılar ve bir kez daha işsiz kaldım! – Az kalsın ümitsizliğe düşüyordum ki benim için bir yer ayarladılar. Heyhat, ben o iş için biçilmiş kaftandım, hesap kitaptan anlayan biri gerekiyordu, işi bir dansçı kaptı. Elimde çıkar yol olarak sadece çalıp çırpamak kalmıştı. Ben de Firavun⁴ krupiyesi oldum. Sen işte o zaman gör hâlimi ey ahali! Şehirde pahalı akşam yemekleri yiyordum, *kibar* olarak adlandırılan insanlar bana nazıkçe evlerini açıyor, fakat kazancın dörtte üçünü kendilerine saklıyorlardı. Bu işte yükselebilirdim. Hatta mal mülk edinmek için bilgiden çok beceri gerektiğini bile anlamaya başlamıştım. Fakat etrafımdaki herkes çalıp çırparken benden namuslu olmamı beklediğinden burada da kaybetmeye mahkûndum. Bu kez dünyadan vazgeçtim. Tam yirmi kulaç su beni ölümlü dünyadan ayıracakken iyicil bir tanrı beni ilk mesleğime çağırdı. Alet çantamı ve İngiliz derisinden kayışımı yeniden kuşandım, hayal kurmayı bundan beslenen ahmaklara bırakıp, yaya yol alan için fazla ağır olduğundan utancı da yol ortasında terk edip tıraş ede ede şehir şehir dolaşmaya başladım ve nihayet kaygısızca yaşamaya başladım. Bir asilzade Sevilla'dan geçiyordu, beni

4 Firavun veya Faro. XVIII. yüzyılda çok popüler olan bir Fransız iskambil oyunu. (ç.n.)

tanıdı, ben de onu evlendirdim.⁵ Çabalarım sayesinde karısına kavuşmuş olmasını şimdi benimkini elde etmeye çalışarak ödüllendirmeye kalkıyor! Entrikalar, bu konuda kıyameti koparmalar. Tam bir uçuruma yuvarlanmak ve öz annemle evlenmek üzereyken arka arkaya anama ve babama kavuştum.

(İyice hararete kapılıp ayağa kalkar.)

Bir tartışmadır başladı. Bu sizsiniz, bu o, bu ben, bu sen; yok, biz değiliz. İyi de kim o zaman?

(Düşer gibi yeniden yerine oturur.)

Bu ne tuhaf bir olaylar zinciridir! Bu nasıl başıma gelmiş olabilir? Niye bunlar geldi de başka şeyler gelmedi? Bunları benim alnıma yazan kim? Bilmeden girdiğim bu yolda ilerlemeye mecbur olduğuma ve bir gün bu yoldan istemeden çıkacağıma göre, ben de bu yolu neşemin el verdiğince çiçeklerle donattım. Neşem dediysem, tıpkı diğer şeyler gibi buna da ne kadar sahibim veya hakkında kafa yorduğum bu *Ben* kimdir bilmiyorum. Meçhul parçalardan oluşmuş biçimsiz bir yığın, budala, çelimsiz bir varlık, küçük, çılgın bir hayvan, haz peşinde koşmaya kararlı, eğlenmek için her şeye hazır, yaşamak için ne iş olsa yapan genç bir adam. Kaderin döngüsüne göre kâh efendi kâh uşak. Kibrinden iddialı, mecburiyetten çalışkan, fakat aslında tembel... hem de nasıl! Tehlike anında hatip, gevşemek için şair, duruma göre müzisyen, aşkı delice yaşayan bir âşık. Her şeyi gördüm, her şeyi yaptım, her şeyi tükettim. Sonra bütün hayaller yıkıldı ve ayaklarım suya erdi... Hem de ne ermek!.. Ah Suzanne, Suzanne, Suzanne! Bana nasıl da eziyet ediyorsun!.. Ayak sesleri duyuyorum... Biri geliyor. İşte şimdi dananın kuyruğu kopacak.

(Sağındaki birinci kulisin yakınlarına çekilir.)

5 *Sevilla Berberi*'nde geçen olaylara gönderme. (ç.n.)

4. Sahne

Figaro, Suzanne'ın kıyafetleriyle Kontes,
Kontes'in kıyafetleriyle Suzanne, Marceline

SUZANNE

(Alçak sesle Kontes'e.)

Evet ya, Marceline bana Figaro'nun burada olacağını söyledi.

MARCELINE

Gelmiş bile. Alçak sesle konuş.

SUZANNE

Demek biri bizi dinlerken öteki benimle buluşmaya gelecek. Öyleyse başlayalım bakalım.

MARCELINE

Söylenenlerin tek kelimesini dahi kaçırmamak için ben de şu kulübeye saklanayım.

(Fanchette'in olduğu kulübeye girer.)

5. Sahne

Figaro, Kontes, Suzanne

SUZANNE

(Yüksek sesle.)

Hanımfendi titriyorlar! Yoksa üşüdüler mi?

KONTES

(Yüksek sesle.)

Gece serin. Ben içeri geçeceğim.

SUZANNE

(Yüksek sesle.)

Hanımfendi'nin bana ihtiyacı yoksa, biraz şu ağaçların altında hava almak isterim.

KONTES

(Yüksek sesle.)

Üstün başın çiy olacak.

SUZANNE

(Yüksek sesle.)

Ben hazırlıklıyım.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Ah, evet ya! Çiy için hazırlıklısındır sen!

(Suzanne, Figaro'nun karşısına denk gelen kulisin yakınlarına çekilir.)

6. Sahne

Figaro, Chérubin, Kont, Kontes, Suzanne

(Figaro sahne önünün bir tarafında,

Suzanne diğer tarafında durmaktadır.)

CHÉRUBIN

(Subay kıyafetiyle neşeli bir sesle
romansın melodisini söyleyerek gelir.)

La, la, la, vs.

Bir vaftiz annem vardı benim

Tapmaktan vazgeçemediğim.

KONTES

(Kendi kendine.)

Küçük uşak!

CHÉRUBIN

(Durur.)

Burada biri var. Hemen küçük Fanchette'imın yanına sığınayım... Ama bu bir kadın!

KONTES

(Dinler.)

Ah yüce Tanrım!

CHÉRUBIN

(Eğilip karanlığın içine bakarak.)

Doğru mu görüyorum? Alaca karanlıkta belli belirsiz görünen tüylü tacına bakılırsa, bence bu Suzanne'cık.

KONTES

(Kendi kendine.)

Ya Kont şimdi gelirse!

(Kont dipte belirir.)

CHÉRUBIN

(Yaklaşır, karşı koymaya çalışan Kontes'in elini tutar.)

Evet, bu Suzanne dedikleri o tatlı kız olmalı! Ah ama ben bu yumuşacık elden, bu ani titremelerden, bilhassa pır pır atan kalbimden anlamaz olur muyum hiç?

(Kontes'in elini kalbine götürmek ister, Kontes elini çeker.)

KONTES

(Alçak sesle.)

Gidin buradan.

CHÉRUBIN

Şayet seni bu parka, tam da saklandığım yere getiren merhamet duygusu ise...

KONTES

Birazdan Figaro gelecek.

KONT

(İlerlerken kendi kendine.)

O gördüğüm Suzanne değil mi?

CHÉRUBIN

(Kontes'e.)

Figaro'dan korkmuyorum, zira senin beklediğin o değil.

KONTES

Kimmiş peki?

KONT

(Kendi kendine.)

Yanında biri var.

CHÉRUBIN

Bu sabah ben koltuğun arkasındayken seninle buluşmak isteyen Monsenyör'dü ya, seni sahtekâr!

KONT

(*Kendi kendine öfkeyle.*)

Yine şu lanet uşak!

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Bir de dinlemek ayıptır derler!

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Küçük gevezel!

KONTES

(*Uşğa.*)

Rica ediyorum gidin buradan.

CHÉRUBIN

İtaatkârlığının ödülünü almadan olmaz ama.

KONTES

(*Ürkmüş.*)

Ne ima etmeye çalışıyorsunuz?

CHÉRUBIN

(*Ateşli.*)

Önce kendi hesabına yirmi öpücük, sonra güzel hanımın hesabına yüz öpücük isterim.

KONTES

Bu ne cüret!

CHÉRUBIN

Evet ya, sonunda cüret ediyorum işte! Sen Monsenyör'leyken onun yerini alıyorsun, ben de senin yanındayken Kont'un yerini alıyorum. Bu işte en çok zarar gören taraf da Figaro oluyor.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Bak sen şu küçük eşkıyaya!

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Tam uşak hinliği!

(Chérubin Kontes'i öpmek isterken, Kont ikisinin arasına girer ve öpücük Kont'a denk gelir.)

KONTES

(İçeri girerek.)

Ah! Aman Tanrım!

FIGARO

(Öpücük sesini duyup kendi kendine.)

Ne de masum bir güzelle evlenmişim meğer!

(Dinler.)

CHÉRUBIN

(Elleriyle Kont'un kıyafetlerini yoklayarak kendi kendine.)

Ama bu Monsenyör!

(Fanchette ile Marceline'in olduğu kulübeye kaçar.)

7. Sahne

Figaro, Kont, Kontes, Suzanne

FIGARO

(Yaklaşarak.)

Ben şimdi...

KONT

(Uşakla konuştuğunu sanarak.)

Bir öpücük daha kondurmayacağınıza göre...

(Uşağa tokat attığını düşünerek

Figaro'ya tokat atar.)

FIGARO

(Tokadı yiyerek.)

Ah!

KONT

... Şunu yiyin bakalım!

FIGARO

(Yanağını ovuşturarak uzaklaşırken kendi kendine.)

Dinlemek her zaman o kadar fayda getirmiyormuş meğer.

SUZANNE

(Diğer tarafta yüksek sesle gülerek.)

Ha ha ha ha!

KONT

(Suzanne zannettiği Kontes'e.)

Şu uşağı da anlamak mümkün değil! Olabilecek en okkalı tokadı yiyor, sonra da kahkahalar atarak kaçıyor.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Asıl benim tokadımı yese...

KONT

Bu nasıl iş canım? Ben onunla karşılaşmadan tek adım bile atamayacak mıyım?..

(Kontes'e.)

Ama bırakalım şimdi bu zırvalıkları. Seni burada bulmaktan duyduğum saadet bozulmasın.

KONTES

(Suzanne'ın sesini taklit ederek.)

Beni burada bulmayı ümit ediyor muydunuz yani?

KONT

O dâhiyane pusulandan sonra evet!

(Kontes'in elini tutar.)

Ama sen titriyorsun.

KONTES

Demin çok korktum da.

KONT

Demin senin yerine aldığım öpücüğü sana iade etmeyecek değilim.

(Kontes'i alnından öper.)

KONTES

Bu ne laubalilik!

FIGARO

(Kendi kendine.)

Aşüfte!

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Çok hoş!

KONT

(*Karısının elini tutarak.*)

Ama bu nasıl zarıf, nasıl yumuşacık bir eldir. Keşke Kontes'in elleri de bu kadar güzel olsa!

KONTES

(*Kendi kendine.*)

Ah, niyeti nasıl da bozmuş!

KONT

Onda böyle sıkı, böyle tombul kollar var mı? Ya bu güzel, afacan parmaklar?

KONTES

(*Suzanne'ın sesiyle.*)

Öyleyse aşk...

KONT

Aşk mı? .. Aşk kalbin masalından başka bir şey değildir. Kalbin asıl hikâyesi hazdır ve beni senin dizlerinin dibine getiren de işte bu.

KONTES

Artık onu sevmiyor musunuz yani?

KONT

Onu çok seviyorum. Fakat üç senelik beraberlik evliliği o kadar resmî bir hâle getirdi ki!

KONTES

Onda ne olsun isterdiniz?

KONT

(*Onu okşayarak.*)

Sende olanı güzelim...

KONTES

Neymiş o, söyleyin ama.

KONT

Ne bileyim. Tavırlarının daha değişken olmasını belki,

daha canlı olmasını. Aşk büyüsünü yaratan o adını koyamadığım şeyi. Ara sıra reddedilmeyi belki, ne bileyim ben! Karılarımız bizi severek her şeyi yerine getirdiklerini sanıyorlar. Bir kez de sevdiler mi aynı şekilde sevmeye devam ediyorlar. Hem de ne sevmek! Sürekli olarak, bıkmadan usanmadan o kadar hoşgörölü, o kadar nazık davranıyorlar ki bir akşam bir de bakıyorsun saadet aradığın yerde bukkınlıkla kalakalmışsın.

KONTES

(Kendi kendine.)

Ah, bu bana ders olsun!

KONT

Aslına bakarsan bu konuyu çok düşündüm, Suzanne'cığım. Şayet karılarımızda bulamadığımız hazzı başkalarında arıyorsak, bunun nedeni onların bizim ilgimizi devam ettirme, aşkı tazeleme, onlara sahip olmanın büyüsünü çeşitliliğin büyüsüyle canlı tutma becerisini yeterince taşımamaları.

KONTES

(Öfkeli.)

Demek bütün iş kadınlara düşüyor öyle mi?

KONT

(Gülerek.)

Erkeğe iş düşmediği kesin. Doğanın gidişatını değiştirmemiz mümkün mü? Bize düşen onları elde etmek, onlara düşense...

KONTES

Onlara düşen?

KONT

Bizi ellerinde tutmak. Bunu hep unutuyorlar.

KONTES

Ben unutmayacağım.

KONT

Ben de.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Ben de.

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Ben de.

KONT

(*Karısının elini tutarak.*)

Burası yankı yapıyor, daha alçak sesle konuşalım. Senin bunları düşünmeye ihtiyacın yok. Aşk seni öyle özene bezene, öyle canlı, öyle güzel yaratmış ki! Biraz kaprisle metreslerin en sinir bozucusu olup çıkarsın!

(*Omı alnından öper.*)

Suzanne'ım, bir Kastilyalı sözünün eridir. Bana bahsettiğin bu enfes an için işte sana artık sahip olmadığım bir hakkı geri almak için söz vermiş olduğum altınlar. Fakat bu ana katmaya tenezzül ettiğin zarafet o kadar eşsiz ki bunlara aşkının nişanesi olarak taşıyacağın bu pırlantayı da ekliyorum.

KONTES

(*Saygıyla eğilerek.*)

Suzanne hepsini seve seve kabul ediyor.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Bundan daha aşüftesi görülmüş müdür!

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Fazla mal göz çıkarmaz.

KONT

(*Kendi kendine.*)

Kız meğer çıkarıcıymış, böylesi daha iyi.

KONTES

(*Dip tarafa bakarak.*)

Meşaleler görüyorum.

KONT

Senin düğünün için hazırlık yapıyorlar. Onlar geçene kadar bir süre için şu kulübelerden birine girelim.

KONTES

Işık olmadan mı?

KONT

(Onu tatlı bir tavırla sürükleyerek.)

Işığa ne gerek var? Kitap okuyacak değiliz ki.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Kız içeri giriyor gerçekten! Bunu tahmin etmeliydim.

(İlerler.)

KONT

(Arkasını dönerek ve sesini kalınlaştırarak.)

Kim geçti oradan?

FIGARO

(Öfkeyle.)

Geçmek ki? Özellikle geldim ben.

KONT

(Alçak sesle Kontes'e.)

Bu Figaro!

(Kaçar.)

KONTES

Ben de sizinle geliyorum.

*(Kontes sağındaki kulübeye girerken,
Kont dipteki koruda gözden kaybolur.)*

8. Sahne

Figaro, Suzanne karanlıkta.

FIGARO

*(Hâlâ Suzanne zannettiği Kontes ile Kont'un
nereye gittiğini görmeye çalışarak.)*

Artık hiç ses gelmiyor, içeri girdiler, ben de burada kaldım.

(Değişmiş bir sesle.)

Siz paralı casuslar tutan, aylarca küçücük bir şüphenin etrafında dönüp dolaşıp bir türlü emin olamayan beceriksiz kocalar, ne diye beni örnek almazsınız? Daha ilk günden karımı takip edip kulak kabarttım ve tek hamlede bütün gerçeği öğreniverdim. Aman ne güzel! Artık şüphe falan yok. Neyin ne olduğunu çok iyi biliyorum.

(Hararetli hararetli yürüyerek.)

Neyse ki bu durum hiç umurumda değil, ihaneti beni hiçbir şekilde etkilemiyor. Onları nihayet yakaladım.

SUZANNE

(Karanlığın içinde yavaşça ilerleyerek.)

(Kendi kendine.)

O şüpheleri sana ödetmesini bilirim ben.

(Kontes'in sesiyle.)

Kim var orada?

FIGARO

(Çılgın gibi.)

Kim varmışmış orada? Hiç doğmamış olmayı dileyen bir adam...

SUZANNE

(Kontes'in sesiyle.)

Ah, ama bu Figaro!

FIGARO

(Başını kaldırıp canlı sesle.)

Kontes Hazretleri!

SUZANNE

Alçak sesle konuşun.

FIGARO

(Hızla.)

Ah Hanımefendi, sizi buraya Tanrı gönderdi! Monsenyör şu an nerede biliyor musunuz?

SUZANNE

O nankörden bana ne? Asıl sen şunu söyle...

FIGARO

(Daha da hızla.)

Peki ya Suzanne, karım, o şu an nerede biliyor musunuz?

SUZANNE

Alçak sesle konuşsanıza canım!

FIGARO

(Çabucak.)

Pek erdemli sandığımız, mahcupları oynayan Suzanne'cık var ya! İkisi şu an içeride birlikteler. Adamları çağıracağım.

SUZANNE

*(Eliyle Figaro'nun ağzını kapatırken
bir an sesini değiştirmeyi unutur.)*

Sakın ha!

FIGARO

(Kendi kendine.)

Ama bu Suzanne! Goddam!

SUZANNE

(Kontes'in sesiyle.)

Endişeli görünüyorsunuz.

FIGARO

(Kendi kendine.)

Hain kız! Demek beni oyuna getirecektin!

SUZANNE

İntikamımızı almamız gerek Figaro.

FIGARO

Bunu çok mu arzu ediyorsunuz?

SUZANNE

Aksi kadınlığımı sığmaz! Fakat erkeklerin bu konuda yüzlerce yöntemi var zaten.

FIGARO

(Sır verir gibi.)

Hanımfendi, bu işte herkese ihtiyaç var. Üstelik kadınların yöntemi... hepsine bedeldir.

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Onu bir güzel pataklayacağım.

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Tam düğün eğlencesi...

SUZANNE

Aşkın çeşnilendirmediği bir intikam nedir ki?

FIGARO

Aşk yokmuş gibi gördüğünüzde bile emin olun saygı kisvesi altında bir yere saklanmıştı o.

SUZANNE

(*Öfkeli.*)

Bu düşüncenizde samimi misiniz bilmiyorum, fakat dile getirme tarzınızın zarif olmadığı kesin.

FIGARO

(*Komik bir hararetle, diz çökerek.*)

Ah Hanımefendi, size tapıyorum. Zamana, mekâna, koşullara bir bakın ve bırakın yakarışımda eksik olan zarafeti içinizdeki kırgınlık tamamlasın.

SUZANNE

(*Kendi kendine.*)

Elim nasıl da karıncalanıyor!

FIGARO

(*Kendi kendine.*)

Kalbim küt küt atıyor.

SUZANNE

Fakat Beyefendi, hiç düşündünüz mü...

FIGARO

Evet Hanımefendi, düşündüm.

SUZANNE

Öfkede ve aşhta...

FIGARO

... işini yarına bırakan her şeyi kaybeder. Eliniz Hanımefendi!

SUZANNE

(*Ona tokat atarak, doğal sesiyle.*)

Al sana elim!

FIGARO

Ah! *Demonio!*⁶ O nasıl tokat öyle!

SUZANNE

(*Ona ikinci bir tokat atarak.*)

Nasıl tokat ha! Peki ya bu nasıl?

FIGARO

*Ques-à-quo?*⁷ canım? Hay lanet, bugün tokat günü müdür nedir?

SUZANNE

(*Sarf ettiği her cümlede ona vurarak.*)

Ques-à-quo ha? Suzanne... Al sana, bu şüphelerin için, bu intikam ve ihanet oyunların, çevirdiğin dolaplar, ettiğin hakaretler, kurduğun planlar için. Bu sabah bahsettiğin aşk bu muymuş şimdi söyle bakalım?

FIGARO

(*Ayağa kalkarken gülererek.*)

Santa Barbara! Elbette bu, ta kendisi. Ey saadet! Ey mutluluk! Ey yüz kere, bin kere mesut Figaro! Hadi vur sevgilim, hiç usanma! Fakat her tarafımı morarttıktan sonra dur ve bir kadın tarafından dövülen dünyanın bu en talihli adamına bir bak Suzanne'cığım.

SUZANNE

Dünyanın en talihli adamıymış! Seni sahtekâr, laf cambazlıklarıyla Kontes'i baştan çıkarmaya çalışmıyor da değildin hani. Neredeyse kim olduğumu unutup onun adına sana evet diyecektim.

FIGARO

Ben senin o güzel sesini hiç tanımaz olur muyum?

6 (İt.) İblis. (ç.n.)

7 (Provans lehçesinde) Bu da ne? (ç.n.)

SUZANNE

(Gülerek.)

Beni tanıdın mı? Ah ama ben sana gününü göstereceğim!

FIGARO

Adamı hem bir güzel patakla hem de kin tut, tam kadınlara göre bir davranış! Peki ama söylesene, ben onunlasın zannederken hangi güzel tesadüf seni burada karşıma çıkardı? Beni yanılgıya düşüren bu kıyafetlerin nasıl oldu da safiyetini kanıtladı?

SUZANNE

Asıl saf olan sensin! Geldin başkası için kurulan tuzağa düştün! Ne yani, bir tilki yakalayalım derken iki tane yakaladıysak kabahat bizde mi?

FIGARO

Diğerini kim yakaladı peki?

SUZANNE

Karısı.

FIGARO

Karısı mı?

SUZANNE

Karısı.

FIGARO

(Çılgın gibi.)

Ah Figaro, sen git de kendini bir yerden at! Bunu nasıl akıl edemedin... – Karısı ha? Vay kadının kırk bin kere üstün fendi vay! – O hâlde demin duyduğum öpücükler...

SUZANNE

Hanımefendi'ye gitti.

FIGARO

Peki ya uşağınki?

SUZANNE

(Gülerek.)

Beyefendi'ye.

FIGARO

Peki ya daha önce, koltuğun arkasındaki?

SUZANNE

(*Gülerek.*)

Kimseye.

FIGARO

Bundan emin misin?

SUZANNE

(*Gülerek.*)

Bak tokat geliyor ama Figaro!

FIGARO

(*Suzanne'ın ellerini öperek.*)

Senin tokatların mücevher sayılır. Fakat Kont'tan yediğim tokat kitabına uygundu.

SUZANNE

Harika, hadi bakalım, şimdi af dile.

FIGARO

(*Söylediklerini bir bir yerine getirerek.*)

Çok doğru! Hadi diz çökelim, iyice eğilelim, karın üstü yerlere kapanalım.

SUZANNE

(*Gülerek.*)

Ah zavallı Kont! Ne çekti adamcağız...

FIGARO

(*Dizlerinin üstünde doğrularak.*)

... kendi karısını fethetmek için!

9. Sahne

*Kont sahnenin dip tarafından girer
ve sağındaki kulübeye doğru gider, Figaro, Suzanne*

KONT

(*Kendi kendine.*)

Onu boşuna korulukta arayıp duruyorum. Belki de buraya girmiştir.

SUZANNE

(Alçak sesle Figaro'ya.)

Bu o.

KONT

(Kulübenin kapısını açarak.)

Suzanne'cığım, içeride misin?

FIGARO

(Alçak sesle.)

Hâlâ onu arıyor. Oysa ben sanmıştım ki...

SUZANNE

(Alçak sesle.)

Onu tanımamış.

FIGARO

İşini bitirelim mi, ne dersin?

(Suzanne'ın elini öper.)

KONT

(Arkasını dönerek.)

Kontes'in ayaklarının dibinde bir adam!.. Ah! Silahım da yok!

(İlerler.)

FIGARO

(Sesini değiştirerek ayağa kalkar.)

Bağışlayın Hanımefendi, her zamanki randevumuzun düğüne denk geldiğini düşünemedim.

KONT

(Kendi kendine.)

Sabahleyin odadaki adam bu.

(Eliyle alınma vurur.)

FIGARO

(Devam ederek.)

Fakat bu kadar saçma bir pürüzün keyfimize engel olacağını söylemeyin lütfen.

KONT

(Kendi kendine.)

Katliam! Ölüm! Cehennem!

FIGARO

(Suzanne'ı kulübeye doğru götürerek.)

(Alçak sesle.)

Küfrediyor.

(Yüksek sesle.)

Hadi acele edelim Hanımefendi, bu sabah pencereden atlamama neden olan talihsiz olayı telafi edelim.

KONT

(Kendi kendine.)

Ah, her şey nihayet açığa çıktı.

SUZANNE

(Solundaki kulübenin yakınında.)

İçeri girmeden önce kimse bizi takip etmiş mi bir bakın.

(Figaro onu alnından öper.)

KONT

(Haykırarak.)

İntikam!

(Suzanne daha önce Fanchette, Marceline ve

Chérubin'in girmiş olduğu kulübeye kaçar.)

10. Sahne

Kont, Figaro

(Kont Figaro'nun kolunu yakalar.)

FIGARO

(Aşırı korkmuş numarası yaparak.)

Efendimiz!

KONT

(Onu tanır.)

Ah seni namussuz, demek sensin! Hey, kimse yok mu?

Biri buraya gelsin!

11. Sahne

Pédrille, Kont, Figaro

PÉDRILLE

(Botlarryla.)

Monsenyör, nihayet sizi bulabildim.

KONT

Çok iyi, bu Pédrille. Yalnız mısınız?

PÉDRILLE

Sevilla'dan dörtmala döndüm.

KONT

Yanıma gel ve avazın çıktığı kadar bağır!

PÉDRILLE

(Avazı çıktığı kadar bağırarak.)

Uşaktan eser yoktu. Buyurun paket de burada.

KONT

(Onu iterek.)

Hay geri zekâlı!

PÉDRILLE

Ama Monsenyör bağırmamı söylediler.

KONT

(Figaro'yu tutmaya devam ederek.)

Adam çağır diye bağır dedim ben sana. – Hey, kimse yok mu? Sesimi duyan gelsin!

PÉDRILLE

Figaro da ben de buradayız. Başınıza ne kötülük gelebilir?

12. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes,
Brid'oison, Bartholo, Bazile, Antonio, Gripe-Soleil,
ellerinde meşalelerle bütün davetliler

BARTHOLO

(Figaro'ya.)

Gördüğün gibi, sen çağırır çağırmaz...

KONT

(*Solundaki kulübeyi göstererek.*)

Pédrille, sen şu kapıyı tut.

(*Pédrille kapıya gider.*)

BAZILE

(*Alçak sesle Figaro'ya.*)

Onu Suzanne'la mı yakaladın?

KONT

(*Figaro'yu göstererek.*)

Şimdi beni dinleyin vassallerim. Bu adamın etrafını sarın.

Kılına zarar gelirse bana hesap verirsiniz.

BAZILE

Ha ha!

KONT

(*Öfkeli.*)

Susun!

(*Figaro'ya buz gibi bir sesle.*)

Şimdi beyefendi, sorularıma cevap verecek misiniz?

FIGARO

(*Soğuk bir sesle.*)

Kendimi bundan nasıl muaf tutabilirim Monsenyör? Burada kendiniz dışında herkese sözünüz geçiyor ne de olsa.

KONT

(*Kendini tutarak.*)

Kendim dışında mı?

ANTONIO

İşte laf çarpmak diye ben buna derim!

KONT

(*Yeniden öfkelenerek.*)

Hayır ama öfkemi daha da artırabilecek tek bir şey varsa, o da herifçioğlunun bu yapmacık soğukkanlı tavrı.

FIGARO

Biz anlamadıkları birtakım menfaatler uğruna insanları ve birbirlerini öldüren askerler gibi miyiz canım? Ben niçin öfkelenmem gerektiğini bilmek isterim.

KONT

(Kendini kaybederek.)

Kuduracağım!

(Kendini tutarak.)

Ey bilmiyormuş numarası yapan siz iyi insan evladı, bari sizi bu kulübeye hangi hanımın getirdiğini söyleme lütfunda bulunur musunuz bize?

FIGARO

(Kurnaz bir tavırla diğer kulübeyi göstererek.)

Şu kulübeye mi?

KONT

(Hızla.)

Hayır, bu kulübeye.

FIGARO

(Soğuk bir tavırla.)

Ha o zaman başka. Beni hususi iyilikleriyle şereflendirmiş genç bir kadın.

BAZİLE

(Şaşırmuş.)

A-ah!

KONT

(Hızla.)

Onu duydunuz değil mi beyler?

BARHTOLO

(Şaşırmuş.)

Duyduk.

KONT

(Figaro'ya.)

Peki bu genç kadının bildiğiniz başka bir bağı var mı?

FIGARO

(Soğuk bir tavırla.)

Büyük bir asilzadenin kendisiyle bir zaman ilgilendiğini biliyorum. Fakat ya onu ihmal ettiği için ya da beni başkalarına tercih ettiği için bugün beni seçmiş durumda.

KONT

(*Hararetle.*)

Seni mi seç...

(*Kendini tutarak.*)

Adam hiç olmazsa dürüst. Zira itiraf ettiği şeyi ben suç ortağının kendi ağzından duydum, beyler, size yemin ederim.

BRID'OISON

(*Hayretler içinde.*)

Su-su-suç ortağı mı?

KONT

(*Hiddetle.*)

Şimdi, eğer kişinin şerefi alenen lekeleniyse, o da intikamını aynı şekilde almalıdır, öyle değil mi?

(*Kulübeden içeri girer.*)

13. Sahne

Kont haricinde bir önceki sahnede yer alan herkes

ANTONIO

Çok doğru.

BRID'OISON

(*Figaro'ya.*)

Di-di-diğerinin karısını kim aldı peki?

FIGARO

(*Gülerek.*)

O zevke kimse nail olamadı.

14. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes, Kont, Chérubin

KONT

(*Henüz kimsenin göremediği birini kulübeden dışarıya sürükleyerek.*)

Karşı koymanız boşuna, işiniz bitti Hanımefendi. Kader anı geldi çattı!

(Sürüklediği kişiye bakmadan çıkar.)

FIGARO

(Haykırır.)

Chérubin!

KONT

Uşak!

BAZİLE

Ha ha!

KONT

(Kendini kaybederek.)

(Kendi kendine.)

Hep şu içine şeytan kaçmış uşak!

(Chérubin'e.)

Ne işiniz vardı kulübede?

CHÉRUBIN

(Çekinglen.)

Bana emrettiğiniz gibi saklanıyordum.

PÉDRİLLE

Atı boşuna telef ettik desenize!

KONT

Sen gir Antonio. Şerefimi lekeleyen o namussuzu yargıcının huzuruna getir.

BRID'OISON

A-a-aradığımız Hanımefendi mi?

ANTONIO

Hah al işte, sizi bize Tanrı gönderdi! Zaten işiniz de bu değil mi...

KONT

(Hiddetle.)

Gir hadi.

(Antonio içeri girer.)

15. Sahne

Antonio haricinde bir önceki sahnede yer alan herkes

KONT

Uşağın içeride yalnız olmadığını göreceksiniz beyler.

CHÉRUBIN

(Çekinglen.)

Duyarlı bir insan acısını biraz olsun hafifletmemiş olsaydı kaderim gerçekten çekilmez olurdu.

16. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes, Antonio, Fanchette

ANTONIO

(Henüz kimsenin göremediği birini
kolundan sürükleyerek.)

Hadi Hanımefendi, dışarı çıkmak için bu kadar naz yapmanıza gerek yok. Ne de olsa hepimiz içeri girdiğinizi biliyoruz.

FIGARO

(Haykırarak.)

Küçük kuzin!

BAZILE

Ha ha!

KONT

Fanchette!

ANTONIO

(Döner ve haykırır.)

Hay ben böyle işe! Bütün bu kargaşaya kendi kızımın neden olduğunu herkese göstermek için beni seçmeniz de çok hoş oldu doğrusu Monsenyör!

KONT

(Hiddetle.)

Kızın içeride olduğunu başka kim biliyordu?

(İçeri girmek ister.)

BARTHOLO

(Önüne geçerek.)

Kont Hazretleri, izin verin ben gireyim. Olay çok karışık.
Ben hiç olmazsa soğukkanlıyım.

(İçeri girer.)

BRID'OISON

Bu ne-ne-ne karışık bir iş böyle.

17. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes, Marceline

BARTHOLO

(Konuşarak çıkar.)

Hiç korkmayın Hanımefendi, kimse size zarar vermeyecek. Ben kefilim.

(Döner ve haykırır.)

Marceline!

BAZILE

Ha ha!

FIGARO

(Gülerek.)

Ha ha, ne kadar çılgınca! Annem de mi oradaymış?

ANTONIO

Var mı artıran!

KONT

(Çileden çıkmış.)

Bana ne canım ondan? Asıl Kontes...

18. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes, yüzünü yelpazeyle
kapatarak Suzanne

KONT

... Ah, işte geldi!

(Onu hışımlla kolundan tutarak.)

Şimdi söyleyin beyler, bu alçak kadının cezası...

(Suzanne başı öne eğik vaziyette diz çöker.)

KONT

Hayır, hayır.

(Figaro Kont'un diğer yanında diz çöker.)

KONT

(Daha güçlü bir sesle.)

Hayır, hayır.

(Marceline Kont'un önünde diz çöker.)

KONT

(Daha güçlü bir sesle.)

Hayır, hayır.

(Brid'oison dışında herkes diz çöker.)

KONT

(Kendini kaybederek.)

Yüz kişi de diz çökse hayır!

19. Sahne

Bir önceki sahnede yer alan herkes, Kontes

KONTES

(Kulübeden dışarı çıkar ve diz çöker.)

Hiç olmazsa beni kırmayın.

KONT

(Kontes'e ve Suzanne'a bakarak.)

Ah, bu da ne böyle?

BRID'OISON

(Gülerek.)

Vay canına, ama bu-bu-bu Hanımefendi.

KONT

(Kontes'i ayağa kaldırmak isteyerek.)

Nasıl olur Kontes, bu siz misiniz?

(*Yalvaran bir sesle.*)

Ancak genel bir af bu...

KONTES

(*Gülerek.*)

Benim yerimde siz olsanız *Hayır, hayır* derdiniz. Fakat ben bugün üçüncü kez hiçbir koşul öne sürmeksizin affediyorum.

(*Ayağa kalkar.*)

SUZANNE

(*Ayağa kalkar.*)

Ben de.

MARCELINE

(*Ayağa kalkar.*)

Ben de.

FIGARO

(*Ayağa kalkar.*)

Ben de. Ama burası yankı yapıyor!

(*Herkes ayağa kalkar.*)

KONT

Yankı ha! – Onlara oyun oynayayım derken, meğer onlar beni çocuk yerine koymuş!

KONTES

(*Gülerek.*)

Bu duruma üzülmeğin Kont Hazretleri.

FIGARO

(*Şapkasıyla dizlerini silerek.*)

Bir elçi için böyle bir gün alıştırmaya yerine geçer!

KONT

(*Suzanne'a.*)

Peki o iğneyle kapatılmış pusula...

SUZANNE

Onu Hanımefendi yazdırdı.

KONT

O hâlde cevabı da ona vermek gerek.

(*Kontes'in elini öper.*)

KONTES

Herkes kendisine ait olanı alacak.

(*Para kesesini Figaro'ya, pırlantayı Suzanne'a verir.*)

SUZANNE

(*Figaro'ya.*)

Bir drahoma daha!

FIGARO

(*Eliyle para kesesine vurarak.*)

Bu da üçüncüsü! Fakat bunu koparmak zor oldu doğrusu!

SUZANNE

Tıpkı düğünümüz gibi.

GRİPE-SOLEIL

Peki ya gelinin jartiyeri – onu ben alabilir miyimdir?⁸

KONTES

(*Onca zamandır göğsünde saklamakta olduğu kurdeleyi çıkarıp yere atar.*)

Jartiyer mi? Diğer kıyafetlerin arasındaydı o da. İşte burada.

(*Düğüne katılan genç erkekler yere atlar.*)

CHÉRUBIN

(*Daha atik davranarak kurdeleyi kapar.*)

Bunu isteyen önce benimle dövüşür!

KONT

(*Gülerek, uşağa.*)

Siz ki son derece alingan bir beyefendisinizdir, deminki tokatta bu kadar gülecek ne buldunuz?

CHÉRUBIN

(*Geri çekilip kılıcını yarı yarıya çekerek.*)

Tokat mı, bana mı Albayım?

FIGARO

(*Komik bir öfkeyle.*)

⁸ Fransa'da eski bir geleneğe göre düğünde gelin jartiyerini davetlilerden birine verirdi. (ç.n.)

Ona atılan tokadı ben yedim. Büyüklerin adaleti ancak bu kadar işte!

KONT

(*Gülerek.*)

Sana mı denk geldi? Ha ha ha ha! Siz ne diyorsunuz bu işe sevgili Kontes?

KONTES

(*Düşüncelere dalmışken kendine gelip duygulu bir tavırla.*)

Ah, evet sevgili Kont, ebediyen ve koşulsuz olarak evet.

KONT

(*Hâkimin omzuna vurarak.*)

Peki ya siz Don Brid'oison, sizin hükmünüz nedir?

BRID'OISON

Gö-gö-gördüklerim konusunda mı Kont Hazretleri?.. Doğrusu ne diyeceğimi bi-bi-bilemiyorum. Hükmüm bundan ibaret.

HEPSİ BİRDEN

Hüküm diye buna denir işte!

FIGARO

Fakirken hor görülüyordum. Biraz zekâ gösterince herkesin nefretini kazandım. Şimdi ise güzel bir eş ve servetle...

BARTHOLO

(*Gülerek.*)

Herkes sana kucak açacak.

FIGARO

Bu mümkün mü?

BARTHOLO

Onları iyi tanırım.

FIGARO

(*Seyircileri selamlayarak.*)

Karıma ve servetime dokunmadıkça herkesin başımın üstünde yeri var.

(*Vodvilin ritornellosu çalınır, notaları mevcuttur.*)

VODVİL

BAZİLE

1. Kıta

Üç drahoma, harikulade bir gelin
Bir kocaya başka ne gerek!
Tüyü bitememiş bir uşakla derebeyini
Kıskanır ancak bir ahmak.
İyisi mi Latinlerin sözüne kulak ver sen:
Becerikli insan yolunu bulur her zaman.

FIGARO

Biliyorum...

(*Şarkı söyleyerek.*)

*Gaudeant bene nati!*⁹

BAZİLE

Hayır...

(*Şarkı söyleyerek.*)

*Gaudeant bene servetli!*¹⁰

SUZANNE

2. Kıta

Koca yeminini bozsun
O böbürlenir, herkes güler;
Karısı bir yaramazlık etsin
Koca suçlar, herkes cezalandırır.
Bu saçma adaletsizliğin
Bilir misiniz sebebi nedir?
Zira güçlüler her zaman haklıdır. (*Bis.*)

9 (Lat) Soylu doğanlar mesuttur. (ç.n.)

10 Beaumarchais burada Latince “nati” (doğanlar) ile Fransızca “nanti” (varlıklı) sözcüğünü değiştirerek kelime oyunu yapmıştır. (ç.n.)

FIGARO

3. Kıta

Jean Jeannot, gülünç kiskanç,
Kadın ile huzuru birleştirmek istemiş;
Vahşi bir köpek satın almış,
Salmış evden içeri.
Köpek koşmuş, herkesi ısırılmış,
Bir tek onu satan âşığı bırakmış. (Bis.)

KONTES

4. Kıta

Kendi kendine kefil, gururlu kadın
Artık sevmez kocasını;
Sadakatsiz bir başkası
Olmadığına yeminler eder kocasından başkası.
En mantıklısı ise, heyhat!
İlişkisine özen gösterip de
Hiçbir şeyden emin olmayandır. (Bis.)

KONT

5. Kıta

Taşralı bir kadın
Görev bilinci yüksek
Çok az şey elde eder.
Yaşasın iffetli görünen kadın!
Bir prensin altını misali,
Tek bir kocanın elinde
Herkesin selametine çalışır. (Bis.)

MARCELINE

6. Kıta

Herkes tanır annesini
Kendisini dünyaya getiren;
Geri kalan her şey muammadır,
Aşkın sırrı da budur işte.

FIGARO

(Aynı melodiye devam ederek.)

Bu sırdır ki açıklar,
Bir dangalağın oğlunun
Nasıl çoğu kez altın değerinde olduğunu. (Bis.)

7. Kıta

Doğumdaki tesadüfle
Ya kralıdır ya çoban,
Kaderdir aradaki yegâne fark;
Her şeyi salt akıl değiştirebilir.
Yirmi krala biat edilir de
Ölüm gelir yıkar mihrabını.
Oysa Voltaire ölümsüzdür. (Bis.)

CHÉRUBIN

8. Kıta

Ey sevilen, uçarı kadın cinsi
Güzel günlerimize azap çektiren,
Size lanet eden herkes
Dönüp dolaşır, yine size döner.
Şu parter misali:
Onu küçümser görünenler,
Gönlünü kazanmak için yapar elinden geleni. (Bis.)

SUZANNE

9. Kıta

Bu çılgınca, neşeli eser
Bir ibret içeriyorsa eğer,
Şakalara bakıp
Kucak açın akla.
Bilge tabiat böyledir işte
Arzularımız içinde yönlendirir
Hazlarla amacına. (Bis.)

BRID'OISON

10. Kıta

Bu ko-ko-komedi beyler,
Şu-şu-şu dakika seyrettiğiniz
Hayatıdır halkın, kusurları a-a-affola.
İstedikleri kadar ezsinler onu, söver, haykırır.
Kıvrandır bi-bi-bin şekilde:
Ve her şey sona erer şarkılar eşliğinde. (*Bis.*)

(*Bale.*)

Pierre Augustin Caron de Beaumarchais (1732-1799): Bir saatçinin oğlu olarak Paris'te dünyaya geldi. Saatçilik, öğretmenlik, tüccarlık, diplomatik yaptı. Soyluluk unvanını satın aldıktan sonra İspanya'da yaşadı. Pek çok tiyatro oyunu yazdı. Eserleri yakıldı, yasaklandı ama halk, hatta eleştirdiği soylular tarafından bile alkışlandı. Tiyatro Yazarları Derneği'ni kurdu. Almanya'da Voltaire'in eserlerini bastı. Amerika'daki bağımsızlık mücadelesine silah ve gemi sağladı. Terör döneminde şüpheli addedildiği için Fransa'ya ancak ölümünden üç yıl önce dönebildi. Yazarın ününü borçlu olduğu üç büyük Figaro oyununun ilki Sevilla Berberi veya Nafile Tedbir'dir. Bunu Figaro'nun Düğünü veya Çılgın Gün ile Suçlu Anne veya Diğer Tartuffe izler. Figaro'nun Düğünü ilk kez 1784 yılında sahnelenmiştir. Oyun Kont Almaviva'nın açığız uşağı Figaro'yla kontesin hizmetçisi Suzanne'ın evlenmesinin gülünç tesadüflerle gelişen öyküsüdür, bu arada halkın erdemine zıt düşen aristokrat ahlaksızlığı da eleştirir. Eser iki yıl sonra Lorenzo Da Ponte'nin librettosuyla Wolfgang Amadeus Mozart tarafından bestelenmiş, 1786'da Viyana'da sahneye konmuştur.

Berna Günen (1979): Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Galatasaray Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler okurken Robert Schuman Bursu'na hak kazandı ve eğitimine Fransa'da Institut d'Etudes Politiques de Paris'de (Sciences Po) devam etti. Aynı okulda XX. Yüzyıl Avrupa Tarihi üzerine lisans, yüksek lisans ve doktora yaptı. İngilizce ve Fransızcadan çeviriler yapmaktadır. Beaumarchais'nin Sevilla Berberi veya Nafile Tedbir eserini de Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi bünyesinde Türkçeye kazandırmıştır.

